ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

JELENTÉS

2019. évi zárszámadás

Magyarország 2019. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése

2020.

20204
T/13098/1
www.asz.hu

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

JELENTÉS

2019. évi zárszámadás

Magyarország 2019. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése

2020. 10. hó 05. nap

20204
T/13098/1
www.asz.hu

ÁSZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELNÖK

Domokos László
elnök

AZ ELLENŐRZÉST FELÜGYELTE:

PETŐ KRISZTINA felügyeleti vezető

AZ ELLENŐRZÉST VEZETTE ÉS A VÉGREHAJTÁSÁÉRT FELELŐS:

DR. SIMON JÓZSEF ellenőrzésvezető

A PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁÉRT FELELŐS:

HORVÁTH TÍMEA az ellenőrzési program készítéséért felelős vezető

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KORÁBBI SZÁMVEVŐSZÉKI JELENTÉSEK:

- címe: Jelentés Magyarország 2018. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről
- sorszáma: 19197

- címe: Jelentés Magyarország 2017. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről
- sorszáma: 18275

Jelentéseink az Országgyűlés számítógépes hálózatán és az interneten a www.asz.hu címen is olvashatóak.

IKTATÓSZÁM: EL-2546-4746/2020

TÉMASZÁM: 2534

ELLENŐRZÉS-AZONOSÍTÓ SZÁM: V0878

TARTALOMJEGYZÉK

ÖSSZEGZÉS 5

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA 7

AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE 8

AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA 10

A JELENTÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖREI 11

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI 12

MEGÁLLAPÍTÁSOK 15

MELLÉKLETEK 27

I. sz. melléklet: Értelmező szótár 27

II. sz. melléklet: A belső kontrollrendszer értékelése 29

III. sz. melléklet: Az integritás kontroll rendszer értékelése 31

IV. sz. melléklet: Ellenőrzött fejezetek és szervezetek 32

FÜGGELÉKEK 37

I. sz. függelék: Az ellenőrzött szervezetek ÁSZ által el nem fogadott észrevételei 37

II. sz. függelék: Az Országgyűlés felé beszámolásra kötelezett intézmények összefoglaló értékelése 40

III. sz. függelék: Tájékoztatás a figyelemfelhívó levelekről 44

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE 45

ÖSSZEGZÉS

A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslatban szereplő teljesített költségvetési bevételi és kiadási adatok megbízhatóak. A zárszámadási törvényjavaslat szerkezete és tartalma a jogszabályi előírásokkal összhangban van. A 2019. év során a hiányra és az államadósságra vonatkozó törvényi szabályok teljesültek. A 2019. évi központi költségvetés végrehajtásában jog- és hatáskörrel rendelkezők a 2019. évi költségvetésben meghatározott pénzügyi keretek között szabályszerűen gazdálkodtak a közpénzekkel.

Az ellenőrzés társadalmi indokoltsága

Magyarország Alaptörvénye rögzíti a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét, továbbá előírja, hogy a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek kötelesek a nyilvánosság előtt elszámolni. A hiány és az államadósság alakulására több jogszabályi követelmény is vonatkozik, amelyek teljesítését a központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat keretében szükséges bemutatni. Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettségének eleget téve minden évben ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot, amelynek keretében a központi alrendszer egészének bevételi és kiadási adatainak megbízhatóságát, valamint a hiány és az államadósság alakulására vonatkozó előírások betartását értékeli.

A zárszámadás ellenőrzése kiemelten támogatja a közpénzügyek átláthatóságát azáltal, hogy a központi költségvetés, ezen belül a központi és a fejezeti kezelésű előirányzatok, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai, az elkülönített állami pénzalapok, valamint az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek bevételi és kiadási előirányzatai teljesítésének ellenőrzésén keresztül a központi alrendszer egésze bevételi és kiadási adatainak megbízhatóságáról ad számot. A törvényben előírt ellenőrzési kötelezettség végrehajtása, a zárszámadásról adott számvevőszéki értékelés támogatja az Országgyűlést a költségvetés végrehajtására vonatkozó törvényjavaslat megalapozott elfogadását. Ezáltal az Állami Számvevőszék hozzájárul az elszámoltathatóság és az átláthatóság követelményének érvényesüléséhez, az ellenőrzött szervezetek közpénzekkel való felelős gazdálkodásához, és egyidejűleg tájékoztatja erről a széleskörű közvéleményt.

Főbb megállapítások

A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslatban az államháztartás központi alrendszerébe tartozó központi és fejezeti kezelésű előirányzatok, a központi költségvetési szervek, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai, továbbá az elkülönített állami pénzalapok bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatai megbízhatóak és szabályszerűek voltak. A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslatban szereplő bevételi és kiadási adatok valósághűek.

A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslatot a jogszabályi előírások szerinti szerkezetben készítette el a Pénzügyminisztérium. A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat a jogszabályi előírások által meghatározott kötelező tartalmi elemeket tartalmazza.

Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya a bruttó hazai termék 2,4%-a volt, amely 1,0 százalékponttal alacsonyabb az előző évihez képest. A kormányzati szektor uniós módszertan szerinti hiánya a bruttó hazai termék 2,0%-a volt, ezáltal – az előző évekhez hasonlóan – teljesült az Európai Unió által előírt kritérium. A hiánymutatók alakulása szempontjából kedvező hatást jelentett a bruttó hazai termék 4,6%-os növekedése, valamint a költségvetés bevételeinek a tervezettet 10,0%-kal meghaladó teljesítése. A kiadási oldalon a hiánymutatókra kedvező hatást gyakorolt, hogy a kiadások tervezett összegéhez viszonyított növekedése nagyságrendileg összhangban volt a bevételeknél tapasztalt növekedési ütemmel.

A jogszabályok által előírt adósságszabályok teljesültek, mivel a kormányzati szektor államadósságának bruttó hazai termék arányában kifejezett értéke a 2019. év során az előző év december 31-i 68,1%-ról 64,0%-ra mérséklődött.

A 2019. évben tovább csökkent a kormányzati szektor uniós módszertan szerinti államadósságának a bruttó hazai termék arányában kifejezett értéke, amely a 2018. év végi 69,1%-ról 65,4%-ra mérséklődött.

A 2019. évi bevételi és kiadási előirányzatok teljesítési adatait a központi alrendszerre vonatkozóan és ezek minősítését az 1. ábra mutatja be.

1. ábra

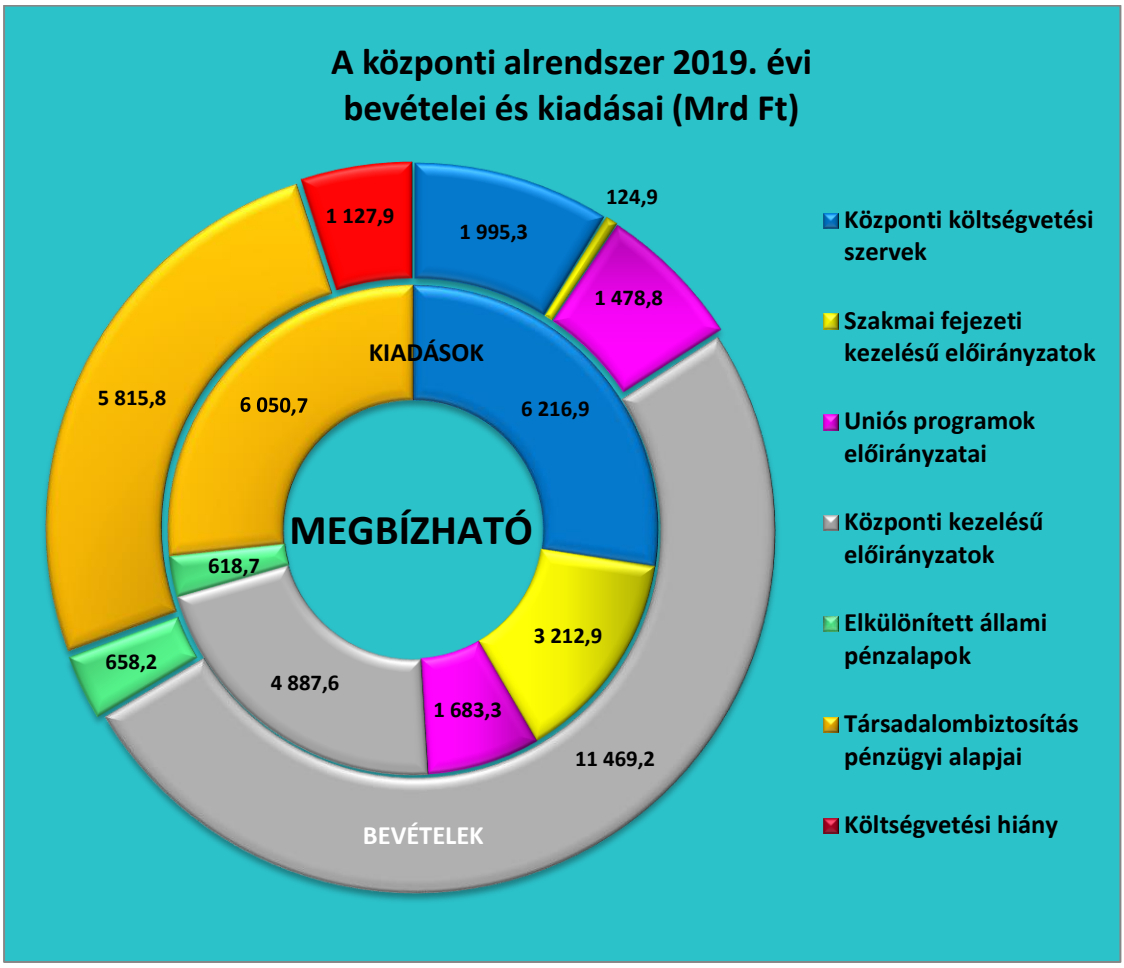

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat alapján Állami Számvevőszék szerkesztés

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA

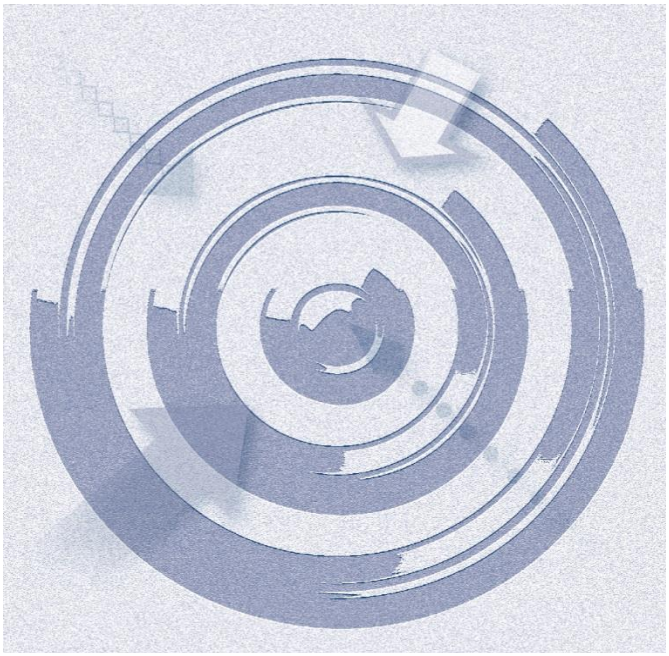

Az ellenőrzés célja a zárszámadási törvényjavaslat megfelelőségének és az abban szereplő adatok megbízhatóságának ellenőrzésével észszerű bizonyosság szerzése volt arról, hogy

- a zárszámadási törvényjavaslat tartalma, szerkezete megfelel-e a jogszabályi előírásoknak;
- az Alaptörvény[1] és a Stabilitási tv.[2] államadósságra vonatkozó előírásai érvényesültek-e, az államháztartás központi alrendszerében a hiány alakulása megfelelt-e a Kvtv.[3] előírásainak;
- az államháztartás bevételeit a Kvtv.-ben rögzítettekkel összhangban, a közpénzekkel való gazdálkodás jogszabályi követelményeinek megfelelően használták-e fel, a törvényjavaslat valósághűen mutatja-e be a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat;
- a központi költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak és tartalmaz-e lényeges hibát;
- a költségvetés végrehajtásában jog- és hatáskörrel rendelkezők a 2019. évi költségvetésben meghatározott pénzügyi keretek között szabályszerűen gazdálkodtak-e a közpénzekkel.

Az ellenőrzés kiterjedt a 2020. évi költségvetési folyamatok nyomon követésére, kiemelten az államadósság alakulására ható tényezők monitoringjára is.

2019. évi zárszámadás – Magyarország 2019. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése

A központi és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok, a költségvetési szervek, a TB Alapok[4] (E. Alap[5] és Ny. Alap[6]), valamint az ELKA[7] esetében a költségvetés végrehajtásáról és a vagyoni helyzetről az Áht.[8] előírásai szerint éves költségvetési beszámolót szükséges készíteni. Az éves költségvetési beszámolók alapján a Pénzügyminisztérium évente, az elfogadott költségvetéssel összehasonlítható módon zárszámadási törvényjavaslatot készít.

A Kincstár[9] az Áhsz.[10] előírásai szerint az éves költségvetési beszámolók adataiból a zárszámadási törvényjavaslat Országgyűlés elé terjesztésének időpontját megelőző 30. napig, azaz augusztus 31-ig az államháztartás központi alrendszeréről összevont (konszolidált) beszámolót készít.

A 2019. évben a Kvtv. alapján az államháztartás központi alrendszerének tervezett bevételi főösszege 19 580,4 Mrd Ft, kiadási főösszege 20 578,8 Mrd Ft, amelyek alapján a tervezett pénzforgalmi hiánya 998,4 Mrd Ft volt. A 2019. évben a központi alrendszer teljesített bevételi főösszege 21 542,2 Mrd Ft, kiadási főösszege 22 670,1 Mrd Ft volt, így a központi alrendszer tényleges pénzforgalmi hiánya 1 127,9 Mrd Ft-ot tett ki.

A zárszámadási törvényjavaslat alapján a 2019. évben a központi alrendszeren belül a központi költségvetés, a társadalombiztosítási alapok és az elkülönített állami pénzalapok bevételeit, illetve kiadásait a 2. ábra szemlélteti. A központi alrendszer hiányának összetételét az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A KÖZPONTI ALRENDSZER 2019. ÉVI PÉNZFORGALMI HIÁNYA (MRD FT)

Megnevezés	Összeg
Központi alrendszer hiánya	1 127,9
Ezen belül:	
Központi költségvetés hiánya	932,5
TB Alapok hiánya	234,9
ELKA többlete	39,5

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

2. ábra

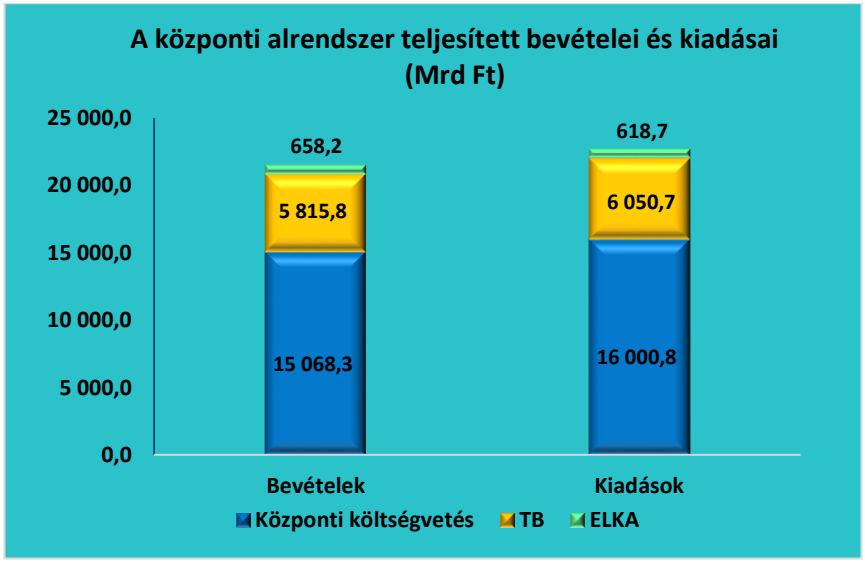

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

A közpénzek védelme, felelős felhasználása kapcsán kulcsfontosságú a belső kontrollrendszer, valamint az integritás kontrollok kiépítettsége, működtetése. Ennek ellenőrzése elősegíti, hogy az ellenőrzött szervezetek működésük és gazdálkodásuk során feladataikat szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen lássák el, továbbá, hogy elszámolási kötelezettségüket teljesítsék.

A belső kontrollrendszer értékelése, valamint az integritás kontrollkörnyezet értékelése azokra a kontrollokra terjedt ki, amelyek alapvető fontosságúak a közpénzek védelme szempontjából és támogatják a vezetést abban, hogy a szervezet megfeleljen a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A belső kontrollrendszer értékelését a II. számú melléklet, az integritás kontrollkörnyezet értékelését a III. számú melléklet tartalmazza.

AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA

Az Alaptörvény rendelkezései szerint a központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzését az ÁSZ[11] végzi. A zárszámadási ellenőrzés végrehajtása az ÁSZ tv.[12] előírása alapján az ÁSZ éves gyakorisággal elvégzendő feladata.

Az ÁSZ törvényi kötelezettségének teljesítésével hozzájárul ahhoz, hogy az Országgyűlés a zárszámadási törvény elfogadásával kapcsolatban megalapozott döntést hozzon. Az ellenőrzés célja teljes és objektív képet adni a 2019. évi zárszámadási törvényjavaslatban szereplő adatok megbízhatóságáról. Az ÁSZ megállapításaival az ellenőrzöttek közpénzekkel való felelős gazdálkodását is elősegíti.

A JELENTÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖREI

1. *A zárszámadási törvényjavaslat tartalma, szerkezete összhangban volt-e a jogszabályi előírásokkal, érvényesültek-e az Alaptörvény és a Stabilitási törvény államadósságra vonatkozó előírásai, továbbá az államháztartás központi alrendszerében a hiány a törvényi előírások szerint alakult-e?*

2. *A zárszámadási törvényjavaslat valósághűen mutatja-e be a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat, az abban szereplő bevételi és kiadási előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak-e?*

3. *A központi alrendszer bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották-e a jogszabályi előírásokat?*

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI

Az ellenőrzés típusa

Megfelelőségi ellenőrzés.

Az ellenőrzött időszak

2019. év.

Az ellenőrzés tárgya

A zárszámadási ellenőrzés során az ÁSZ a zárszámadási törvényjavaslat megfelelőségét és az abban szereplő adatok megbízhatóságát ellenőrizte. Az ÁSZ valamennyi ellenőrzött területen (központi kezelésű előirányzatok; központi költségvetési szervek; fejezeti kezelésű előirányzatok, uniós és kapcsolódó költségvetési támogatások; ELKA; TB Alapok) a gazdálkodás és az előirányzat-felhasználás megfelelőségét (szabályszerűségét), a költségvetési gazdálkodásra vonatkozó szabályokkal való összhangját ellenőrizte.

Az ellenőrzött szervezetek

A PM[13], Kincstár, NAV[14], ÁKK Zrt.[15], ÁEEK[16], Eximbank,[17] KAVOSZ,[18] központi előirányzatok, TB Alapok (Nyugdíjbiztosítás Alap, Egészségbiztosítási Alap), ELKA, a mintavételezéssel kiválasztott fejezeti kezelésű előirányzatok és kezelő szerveik. Az alkotmányos fejezetek (OGYH[19], KEH[20], AB[21], AJBH[22], Ügyészségek, Bíróságok, OBH[23], Kúria), az OGY[24] részére a tevékenységükről beszámolásra kötelezett intézmények (KH[25], NAIH[26], EBH[27], MEKSzH[28], NVI[29], NEBH[30], NÉBIH[31], GVH[32], KSH[33], MTA[34], MMA[35], NKFIH[36]), továbbá a mintavételezéssel kiválasztott központi alrendszerbe tartozó intézmények. Az ellenőrzött szervezeteket a IV. számú melléklet tartalmazza.

Az ellenőrzés jogalapja

Az ellenőrzés lefolytatásának jogalapját az ÁSZ tv. 5. § (7) bekezdése képezte.

Az ellenőrzés módszerei

Az ellenőrzést az ÁSZ az ellenőrzési program szempontjai, az ellenőrzött időszakban hatályos jogszabályok, az ellenőrzés szakmai szabályok és módszertanok figyelembevételével végezte.

Az ellenőrzés ideje alatt az ellenőrzött szervezettel történő kapcsolattartás az ÁSZ SZMSZ[37]-ének vonatkozó előírásai alapján történt.

Az ÁSZ az ellenőrzés végrehajtása során a dokumentum-alapú megközelítési módszereket alkalmazta, amely biztosította, hogy az ellenőrzési megállapítások bizonyítékokon, az ellenőrzött időszakban keletkezett, illetve rendelkezésre álló dokumentumokon alapuljanak, biztosítva az ellenőrzött szervezetek azonos szempontú, objektív minősítését.

Az ellenőrzési bizonyítékként felhasználható adatforrások közé tartoztak egyrészt az ellenőrzési program részletes szempontjainál felsorolt adatforrások, másrészt az ellenőrzés folyamán feltárt, az ellenőrzés szempontjából információt tartalmazó dokumentumok. Az ellenőrzési kérdések megválaszolásához szükséges bizonyítékok megszerzése az ellenőrzött szervezetek által rendelkezésre bocsátott dokumentumokra, adatokra alapozva megfigyelés, szemle (szemrevételezés), kérdésfeltevés (információkérés), mintavételezés, valamint elemző eljárás útján történt.

A mintavételezés statisztikai módszere biztosította, hogy az ÁSZ megalapozott értékelést tudjon adni a központi költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak jogszabályi előírások szerinti teljesítéséről, lényegességi hibáiról, valamint a törvényjavaslatban szereplő költségvetés végrehajtására vonatkozó adatok, információk megbízhatóságáról.

A központi költségvetési szervek bevételi és kiadási adatainak ellenőrzése pénzegység alapú mintavétel alkalmazásával történt.

A minta elemszámának meghatározására az Országgyűlés felé beszámolásra kötelezett intézmények és a TB Alapok esetében szervezetenként külön-külön történt, az eredendő és a kontroll kockázat szintje alapján, amelyet a 2. táblázat mutat be.

2. táblázat

A MINTA ELEMSZÁM MEGHATÁROZÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK AZ ORSZÁGGYŰLÉS FELÉ BESZÁMOLÁSRA KÖTELEZETT INTÉZMÉNYEK ÉS A TB ALAPOK ESETÉBEN

Eredendő kockázat értékelése	Belső kontrollrendszer összevont értékelése	A mintavételes ellenőrzéstől várt konfidencia szint legkisebb értéke
Nem nagy	**Megfelelő**	**45,0%**
	Részben megfelelő	**67,0%**
	Nem megfelelő, vagy nem volt kontroll teszt	**95,0%**
Nagy	**Megfelelő**	**67,0%**
	Részben megfelelő	**80,0%**
	Nem megfelelő, vagy nem volt kontroll teszt	**95,0%**

Forrás: ÁSZ

Az alkotmányos fejezetek intézményeinek összevont kiadási és bevételi adatállományaiból területenként rétegezett mintavétellel 150-150 elemű minta kiválasztására és értékelésére került sor.

A központi költségvetés összes egyéb intézménye esetében két lépcsős mintavételi eljárást alkalmazott az ÁSZ az intézmények bevételi és kiadási adataiból történő pénzegység alapú mintavételhez. Az egyéb intézmények esetén külön réteget alkottak az 5 legnagyobb bevételi, illetve kiadási főösszeggel rendelkező intézmények.

A fejezeti kezelésű előirányzatok teljesített kiadásainak és bevételeinek ellenőrzése rétegzett mintavétellel történt. A kiadások egyesített adatbázisából 200 elemű, a bevételek egyesített adatbázisából 150 elemű minta kiválasztására és értékelésére került sor.

A központi kezelésű előirányzatokon belül az állami kezességek, garanciák és viszontgaranciák, az állami vagyonnal, a Nemzeti Földalappal, valamint a tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek és kiadások, valamint a helyi önkormányzatok támogatásai, illetve a települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatása előirányzatok terhére teljesített kifizetések esetén pénzegység alapú mintavételt alkalmazott az ÁSZ. A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap cím keretében folyósított támogatásokat és ellátásokat az ÁSZ rétegzett pénzegység alapú mintavétellel ellenőrizte.

A mintatételek kiértékelése során az ÁSZ 95,0%-os megbízhatóság mellett megbecsülte az egyes mintavételi területeken előforduló hibák összegének felső korlátját. Az ÁSZ a zárszámadási törvényjavaslat megbízhatóságát befolyásoló összes hiba összegét viszonyította a lényegességi küszöbértékhez, amelyet mind a központi alrendszer egésze, mind pedig az egyes részterületek tekintetében a bevételi, illetve kiadási főösszeg (teljesítési adat) 2,0%-ában határozott meg.

Az ÁSZ azon területeken (NAV adóbevételek, illetve Kincstár által teljesített kiutalások), ahol nagyfokú automatizmus működik, mintavétel helyett tesztelési eljárást alkalmazott. A tesztelési eljárás az elszámolásokban szereplő állításokat alátámasztó kontrollok folyamatos és eredményes működésének vizsgálatát jelentette. Az adatok tesztelése során háromelemű, véletlenszerűen kiválasztott tétel ellenőrzésére került sor. A tesztelési eljárás a központi kezelésű előirányzatok közül a következőkre terjedt ki: a Pártok és pártalapítványok, a Közszolgálati médiaszolgáltatás, a Közszolgáltatások ellentételezése, a Vállalkozások folyó támogatása, a Mecseki uránbányászok baleseti járadékainak és egyéb kártérítési kötelezettségeinek átvállalása, a Szociálpolitikai menetdíj támogatás, a K-600 hírrendszer, a Peres ügyek, a Kormányzati rendkívüli kiadások, a Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, a Lakástámogatások, a Diákhitel tartozás csökkentésének támogatása, a Diákhitel 2 konstrukció kamattámogatása.

MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A zárszámadási törvényjavaslat tartalma, szerkezete összhangban volt-e a jogszabályi előírásokkal, érvényesültek-e az Alaptörvény és a Stabilitási törvény államadósságra vonatkozó előírásai, továbbá az államháztartás központi alrendszerében a hiány a törvényi előírások szerint alakult-e?

Összegző megállapítás

A törvényjavaslat tartalma és szerkezete összhangban volt a jogszabályi előírásokkal. Az államháztartás központi alrendszerének hiányára és az államadósságra vonatkozó törvényi előírások érvényesültek.

1.1. számú megállapítás

A zárszámadási törvényjavaslat összeállítása szabályszerű volt, tartalma összhangban volt a jogszabályi előírásokkal.

A ZÁRSZÁMADÁSI TÖRVÉNYJAVASLAT szerkezete és tartalma összhangban volt a jogszabályi előírásokkal. A törvényjavaslat a törvényi előírások szerint tartalmazza:

- a költségvetési mérleget alrendszerenként és összevontan, közgazdasági és funkcionális tagolásban;
- a Stabilitási tv. szerinti államadósságot és a központi költségvetés adósságállományának változását;
- a költségvetési hiány finanszírozásának módját;
- az államháztartás központi alrendszere és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek tekintetében a nem teljesítő hitelkövetelések állományát;
- az állami és az önkormányzati garancia- és kezességvállalások állományát.

A zárszámadási törvényjavaslat az elfogadott költségvetéssel összehasonlítható szerkezetben készült.

A PM az Áht. és az Ávr.[38] előírásai szerint szabályzatban rendelkezett a zárszámadási törvényjavaslat készítésére vonatkozó módszertani elvekről, a beszámolási keretrendszerről, az elvégzendő feladatokról és azok ütemezéséről.

A zárszámadási törvényjavaslat tartalmára vonatkozó jogszabályi előírások teljesítéséhez szükséges KGR K11[39], KAR[40] és AHAB[41] informatikai rendszerek esetében megfelelő volt az elektronikus információs rendszerek adatainak sértetlenségét, hitelességét, megfelelőségét befolyásoló főbb kontrollok kiépítettsége és működése.

1.2. számú megállapítás — A kormányzati szektor hiánya és az államadósság a jogszabályi előírások szerint alakult.

3. táblázat

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZFORGALMI HIÁNYA A GDP %-BAN

Megnevezés	2018.	2019.
Hiány a GDP %-ban	3,4%	2,4%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS központi alrendszerének hiánya folyó áron, pénzforgalmi szemléletben 1 127,9 Mrd Ft összegben teljesült, ami a 2019. évi GDP[42] 2,4%-a. A központi alrendszer GDP-hez viszonyított hiánya a 2019. évben az előző évhez képest 1,0 százalékponttal alacsonyabb volt. A GDP a 2018. évi 43 347,0 Mrd Ft-ról 2019-re 47 514,0 Mrd Ft-ra növekedett.

Az államháztartás központi alrendszerének hiányát a 2018. és 2019. években a 3. ábra szemlélteti, és az adott évi nominális GDP-hez viszonyított arányát a 3. táblázat tartalmazza.

3. ábra

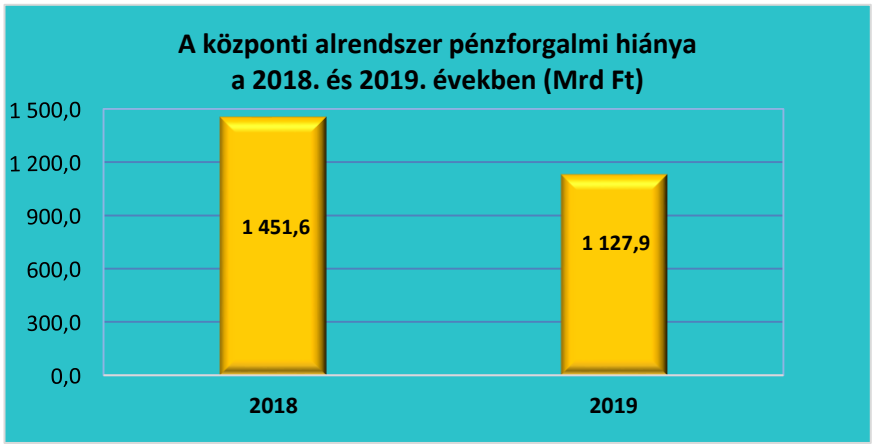

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

A központi alrendszer hiányának értékéhez a módosítás nélkül túlléphető kiadási előirányzatok Kvtv.-ben tervezettnél 112,5 Mrd Ft-tal nagyobb összegű teljesítése is hozzájárult, amely a teljesített pénzforgalmi hiány 10,0%-át tette ki. Az elkülönített állami pénzalapok a tervezett 12,7 Mrd Ft hiánnyal szemben 39,5 Mrd Ft többlettel zárták az évet. A társadalombiztosítási alapok hiánya 234,9 Mrd Ft volt.

A Stabilitási tv. szerinti államadósság mutató a 2018. évi 68,1%-ról 2019. év végére 64,0%-ra mérséklődött, amely teljesítette az Alaptörvényben és a Stabilitási tv.-ben foglalt, az államadósság GDP-hez viszonyított arányának csökkenését előíró követelményt.

Az államadósság előző évi GDP-hez viszonyított arányát a 4. ábra tartalmazza. A konszolidált, Stabilitási tv. szerinti államadósságot a 4. táblázat szemlélteti.

4. táblázat

A KONSZOLIDÁLT, STABILITÁSI TV. SZERINTI ÁLLAMADÓSSÁG ALAKULÁSA A 2018. ÉS A 2019. ÉVEKBEN (MRD FT)

	2018.	2019.
Államadósság	29 501,3	30 388,3

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

4. ábra

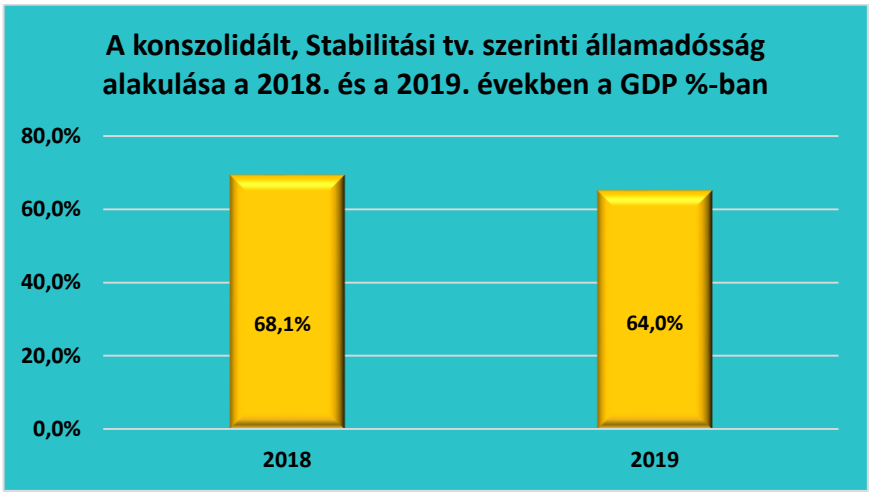

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

5. táblázat

A KORMÁNYZATI SZEKTOR UNIÓS MÓDSZERTAN SZERINTI HIÁNYA A 2018. ÉS A 2019. ÉVEKBEN (MRD FT)

	2018.	2019.
Hiány	917,3	972,5

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat, 2020. október havi EDP jelentés

A KORMÁNYZATI SZEKTOR UNIÓS MÓDSZERTAN SZERINTI HIÁNYA 2,0%-on teljesült, amely összhangban van a 3,0% alatti értéket előíró maastrichti kritériummal. A kormányzati szektor uniós módszertan szerinti hiányát az 5. táblázat, annak GDP-hez viszonyított arányát az 5. ábra szemlélteti.

5. ábra

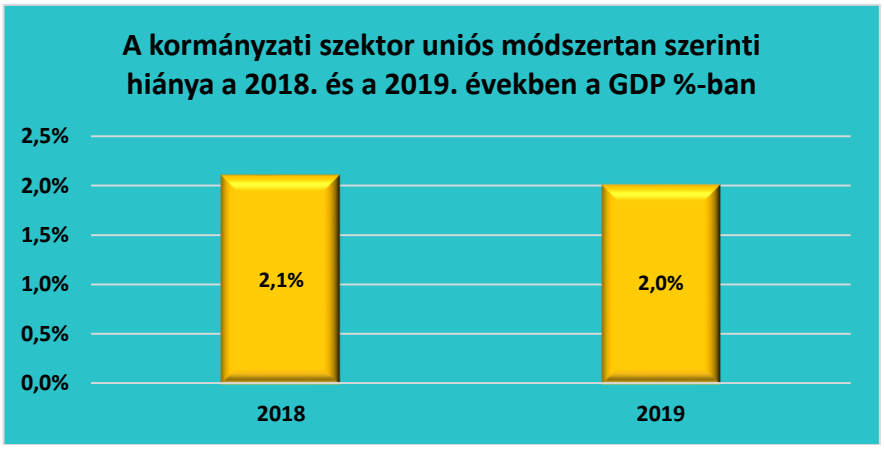

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat, 2020. október havi EDP jelentés

6. táblázat

A KORMÁNYZATI SZEKTOR UNIÓS MÓDSZERTAN SZERINTI KONSZOLIDÁLT BRUTTÓ ADÓSSÁGA (NÉVÉRTÉKEN) A 2018. ÉS A 2019. ÉVEKBEN (MRD FT)

	2018.	2019.
Adósság	29 962,6	31 077,5

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat, 2020.

A KORMÁNYZATI SZEKTOR UNIÓS MÓDSZERTAN SZERINTI KONSZOLIDÁLT BRUTTÓ ADÓSSÁGA (névértéken) a 2019. év végén a GDP 65,4%-a, 31 077,5 Mrd Ft volt. A 2019. évi adósságráta a 2018. évi adósságrátához képest kedvezőbben teljesült. Az adósságráta mérséklődése további közeledést jelentett a maastrichti kritériumok között szereplő, az államadósság-rátára vonatkozóan meghatározott 60,0%-os szinthez. A kormányzati szektor uniós módszertan szerinti adósságát a 6. táblázat, a GDP-hez viszonyított arányát a 6. ábra szemlélteti.

6. ábra

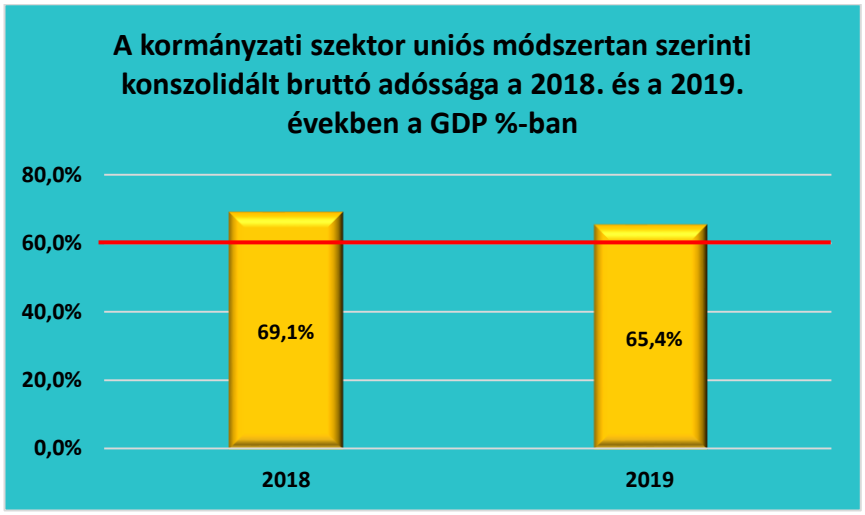

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat, 2020. október havi EDP jelentés

2. A zárszámadási törvényjavaslat valósághűen mutatja-e be a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat, az abban szereplő bevételi és kiadási előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak-e?

Összegző megállapítás

A zárszámadási törvényjavaslat a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat valósághűen mutatja be, az abban szereplő bevételi és kiadási előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak.

2.1. számú megállapítás

A központi költségvetésben szereplő központi kezelésű előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak.

7. táblázat

A KÖZPONTI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI A 2019. ÉVBEN (MRD FT)

	Bevétel	Kiadás
Központi kezelésű előirányzatok összesen	11 469,2	4 887,6
Ezen belül:		
Adó- és adó jellegű bevételek	10 252,9	-
Önkormányzatok támogatása	-	778,5
Adósságszolgálat	258,4	1 139,2
Kezesség	16,9	14,8
Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap	1,6	654,3
Állami vagyon	217,5	517,1

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

A KÖZPONTI KEZELÉSŰ előirányzatok bevételi és kiadási teljesítési adatai együttesen megbízhatóak. A központi kezelésű előirányzatok bevételeinek és kiadásainak alakulását a 7. táblázat mutatja be.

A teszteléssel érintett központosított adó- és adójellegű bevételek és központi kezelésű előirányzatok keretében teljesített kiadások megbízhatóak. A teszteléssel ellenőrzött központi kiadási előirányzatok esetén a teljesítés együttesen 529,8 Mrd Ft volt.

AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL kapcsolatos kiadások megbízhatóak, e kiadások esetében az ellenőrzés nem tárt fel megbízhatósági hibát.

AZ ÁLLAMI VAGYONNAL kapcsolatos bevételek és kiadások megbízhatóak, az állami vagyonnal kapcsolatos bevételeknél feltárt megbízhatósági hibák összértéke nem haladta meg a lényegességi szintet.

AZ ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉS VISZONTGARANCIA érvényesítésével összefüggő bevételek és

kiadások teljesítése megbízható, nem tárt fel az ellenőrzés megbízhatósági hibát.

A HELYI ÉS A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK támogatásaival kapcsolatos kiadások teljesítése megbízható, a megállapított megbízhatósági hibák összértéke nem érte el a lényegességi szintet.

A NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ALAP Családi támogatások (családi pótlék, iskoláztatási támogatás, nevelési ellátás és gyermeknevelési támogatás) jogcím terhére teljesített kiadások esetében az ellenőrzés megbízhatósági hibákat állapított meg. A megbízhatóság jelentős javulása várható az ellenőrzés által feltárt hibák kijavításával.

2.2. számú megállapítás

A központi költségvetés részét képező fejezeti kezelésű előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak.

A FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatai megbízhatóak. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásait és bevételeit a 8. táblázat tartalmazza.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételeinek összetételét a 7. ábra szemlélteti.

8. táblázat

A SZAKMAI FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK BEVÉTELEINEK, KIADÁSAINAK ALAKULÁSA 2019. ÉVBEN (MRD FT)

	Bevétel	Kiadás
Terv adat	27,6	2 753,2
Tény adat	124,9	3 212,9

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

7. ábra

Forrás: 2019. évi zárszámadási javaslat

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak összetételét az alábbi 8. ábra szemlélteti:

8. ábra

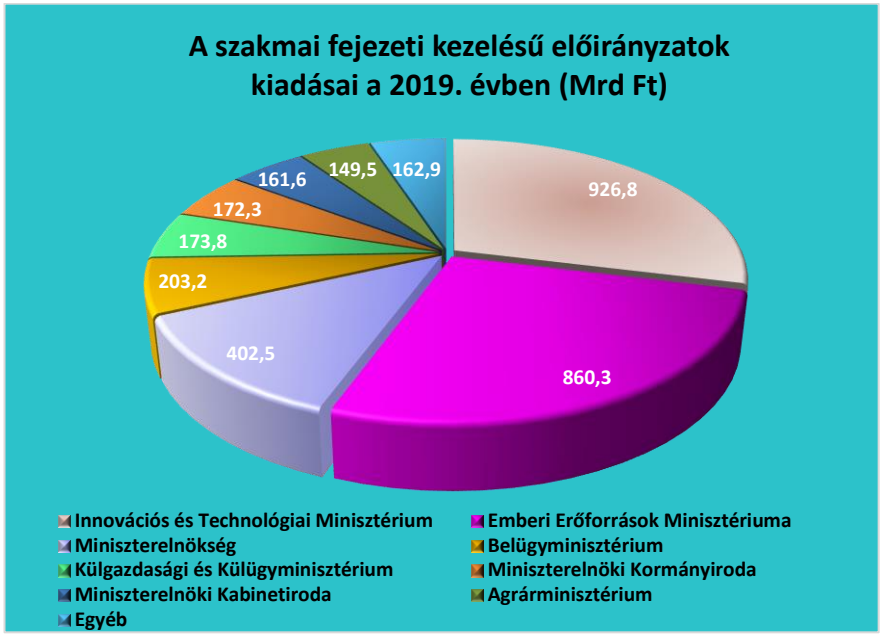

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

AZ UNIÓS FEJLESZTÉSEK fejezet kiadási előirányzatainak teljesítése a jogszabályi előírásokkal összhangban történt, a teljesített kiadások adatai megbízhatóak. A 2019. évi teljesítési adatokat az 9. táblázat tartalmazza.

9. táblázat

XIX. UNIÓS FEJLESZTÉSEK 2019. ÉVI KIADÁSI ELŐIRÁNYZATAINAK TELJESÍTÉSI ADATAI (MRD FT)

Megnevezés	Adat
2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programok	1 127,1
Egyéb uniós programok kiadási előirányzatai	297,2
Vidékfejlesztési és halászati programok 2014 – 2020.	209,3
Nemzeti Stratégiai Referenciakeret	30,6
Európai Területi Együttműködés (2014-2020.)	18,7
Egyéb uniós előirányzatok*	0,4
Uniós fejlesztések fejezet teljesített kiadásai összesen:	**1 683,3**

**Svájci Alap, EGT[43], Norvég Alap*

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

Az uniós fejlesztésekhez kapcsolódóan a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok kiadásai esetében az ellenőrzés által feltárt megbízhatósági hibák az uniós fejlesztési előirányzatok keretében kifizetett kiadások megbízhatóságát nem befolyásolták.

2.3. számú megállapítás **A központi költségvetési intézmények által teljesített bevételek és kiadások adatai megbízhatóak.**

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS INTÉZMÉNYEI bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatai megbízhatóak.

Az OGY felé beszámolásra kötelezett intézmények és az alkotmányos fejezetek intézményei bevételi és kiadási adatai megbízhatóak. Az alkotmányos fejezetek intézményei bevételei esetében feltárt megbízhatósági hibák összértéke nem haladta meg a lényegességi szintet.

Az egyéb költségvetési intézmények bevételeinél és kiadásainál az ellenőrzés során feltárt megbízhatósági hibák összértéke nem haladta meg a lényegességi szintet.

A központi költségvetés intézményei bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatait a 10. táblázat mutatja be.

10. táblázat

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI INTÉZMÉNYEK BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI A 2019. ÉVBEN (MRD FT)

	OGY felé beszámoló intézmények	Alkotmányos fejezetek intézményei	Egyéb intézmények	Mindösszesen
Bevétel	**34,9**	**8,3**	**1 952,1**	**1 995,3**
Kiadás	**88,5**	**231,8**	**5 896,6**	**6 216,9**

Forrás: Intézményi beszámolók alapján ÁSZ szerkesztés

2.4. számú megállapítás **A TB Alapok bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatai megbízhatóak.**

A TB ALAPOK bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése megbízható.

A TB Alapok bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítését alaponkénti megoszlásban a 9. ábra mutatja be.

9. ábra

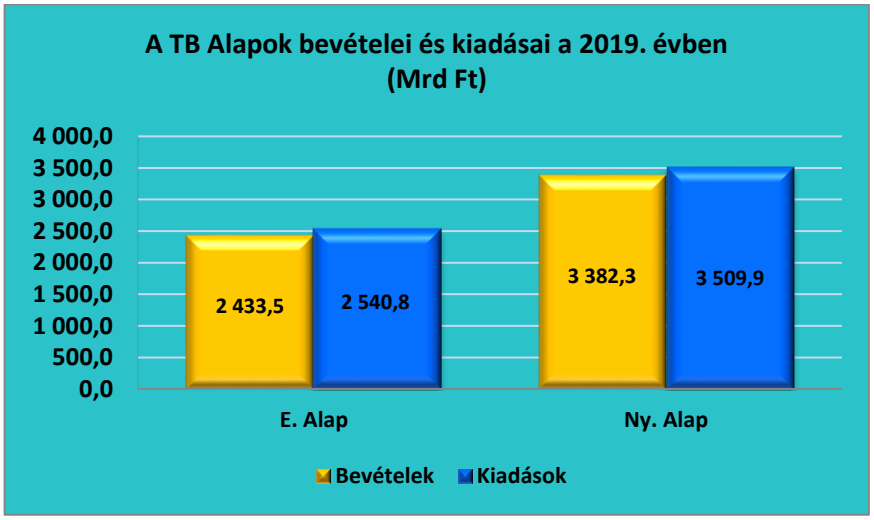

Forrás:2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

2.5. számú megállapítás **Az ELKA bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítési adatai megbízhatóak.**

AZ ELKA (BGA[44], KNPA[45], NEFA[46], NKA[47], NKFIA[48]) bevételi előirányzatainak teljesítése, kiadási előirányzatainak felhasználása megbízható, megbízhatósági hibát nem tárt fel az ellenőrzés.

Az ELKA bevételeit és kiadásait a 10. ábra és 11. táblázat mutatja be:

11. táblázat

ELKA BEVÉTELE ÉS KIADÁSA A 2019. ÉVBEN (MRD FT)

	Bevétel	Kiadás
ELKA	658,2	618,7

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

10. ábra

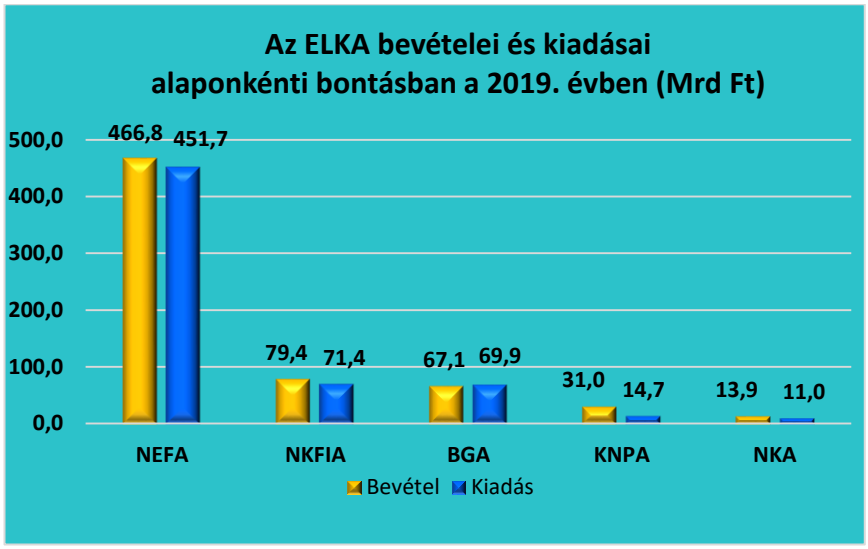

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

3. A központi alrendszer bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották-e a jogszabályi előírásokat?

Összegző megállapítás

A központi alrendszer bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották a jogszabályi előírásokat.

3.1. számú megállapítás

A központi költségvetés részét képező központi kezelésű bevételi és kiadási előirányzatok teljesítése során a jogszabályi előírások szerint jártak el.

AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL kapcsolatos forintban és devizában fennálló adósság kamat és egyéb kiadásainak, valamint bevételeinek elszámolása a jogszabályi előírások betartásával történt.

AZ ÁLLAMI VAGYONNAL kapcsolatos bevételek és a kiadások teljesítése az Áht., az Ávr., a Vtv.[49] előírásai szerint történt.

AZ ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉS VISZONTGARANCIA érvényesítésével összefüggő bevételek és kiadások teljesítése szabályszerű volt.

A HELYI ÉS A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK támogatásaival kapcsolatos kiadások teljesítése a jogszabályi előírásokkal összhangban történt.

A NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ALAP terhére teljesített Családi támogatások (családi pótlék, iskoláztatási támogatás, nevelési ellátás és gyermeknevelési támogatás) jogcím terhére teljesített kiadások esetében az ellenőrzés megbízhatósági hibákat állapított meg. A megbízhatóság jelentős javulása várható az ellenőrzés által feltárt hibák kijavításával.

A KÖLTSÉGVETÉSI TARTALÉKOK képzése és felhasználása a jogszabályi előírások betartásával történt. A Rendkívüli Kormányzati Intézkedésekre, a Céltartalékokra, az Országvédelmi Alapra és a Beruházás Előkészítési Alapra elkülönített központi tartalékok rendelkezésre bocsátása a jogszabályokban előírt célok szerint történt, az előirányzatok elszámolása szabályszerű volt.

3.2. számú megállapítás

A központi költségvetés részét képező fejezeti kezelésű előirányzatok teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották a jogszabályi előírásokat.

A SZAKMAI FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK keretében a kiadások teljesítése, felhasználása és kimutatása során betartották a jogszabályi előírásokat. A bevételi előirányzatok teljesítése és elszámolása szabályszerű volt. Az elszámolásokat hiteles és megbízható számviteli bizonylattal támasztották alá és a teljesített bevételeket a jogszabályi előírások szerinti nyilvántartási számlákon számolták el.

Az előirányzatok évközi módosításait az Áht. és az Ávr. előírásai alapján, szabályszerűen hajtották végre. A saját hatáskörben végrehajtott előirányzat módosításokról az Ávr.-ben előírt határidőn belül tájékoztatták a Kincstárt.

Az éves költségvetési beszámolók elkészítése az Áhsz. előírásaival összhangban történt. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi rendelkezések szerint állították össze.

AZ UNIÓS FEJLESZTÉSEK fejezet pénzügyi forrásainak 2019. évi lekötése a Kvtv. előírásai szerint, szabályszerűen valósult meg.

A 2014-2020 programozási időszakban finanszírozott kohéziós politikai operatív programok, valamint az EMVA[50]-ból, az EHA[51]-ból, az EMGA[52]-ból finanszírozott Vidékfejlesztési Program, és Magyar Halgazdálkodási Operatív Program forrásainak felhasználása során betartották a jogszabályi előírásokat. A támogatások elbírálása, a támogatási szerződések megkötése, a kedvezményezettek felé teljesített kifizetések elszámolása a jogszabályi előírásokkal összhangban történt.

A XIV. fejezet alatti Belügyi Alapok képzése és igénybevétele a Kvtv. és az 514/2014 EU rendelet[53] előírásaival összhangban történt.

A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet uniós bevételekkel kapcsolatos 2019. évi teljesítési adatait a 12. táblázat szemlélteti.

12. táblázat

XLII. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI FEJEZET UNIÓS BEVÉTELEKKEL KAPCSOLATOS 2019. ÉVI TELJESÍTÉSI ADATAI (MRD FT)

Megnevezés	Adat
Uniós programok bevételei	1 251,4
Egyéb uniós bevételek	227,4

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat

3.3. számú megállapítás **A központi költségvetés intézményei bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották a jogszabályi előírásokat.**

AZ OGY FELÉ BESZÁMOLÁSRA KÖTELEZETT INTÉZMÉNYEK bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmények az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartották. Az éves költségvetési beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állították össze.

AZ ALKOTMÁNYOS FEJEZETEK intézményei bevételeinek és a kiadásainak teljesítése szabályszerű volt. Az előirányzat módosításra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartották és a maradvány kimutatást szabályszerű analitikával alátámasztották.

Az éves költségvetési beszámolókat, valamint annak részét képező költségvetési jelentéseket és maradvány kimutatásokat szabályszerűen állították össze.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS EGYÉB INTÉZMÉNYEI bevételeinek és kiadásainak teljesítése szabályszerű volt.

Az előirányzat módosítások az Áhsz. és a Számv. tv.[54] előírásaival összhangban történtek.

A központi költségvetés egyéb intézményei a maradvány-kimutatásokat az Áhsz. szerint előírt formában készítették el. A költségvetési beszámolóban kimutatott kötelezettségvállalással terhelt maradvány összegét a részletező nyilvántartás az Áhsz.-ben előírtak ellenére nem minden esetben támasztotta alá.

3.4. számú megállapítás **A TB Alapok bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása, a költségvetési maradvány megállapítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották a jogszabályi előírásokat.**

A TB ALAPOK bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése szabályszerű volt.

A TB Alapok bevételi és kiadási előirányzatainak módosítása és a kötelezettségvállalással terhelt maradványának megállapítása a jogszabályi előírások szerint történt. A költségvetési beszámolót és annak részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a Kincstár, illetve a NEAK az Áhsz. és a Számv. tv. előírásainak megfelelően készítette el.

A TB Alapok éves költségvetési beszámolóját és vagyonának alakulását az alapkezelők szabályszerűen, az Áhsz. és a Számv. tv. előírásaival összhangban lévő leltárral támasztották alá.

3.5. számú megállapítás **Az ELKA bevételi és kiadási előirányzatainak teljesítése, az előirányzatok módosítása és az éves költségvetési beszámolók összeállítása során betartották a jogszabályi előírásokat.**

AZ ELKA kiadási előirányzatai terhére teljesített kifizetések szabályszerűek voltak.

Az ELKA alapok az előirányzatok módosítását a jogszabályi előírások szerint hajtották végre. A kötelezettségvállalással terhelt maradványok megállapítása az Ávr. és az Áhsz. előírásai szerint történt.

Szabályszerűséget nem befolyásoló hibaként fordult elő a KNPA esetében, hogy a saját hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosításról a tájékoztatást a jogszabály által előírt határidőt követően küldte meg a Kincstár részére.

Az éves költségvetési beszámolókat az alapkezelők a jogszabályi előírásoknak megfelelően állították össze. A NEFA-t, az NKA-t és az NKFIA-t megillető, NAV által beszedett adó- és járulékbevételekről készített adatszolgáltatások az előírt határidők betartásával az alapkezelők rendelkezésére álltak.

MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET: ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

államadósság-mutató	Az államadósság-mutató olyan százalékban kifejezett, egy tizedesig kerekített hányados, amely számlálójában az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adósságának, nevezőjében a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló tanácsi rendeletben meghatározottak szerint számított bruttó hazai terméknek a Stabilitási törvény szerinti értéke szerepel. (Forrás: Stabilitási tv. 2. § (1))
államháztartás központi alrendszere	Az államháztartás központi és önkormányzati alrendszerből áll. Az államháztartás központi alrendszerébe tartozik az állam, a központi költségvetési szerv, a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület, illetve az e köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv. (Forrás: Áht. 3. §)
belső kontrollrendszer	A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre, az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használattól. (Forrás: Áht. 69. § (1) bekezdése)
EDP jelentések	Az Európai Unió Túlzott Hiány Eljárása (Excessive Deficit Procedure = EDP) keretében a tagországok évente kétszer adatszolgáltatásban (EDP Jelentés) jelentik a kormányzati szektor két kiemelt mutatójának: a kormányzati szektor hiányának és adósságának alakulását. Annak érdekében, hogy az uniós konvergencia kritériumok által meghatározott mutatók és az államháztartási mutatók módszertani megkülönböztetése egyértelmű legyen, az Áht. a kormányzati szektor hiánya, illetve adóssága elnevezéseket használja. A Konvergencia Programban használatos mutatók módszertana megegyezik az EDP jelentésével. (Forrás: PM honlap szerinti definíció)
Elkülönített Állami Pénzalapok	Az elkülönített állami pénzalapok a közfeladatok ellátása során az állam nevében beszedendő költségvetési bevételek és teljesítendő költségvetési kiadások alapszerű elszámolására szolgálnak. Elkülönített állami pénzalapot közfeladat részben vagy egészben államháztartáson kívüli forrásból történő ellátásának biztosítása céljából törvény hozhat létre. Ide tartozik a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Nemzeti Kulturális Alap, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap. (Forrás: Áht. 6/A. § (5) bekezdés, Kvtv. 10. §)
európai uniós forrás	Az Európai Unió költségvetéséből, az Európai Gazdasági Térség Európai Unión kívüli tagállamának költségvetéséből, valamint a Svájci Hozzájárulás programból származó forrás. (Forrás: Áht. 1. § 7. pont)
fejezetet irányító szerv	A fejezetet irányító szerv látja el a központi kezelésű előirányzatokhoz, a fejezeti kezelésű előirányzatokhoz, az elkülönített állami pénzalapokhoz és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjaihoz kapcsolódó tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, adatszolgáltatási és beszámolási feladatokat. A fejezetet irányító szerveket az Ávr. 1. sz. melléklete határozza meg. (Forrás: Áht. 6/B. § (1) bekezdés, Ávr. 6. §)
fejezeti kezelésű előirányzat	A fejezeti kezelésű előirányzatok a fejezetet irányító szerv sajátos szakmai, ágazati feladatai ellátása, vagy az államnak a fejezethez tartozó költségvetési szervek tevékenységével kapcsolatban felmerülő, illetve szakmailag ahhoz kapcsolódó

	sajátos kötelezettségei teljesítése során felmerülő költségvetési bevételek és költségvetési kiadások elszámolására szolgálnak. (Forrás: Áht. 6/A. § (3) bek.)
integritás	Az integritás az elvek, értékek, cselekvések, módszerek, intézkedések konzisztenciáját jelenti, vagyis olyan magatartásmódot, amely meghatározott értékeknek megfelel. (Forrás: ÁSZ integritás honlap, NGM Államháztartási belső kontroll standardok és gyakorlati útmutató 1.4. pontja, 2017. szeptember)
Kincstári Egységes Számla	A Magyar Államkincstár a Magyar Nemzeti Banknál Kincstári Egységes Számla elnevezésű számlával rendelkezik. A Kincstári Egységes Számla az államháztartás központi alrendszerébe tartozó jogi személyek és előirányzatok részére végzett fizetési-számlavezetési tevékenységgel összefüggő pénzforgalom lebonyolítását szolgálja. (Forrás: Áht. 77. §, 79. §)
kockázatkezelési rendszer (integrált)	Olyan folyamatalapú kockázatkezelési rendszer, amely a szervezet minden tevékenységére kiterjed, egységes módszertan és eljárások alkalmazásával, a szervezet célkitűzéseinek és értékeinek figyelembevételével biztosítja a szervezet kockázatainak teljes körű azonosítását, azok meghatározott kritériumok szerinti értékelését, valamint a kockázatok kezelésére vonatkozó intézkedési terv elkészítését és az abban foglaltak nyomon követését. (Forrás: Bkr.[55] 2. § m) pontja 2016. október 1-jétől)
konszolidált adósság	Az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított adóssága. (Forrás: Stabilitási törvény 2. § (1) bekezdés a) pont)
kontrollkörnyezet	Olyan kontrollkörnyezet, amelyben világos a szervezeti struktúra, a folyamatok átláthatóak, egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok, meghatározottak, ismertek és elfogadottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén, átlátható a humánerőforrás-kezelés, biztosított a szervezeti célok és értékek irányában való elkötelezettség fejlesztése és elősegítése. (Forrás: Bkr. 6. § (1) bekezdés)
kontrolltevékenységek	Azok a szervezeten belüli tevékenységek, amelyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez és erősítik a szervezet integritását. (Forrás: Bkr. 8. §)
Konvergencia Program	A Kormány által évente elfogadott, adott időszakra vonatkozó gazdaságpolitikai célokat, makrogazdasági előrejelzéseket, az államháztartás egyenlege és az államadósság alakulására, az államháztartás folyamataira és rendszerére vonatkozó prognózisokat, követelményeket tartalmazó dokumentum, amely a költségvetési fegyelem biztosításának feltételrendszerét rögzíti. (Forrás: Magyarország Konvergencia Programja)
költségvetési bevételi és kiadási előirányzatok	A központi költségvetésről szóló törvényben a költségvetési bevételi előirányzatok és a költségvetési kiadási előirányzatok központi kezelésű előirányzatként, fejezeti kezelésű előirányzatként, társadalombiztosítás pénzügyi alapjai előirányzataiként, elkülönített állami pénzalapok előirányzataiként, az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek előirányzataiként jelennek meg. (Forrás: Áht. 6/A. § (1) bekezdés)
Maastrichti hiány és adósság	A Maastrichti Szerződés konvergencia-kritériumainak megfelelő hiány (3%) és adósságráta (60%) a GDP-hez viszonyítva.
monitoring rendszer	A szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszer, amely az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől független belső ellenőrzésből állhat. (Forrás: Bkr. 10. §)

■ II. SZ. MELLÉKLET: A BELSŐ KONTROLLRENDSZER ÉRTÉKELÉSE

A 2019. évi zárszámadás keretében az ÁSZ a kontrollkörnyezet megfelelőségét az alkotmányos fejezetek intézményei, a fejezeti kezelésű előirányzatok, az elkülönített állami pénzalapok, a központi költségvetés egyéb intézményei tekintetében, továbbá a teljes belső kontrollrendszer értékelését az OGY felé beszámolásra kötelezett intézmények és a TB Alapok esetében végezte el.

A kontrollkörnyezet, illetve a belső kontrollrendszer megfelelőségének megítéléséhez az ÁSZ az alábbi kategóriákat alkalmazta:

- „*megfelelő*" minősítésű, ha az ellenőrzés értékelése alapján a megfelelőség elérte a 80,0%-os értéket;
- „*nem megfelelő*", ha a százalékos érték nem érte el a 80,0%-ot.

A kontrollkörnyezet kialakítása az alkotmányos intézmények és a fejezeti kezelésű előirányzatok mindegyikénél megfelelő volt.

Az ELKA kezelő szervei közül az EMET[56] esetében a kontrollkörnyezet kialakítása a Számv. tv. és az Áhsz. előírásai ellenére a számviteli politika és annak keretében elkészítendő szabályzatok, valamint a számlarend hiánya miatt nem volt megfelelő.

A központi költségvetés 62 ellenőrzött egyéb intézménye közül 9 esetében a kontrollkörnyezet kialakítása nem volt megfelelő (ATOMMAG[57], HumanRI[58], JavorkaSZKI[59], MAGYKUTI[60], NEMZBIO[61], SMGyermV[62], SMSzerO[63], SzombSZKI[64], VasMSZC[65]). Jellemző hiányosságként fordult elő a kontrollkörnyezet szabályozásában, hogy:

- a Számv. tv. és az Áhsz. előírásai ellenére az intézmények nem rendelkeztek számviteli politikával, illetve annak keretében elkészítendő szabályzatokkal, valamint számlarenddel;
- az Áht. előírásai ellenére nem rendelkeztek az arra jogosult által jóváhagyott, hatályos SZMSZ-szel;
- a Bkr. előírásai ellenére nem rendelkeztek az integrált kockázatkezelési rendszer működtetési szabályait tartalmazó szabályzattal.

A kontrollkörnyezet megfelelőségének minősítését az M1. ábra mutatja be.

M1. ábra

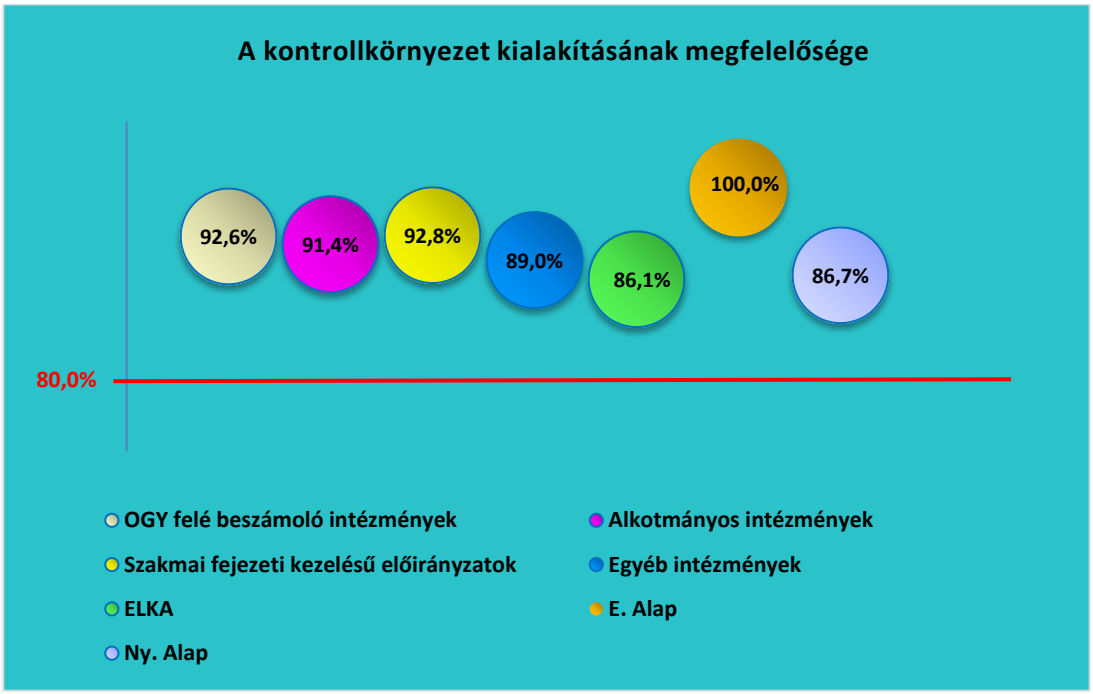

Forrás: ÁSZ kimutatás

A TB Alapok és az OGY felé beszámolásra kötelezett intézmények esetében a belső kontrollrendszer egészének minősítése megfelelő értékelést kapott. E szervezetek rendelkeztek a működésüket meghatározó szabályzatokkal, valamint a szabályszerű gazdálkodást meghatározó számviteli szabályzatokkal. Elkészítették a gazdálkodási jogkörök gyakorlására vonatkozó eljárásrendet, az integrált kockázatkezelési eljárásrendet, illetve rendelkeztek ellenőrzési nyomvonallal.

A belső kontrollrendszer összevont – és ezen belül az egyes pillérek – megfelelőségének minősítését az M2. ábra tartalmazza.

M2. ábra

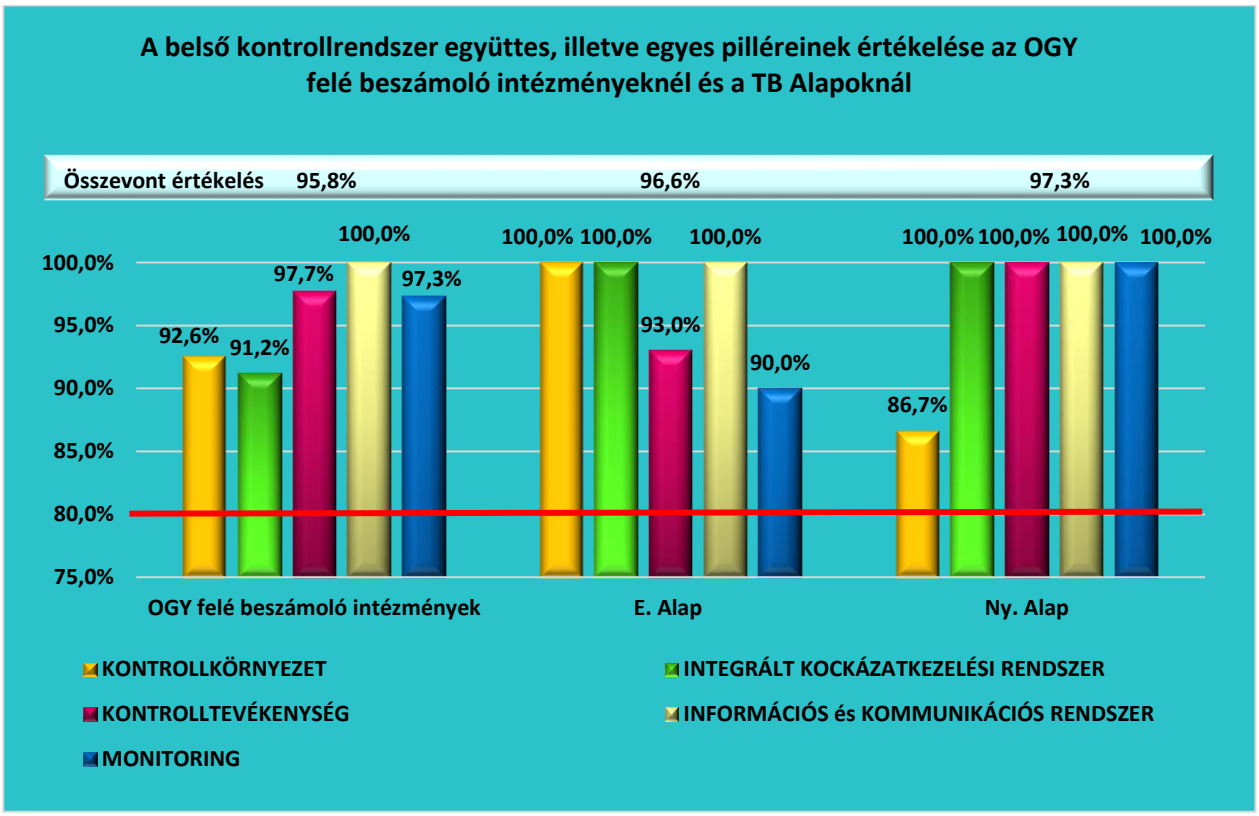

Forrás: ÁSZ kimutatás

■ III. SZ. MELLÉKLET: AZ INTEGRITÁS KONTROLL RENDSZER ÉRTÉKELÉSE

Az integritás szemlélet kialakítását és működtetését az ÁSZ a 2019. évi zárszámadás keretében a költségvetési intézmények és a TB Alapok esetében minősítette. Az integritás kontrollok értékelése az intézmények esetében intézménytípusonként összevontan, míg a TB Alapok esetében az Egészségbiztosítási Alap és a Nyugdíjbiztosítási Alap kezelő szervei vonatkozásában történt. Az integritás kontrollok értékelési területei közé tartozott a szervezeti kultúra, a kockázatkezelési rendszer működtetése, a belső szabályozottság és a belső ellenőrzési rendszerek.

Az integritás szemlélet kialakítása megfelelőségének megítéléséhez az ÁSZ az alábbi kategóriákat alkalmazta:

- *„kiváló”*, amennyiben az elért pontszám és a maximálisan elérhető pontszám aránya 80% és 100% közötti;
- *„megfelelő”,* ha az arány 79% és 60% közötti volt;
- *„fejlesztendő”.* ha az elért pontszám 60% alatti volt.

Az ellenőrzött intézmények között „fejlesztendő” minősítéssel rendelkező intézmény az integritás szemlélet kialakítása és működtetése vonatkozásában nem volt.

A 62 ellenőrzött központi költségvetési egyéb intézmény közül 8 intézmény az integritási kontrollok összevont értékelése alapján *„Megfelelő”* minősítést kapott (DebrSZKI[66], HumanRI, JavorkaSZKI, KeszRend[67], MAGYKUTI, NEMZBIO, TataSZC[68] és a VasMSZI). Jellemző hiányosságként fordult elő, hogy

- a Bkr. előírása ellenére nem rendelkeztek az integrált kockázatkezelési rendszer működtetésének szabályait tartalmazó szabályzattal, illetve a tevékenységben rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat nem mérték fel;
- az Áht. előírása ellenére nem rendelkeztek hatályos szervezeti és működési szabályzattal.

Az integritás szemlélet érvényesülésének összevont értékelését intézménytípusonként az M3. ábra mutatja be.

M3. ábra

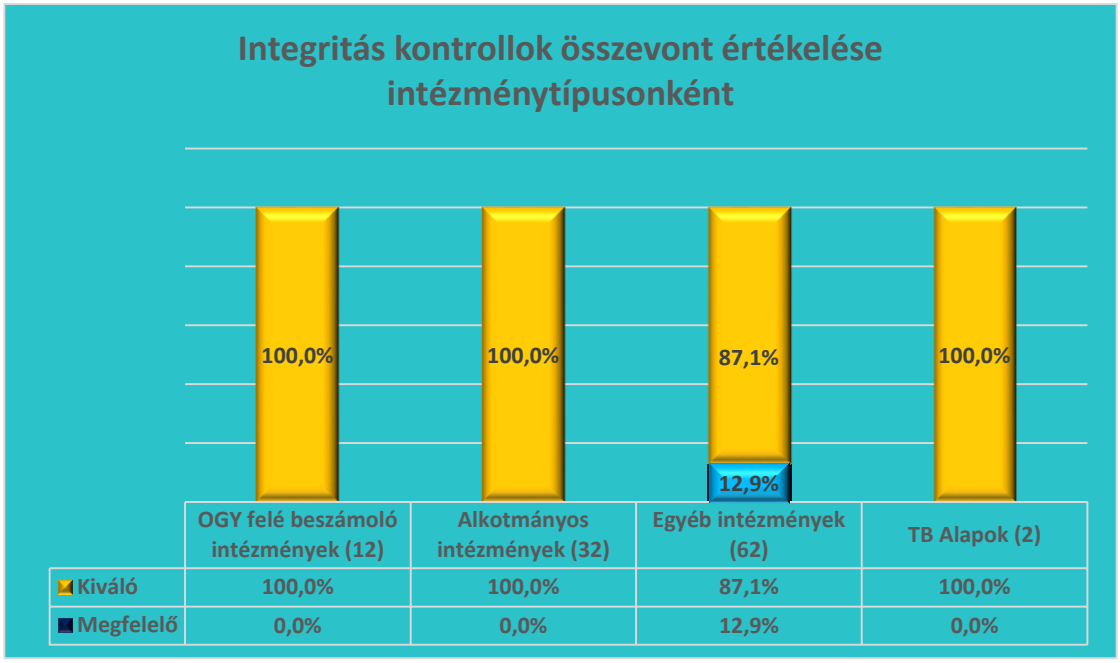

	OGY felé beszámoló intézmények (12)	Alkotmányos intézmények (32)	Egyéb intézmények (62)	TB Alapok (2)
Kiváló	100,0%	100,0%	87,1%	100,0%
Megfelelő	0,0%	0,0%	12,9%	0,0%

Forrás: ÁSZ kimutatás

■ IV. SZ. MELLÉKLET: ELLENŐRZÖTT FEJEZETEK ÉS SZERVEZETEK

Országgyűlés felé beszámolásra kötelezett intézmények		
Egyenlő Bánásmód Hatóság	Gazdasági Versenyhivatal	Közbeszerzési Hatóság
Központi Statisztikai Hivatal	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Magyar Művészeti Akadémia
Magyar Tudományos Akadémia	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	Nemzeti Választási Iroda
Alkotmányos fejezetek intézményei		
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala	Alkotmánybíróság	Balassagyarmati Törvényszék
Budapest Környéki Törvényszék	Debreceni Ítélőtábla	Debreceni Törvényszék
Egri Törvényszék	Fővárosi Ítélőtábla	Fővárosi Törvényszék
Győri Ítélőtábla	Győri Törvényszék	Gyulai Törvényszék
Kaposvári Törvényszék	Kecskeméti Törvényszék	Köztársasági Elnöki Hivatal
Kúria	Legfőbb Ügyészség	Miskolci Törvényszék
Nyíregyházi Törvényszék	Országgyűlés Hivatala	Országos Bírósági Hivatal
Pécsi Ítélőtábla	Pécsi Törvényszék	Szegedi Ítélőtábla
Szegedi Törvényszék	Szekszárdi Törvényszék	Székesfehérvári Törvényszék
Szolnoki Törvényszék	Szombathelyi Törvényszék	Tatabányai Törvényszék
Veszprémi Törvényszék	Zalaegerszegi Törvényszék	
Fejezeti kezelésű előirányzatok		
Agrárminisztérium	Belügyminisztérium	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Gazdasági Versenyhivatal	Honvédelmi Minisztérium	Igazságügyi Minisztérium
Innovációs és Technológiai Minisztérium	Központi Statisztikai Hivatal	Köztársasági Elnöki Hivatal
Külgazdasági és Külügyminisztérium	Legfőbb Ügyészség	Magyar Művészeti Akadémia
Magyar Tudományos Akadémia	Miniszterelnökség	Miniszterelnöki Kabinetiroda
Miniszterelnöki Kormányiroda	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	Nemzeti Választási Iroda
Országgyűlés Hivatala	Országos Bírósági Hivatal	Pénzügyminisztérium

Központi kezelésű és az állami vagyonnal kapcsolatos bevételi és kiadási előirányzatok		
Agrárminisztérium	Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány	Államadósság Kezelő Központ Zrt.
Állami Egészségügyi Ellátó Központ	Baranya Megyei Kormányhivatal	Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
Belügyminisztérium	Békés Megyei Kormányhivatal	Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	Budapest Főváros Kormányhivatala	Csongrád Megyei Kormányhivatal*
Emberi Erőforrások Minisztériuma	Emberi Erőforrás Támogatáskezelő	Fejér Megyei Kormányhivatal
Garantiqa Hitelgarancia Zrt.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
Heves Megyei Kormányhivatal	Innovációs és Technológiai Minisztérium	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt.	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal	Központi Statisztikai Hivatal
Külgazdasági és Külügyminisztérium	Magyar Államkincstár	Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat
Magyar Exporthitel Biztosító Zrt.	Magyar Export Import Bank Zrt.	Magyar Fejlesztési Bank Zrt.
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	Miniszterelnökség	Miniszterelnöki Kormányiroda
Nemzeti Adó- és Vámhivatal	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő	Nemzeti Eszközkezelő Zrt.
Nemzeti Földügyi Központ	Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt	Nógrád Megyei Kormányhivatal.
Pest Megyei Kormányhivatal	Pénzügyminisztérium	Somogy Megyei Kormányhivatal
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal	Tolna Megyei Kormányhivatal	Vas Megyei Kormányhivatal
Zala Megyei Kormányhivatal		
Elkülönített állami pénzalapok és kezelő szerveik		
Bethlen Gábor Alap – Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap – Innovációs és Technológiai Minisztérium	Nemzeti Foglalkoztatási Alap – Pénzügyminisztérium
Nemzeti Kulturális Alap – Emberi Erőforrás Támogatáskezelő	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap – Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	
Társadalombiztosítási alapok		
Magyar Államkincstár	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő	
A központi költségvetés egyéb intézményei		
Állatorvostudományi Egyetem**	Alsó-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság	AM Kelet-Magyarországi Agrárképző Központ, Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépis-kola és Kollégium***
AM Közép-Magyarországi Agrárszakértő Központ, Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium****	Atommagkutató Intézet	Bábolna Nemzeti Ménesbirtok

Bácsborsódi "Őszi Napfény" Integrált Szociális Intézmény	Baranya Megyei Kormányhivatal	Berettyóújfalui Tankerületi Központ
Budapest Főváros Kormányhivatala	Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola*****	Dunaújvárosi Egyetem
Emberi Erőforrások Minisztériuma Rákospalotai Javítóintézete és Központi Speciális Gyermekotthona	Emberi Erőforrások Minisztériuma Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola	Eötvös Lóránd Kutatási Hálózat Titkársága
Eszterházy Károly Egyetem	Győr-Moson-Sopron Megyei Alpokalja Szociális Központ	Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet
Hatvani Tankerületi Központ	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium******	Kalocsai Fegyház és Börtön	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
Kelet-Pesti Tankerületi Központ	Készenléti Rendőrség	Kiskunhalasi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet
Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium	Komárom-Esztergom Megyei Integrált Szociális Intézmény	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal
Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség	Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Közép-Pesti Tankerületi Központ
Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutató Intézet	Liget Otthon Fogyatékos Személyek Ápoló, Gondozó Otthona	Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár
Magyar Nemzeti Múzeum	Magyarságkutató Intézet	Mátészalkai Tankerületi Központ
Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ	Nemzeti Humánreprodukciós Intézet	Nemzeti Örökség Intézete
Néprajzi Múzeum	Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium******	Salgótarjáni Tankerületi Központ
Somogy Megyei Dr. Takács Imre Szociális Otthon	Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Somogy Megyei II. Rákóczi Ferenc Gyermekotthon
Somogy Megyei Szeretet Szociális Otthon	Székesfehérvári Szakképzési Centrum	Szépművészeti Múzeum
Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium******	Szombathelyi Tankerületi Központ	Tatabányai Szakképzési Centrum
Tatabányai Tankerületi Központ	Tolna Megyei Integrált Szociális Intézmény	Tolna Megyei Kormányhivatal
Tököli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet	Vas Megyei Egyesített Szociális Intézmény	Vas Megyei Szakképzési Centrum
Vas Megyei Szakosított Szociális Intézmény	Veszprémi Tankerületi Központ	

***:** A Csongrád Megyei Kormányhivatal jogutóda 2020. június 4-től a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal.

****:** Az Állatorvostudományi Egyetem költségvetési szervi jogállása 2020. július 31-én megszűnt.

*****:** Az AM Kelet-Magyarországi Agrárképző Központ, Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium jogutóda 2020. június 30-tól a Déli Agrárszakképzési Centrum.

******:** Az AM Közép-Magyarországi Agrárszakértő Központ, Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium jogutóda 2020. június 30-tól a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum.

*******:** A Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola jogutóda 2020. június 30-tól az Északi Agrárszakképzési Centrum.

********:** A Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium és a Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium jogutóda 2020. június 30-tól a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum.

FÜGGELÉKEK

I. SZ. FÜGGELÉK: AZ ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEK ÁSZ ÁLTAL EL NEM FOGADOTT ÉSZREVÉTELEI

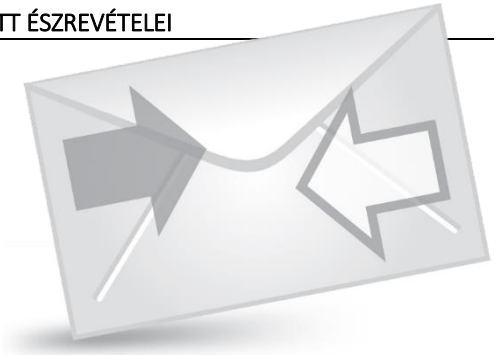

A jelentéstervezetet a Számvevőszék 15 napos észrevételezésre megküldte az ellenőrzött szervezetek vezetőinek az ÁSZ tv. 29. §[*] (1) bekezdése előírásának megfelelően.

Az ÁSZ tv. 29. § (3) bekezdésével összhangban az ÁSZ a Függelékben feltünteti az ellenőrzés megállapításaival kapcsolatban tett, figyelembe nem vett észrevételeket, és megindokolja, hogy azokat miért nem fogadta el.

[*] **29. §** (1) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításait megküldi az ellenőrzött szervezet vezetőjének vagy az általa megbízott személynek, és annak, akinek személyes felelősségét állapította meg.
(2) Az ellenőrzött szervezet vezetője és a felelősként megjelölt személy az ellenőrzés megállapításaira tizenöt napon belül írásban észrevételt tehet.
(3) Az Állami Számvevőszék az észrevételre a beérkezésétől számított harminc napon belül írásban válaszol. A figyelembe nem vett észrevételeket köteles a jelentésben feltüntetni, és megindokolni, hogy azokat miért nem fogadta el.

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTÉRIUM

Észrevétel:

A miniszter észrevételében jelezte, hogy a Tatabányai Szakképzési Centrum a Bkr. előírásainak megfelelően rendelkezett integrált kockázatkezelési rendszer működtetésének szabályait tartalmazó szabályzattal, továbbá felmérték a szervezet tevékenységében rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat. Észrevétele szerint a Tatabányai Szakképzési Centrum az Áht. előírásával összhangban rendelkezett szervezeti és működési szabályzattal.

Az észrevétel el nem fogadásának indoklása:

A számvevőszéki jelentéstervezetben a tevékenységben rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatok felmérésének hiányára vonatkozó megállapítás a Tatabányai Szakképzési Centrumra nem vonatkozik.

A rendelkezésre bocsátott szervezeti és működési szabályzat az értékelt időszakban nem volt hatályban. A rendelkezésre bocsátott integrált kockázatkezelési eljárásrend hatályba lépésének napja 2019. november 13-a, így az ellenőrzött időszak több mint 10 hónapjában a Tatabányai Szakképzési Centrum nem rendelkezett a hivatkozott szabályzattal.

KÉSZENLÉTI RENDŐRSÉG

Észrevétel:

A Készenléti Rendőrség vezetője észrevételében kifejtette, hogy a Készenléti Rendőrség rendelkezett és jelenleg is rendelkezik szervezeti és működési szabályzattal, továbbá az integrált kockázatkezelési rendszer működtetésének szabályait tartalmazó szabályzatokkal.

Az észrevétel el nem fogadásának indoklása:

A Készenléti Rendőrség a 2019. február 14-től hatályos szervezeti és működési szabályzatot bocsátotta az ÁSZ rendelkezésére, amelynek hatálya a 2019. január 1 - 2019. február 13. közötti időszakra nem kiterjedt ki. Az észrevétellel ellentétben az ÁSZ nem az integrált kockázatkezelési rendszer szabályzat hiányát kifogásolta, hanem nem bocsátottak olyan dokumentumot az ellenőrzés rendelkezésére, amely igazolta volna, hogy a Készenléti Rendőrség az integrált kockázatkelezési eljárásrendjének 2. számú mellékletében előírt módon, valamint a Bkr. 7. § (2) bekezdésében foglaltakkal összhangban a tevékenységében rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat felmérte volna a 2019. évre vonatkozóan.

LIGET OTTHON FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK ÁPOLÓ, GONDOZÓ OTTHONA

Észrevétel:

Az intézményvezető észrevételében jelezte, hogy az ÁSZ részére feltöltésre került a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság számviteli politikája, amelynek hatálya kiterjedt intézményükre is, külön számviteli politika készítésére nem kötelezett.

Az észrevétel el nem fogadásának indoklása:

A Liget Otthon az ellenőrzés rendelkezésére nem bocsátott olyan számviteli politikát, amely hatályos volt a 2019. évben. Az SZGYF és az intézmény közötti, a gazdálkodást érintő feladatok megosztásáról szóló megállapodásban foglaltak szerint a Liget Otthonnak olyan számviteli politikával kellett volna rendelkeznie a 2019. évben, amelyet a helyi sajátosságoknak megfelelően a Liget Otthon intézményvezetője készített el és az SZGYF hagyott jóvá.

MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR

Észrevétel:

Az elnök észrevételében jelezte, hogy rendelkezett a Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási területre vonatkozó számlarenddel.

Az észrevétel el nem fogadásának indoklása:

A Magyar Államkincstár nem bocsátott az ellenőrzés rendelkezésére olyan hiteles dokumentumot, amely igazolta volna, hogy a Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási területre vonatkozóan hatályos számlarenddel rendelkezett a 2019. évben.

PÉNZÜGYMINISZTÉRIUM

Észrevétel:

A miniszter észrevételében jelezte, hogy a központi költségvetési szervek 2019. évi költségvetési beszámolójában kimutatott kötelezettségvállalással terhelt maradvány összegének nem kell megegyeznie az Áhsz. 14. melléklet II. Kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek nyilvántartásában szereplő adatokkal. Eltérést okozhatnak olyan bevételi elemek (például az Ávr. 150. § (1) bekezdés d)-f) pontja szerinti bevételek), amelyekkel kapcsolatban a költségvetési szerv a mérlegforduló napon még nem rendelkezhetett kötelezettségvállalással, és így az Ávr. 56. § (1) bekezdésében előírt, az Áhsz. szerinti nyilvántartásba vétel sem történhetett meg.

Az észrevétel el nem fogadásának indoklása:

A megállapítással érintett két ellenőrzött szervezet esetében a költségvetési beszámolókban kimutatott kötelezettségvállalással terhelt maradványok összege és a részletező nyilvántartásokban kimutatott összegek közötti eltéréseket nem az Ávr. 150. § (1) bekezdésének d)-f) pontjában foglalt bevételi elemek okozták.

■ II. SZ. FÜGGELÉK: AZ ORSZÁGGYŰLÉS FELÉ BESZÁMOLÁSRA KÖTELEZETT INTÉZMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG (I. ORSZÁGGYŰLÉS, 5. CÍM)

A Közbeszerzési Hatóság belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta. A beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állították össze. A beszámoló kötelező egyezőségeire vonatkozó Áhsz. előírások érvényesültek.

NEMZETI ADATVÉDELMI ÉS INFORMÁCIÓSZABADSÁG HATÓSÁG (I. ORSZÁGGYŰLÉS, 21. CÍM)

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta. A beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állították össze. A beszámoló kötelező egyezőségeire vonatkozó Áhsz. előírások érvényesültek.

EGYENLŐ BÁNÁSMÓD HATÓSÁG (I. ORSZÁGGYŰLÉS, 22. CÍM)

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta. A beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állították össze. A beszámoló kötelező egyezőségeire vonatkozó Áhsz. előírások érvényesültek.

MAGYAR ENERGETIKAI ÉS KÖZMŰ-SZABÁLYOZÁSI HIVATAL (I. ORSZÁGGYŰLÉS, 23. CÍM)

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta. A beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állították össze. A beszámoló kötelező egyezőségeire vonatkozó Áhsz. előírások érvényesültek.

NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGÁNAK HIVATALA (I. ORSZÁGGYŰLÉS, 25. CÍM)

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. A beszámoló kötelező egyezőségeire vonatkozó Áhsz. előírások érvényesültek.

NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI HIVATAL (XII. FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM, 2. CÍM)

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. Az Áhsz. kötelező egyezőségekre vonatkozó előírásai érvényesültek.

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL (XXX. GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL FEJEZET)

A Gazdasági Versenyhivatal belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK (XXX. GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL FEJEZET, 2. CÍM)

A fejezeti kezelésű előirányzat belső kontrollkörnyezetének kialakítása szabályszerűen történt. A fejezeti kezelésű előirányzatról készített költségvetési jelentés az Áhsz. előírásai szerint, főkönyvi kivonattal alátámasztva tartalmazta a bevételek és kiadások teljesítési adatait. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi előírások alapján állították össze, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege megegyezett az analitikus nyilvántartásban szereplő adatokkal, azokat dokumentumok igazolták.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (XXXI. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL FEJEZET)

A Központi Statisztikai Hivatal belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra, átcsoportosításra, és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. Az Áhsz. kötelező egyezőségekre vonatkozó előírásai érvényesültek.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK (XXXI. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL FEJEZET, 6. CÍM)

A fejezeti kezelésű előirányzatról készített költségvetési jelentés az Áhsz. előírásai szerint, főkönyvi kivonattal alátámasztva tartalmazta a bevételek és kiadások teljesítési adatait. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi előírások alapján állították össze, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege megegyezett az analitikus nyilvántartásban szereplő adatokkal, azokat dokumentumok igazolták.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA (XXXIII. MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA FEJEZET 1. CÍM)

A Magyar Tudományos Akadémia belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. Az Áhsz. kötelező egyezőségekre vonatkozó előírásai érvényesültek.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK (XXXIII. MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA FEJEZET, 6. CÍM)

A fejezeti kezelésű előirányzatról készített költségvetési jelentés az Áhsz. előírásai szerint, főkönyvi kivonattal alátámasztva tartalmazta a bevételek és kiadások teljesítési adatait. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi előírások alapján állították össze, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege megegyezett az analitikus nyilvántartásban szereplő adatokkal, azokat dokumentumok igazolták.

XXXIV. MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA 1. CÍM

A Magyar Művészeti Akadémia belső kontrollrendszere szabályszerűen, , az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. Az Áhsz. kötelező egyezőségekre vonatkozó előírásai érvényesültek.

MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK (XXXIV. MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA FEJEZET4. CÍM)

A fejezeti kezelésű előirányzatról készített költségvetési jelentés az Áhsz. előírásai szerint, főkönyvi kivonattal alátámasztva tartalmazta a bevételek és kiadások teljesítési adatait. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi előírások alapján állították össze, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege megegyezett az analitikus nyilvántartásban szereplő adatokkal, azokat dokumentumok igazolták.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL (XXXV. NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL 1. CÍM)

A Nemzeti Kutatási fejlesztési és Innovációs Hivatal belső kontrollrendszere szabályszerűen, az Áht., az Ávr. és a Bkr. előírásai szerint került kiépítésre. Az integritás kontrollok megteremtették az integritás szemlélet érvényesülésének, a korrupciós kockázatok kezelésének feltételeit.

Az intézmény bevételi és kiadási adatai megbízhatóak voltak, bevételeinek és kiadásainak elszámolása szabályszerű volt.

Az intézmény az előirányzat-módosításra és a költségvetési maradvány kimutatásra vonatkozóan az Áht., az Ávr. és az Áhsz. előírásait betartotta, a beszámoló részét képező mérleget, eredmény-kimutatást és kiegészítő mellékletet a jogszabályi előírásokkal összhangban állította össze. Az Áhsz. kötelező egyezőségekre vonatkozó előírásai érvényesültek.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK (XXXV. NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL FEJEZET, 2. CÍM)

A fejezeti kezelésű előirányzatról készített költségvetési jelentés az Áhsz. előírásai szerint, főkönyvi kivonattal alátámasztva tartalmazta a bevételek és kiadások teljesítési adatait. A maradvány kimutatásokat a jogszabályi előírások alapján állították össze, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege megegyezett az analitikus nyilvántartásban szereplő adatokkal, azokat dokumentumok igazolták.

■ III. SZ. FÜGGELÉK: TÁJÉKOZTATÁS A FIGYELEMFELHÍVÓ LEVELEKRŐL

A 2019. évi központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzése során feltárt szabályszerűségi hibák kijavítására az Állami Számvevőszék elnöke figyelemfelhívó levélben szólította fel az érintett intézmények vezetőit. A figyelemfelhívó levélben foglaltakat az ÁSZ törvény előírásai szerint az ellenőrzött szervezet vezetőjének tizenöt napon belül szükséges elbírálnia, a megfelelő intézkedést megtennie, és a megtett intézkedésekről az Állami Számvevőszék elnökét értesítenie.

Az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok kapcsán összesen 41 ellenőrzött szervezet vezetője részére került sor figyelemfelhívó levél megküldésére. A figyelemfelhívásokban rögzített szabálytalanságok a számvitel, a könyvvezetés, a kötelezettségvállalás, valamint a kifizetést megelőző kontrollok működésének témaköreit érintették.

Az ellenőrzés során feltárt, a figyelemfelhívó levelekben rögzített hibák a lényegességi szintet nem érték el, így a zárszámadási törvényjavaslatban szereplő adatok megbízhatóságát, a központi költségvetés egésze végrehajtásának szabályszerűségét nem befolyásolták.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

[1] Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (hatályos: 2011. április 25-től)
[2] Stabilitási tv.	2011. évi CXCIV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról (hatályos: 2011. december 31-étől)
[3] Kvtv.	2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről (hatályos: 2018. november 1-jétől)
[4] TB Alapok	Társadalombiztosítási Alapok: Nyugdíjbiztosítási Alap és Egészségbiztosítási Alap
[5] E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
[6] Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
[7] ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
[8] Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (hatályos: 2011. december 31-től)
[9] Kincstár	Magyar Államkincstár
[10] Áhsz.	4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről (hatályos: 2014. január 1-jétől)
[11] ÁSZ	Állami Számvevőszék
[12] ÁSZ. tv.	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről (hatályos: 2011. július 1-jétől)
[13] PM	Pénzügyminisztérium
[14] NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
[15] ÁKK Zrt.	Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
[16] ÁEEK	Állami Egészségügyi Ellátó Központ
[17] Eximbank	Magyar Export Import Bank Zrt,
[18] KAVOSZ	KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt.
[19] OGYH	Országgyűlés Hivatala
[20] KEH	Köztársasági Elnöki Hivatal
[21] AB	Alkotmánybíróság
[22] AJBH	Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
[23] OBH	Országos Bírósági Hivatal
[24] OGY	Országgyűlés
[25] KH	Közbeszerzési Hatóság
[26] NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
[27] EBH	Egyenlő Bánásmód Hatóság
[28] MEKSzH	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
[29] NVI	Nemzeti Választási Iroda
[30] NEBH	Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala
[31] NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
[32] GVH	Gazdasági Versenyhivatal
[33] KSH	Központi Statisztikai Hivatal
[34] MTA	Magyar Tudományos Akadémia
[35] MMA	Magyar Művészeti Akadémia
[36] NKFIH	Nemzeti, Kutatás, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
[37] ÁSZ SZMSZ	Állami Számvevőszék Szervezeti és Működési Szabályzata (hatályos: 2020. január 1-jétől)

[38] Ávr.	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet - az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (hatályos: 2012. január 1-jétől)
[39] KGR K11	Költségvetés Gazdálkodási Rendszer K11 adatgyűjtő-beszámoló rendszer
[40] KAR	Költségvetési Adatcserélő Rendszer
[41] AHAB	Államháztartási Adatbázis
[42] GDP	Bruttó hazai termék
[43] EGT	Európai Gazdasági Térség
[44] BGA	Bethlen Gábor Alap
[45] KNPA	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap
[46] NEFA	Nemzeti Foglalkoztatási Alap
[47] NKA	Nemzeti Kulturális Alap
[48] NKFIA	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
[49] Vtv.	2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról (hatályos: 2007. szeptember 25-től)
[50] EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
[51] EHA	Európai Halászati Alap
[52] EMGA	Európai Mezőgazdasági Garancia Alap
[53] 514/2014 EU rendelet	az Európai Parlament és a Tanács 514/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a Menekültügyi, a Migrációs és az Integrációs alapra, valamint a rendőrségi együttműködés, a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem, valamint a válságkezelés pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról
[54] Számv. tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről (hatályos: 2001.január 1-jétől)
[55] Bkr.	a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
[56] EMET	Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
[57] ATOMMAG	Atommagkutató Intézet
[58] HumanRI	Nemzeti Humánreprodukciós Intézet
[59] JavorkaSZKI	Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
[60] MAGYKUTI	Magyarságkutató Intézet
[61] NEMZBIO	Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ
[62] SMGyermV	Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
[63] SMSzerO	Somogy Megyei Szeretet Szociális Otthon
[64] SzombSZKI	Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
[65] VasMSZC	Vas Megyei Szakképzési Centrum
[66] DebrSZKI	Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola
[67] KeszRend	Készenléti Rendőrség
[68] TataSZC	Tatabányai Szakképzési Centrum

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54
TEL: +36 1 484 9100
email: szamvevoszek@asz.hu
web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

a 2019. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán

2020. október

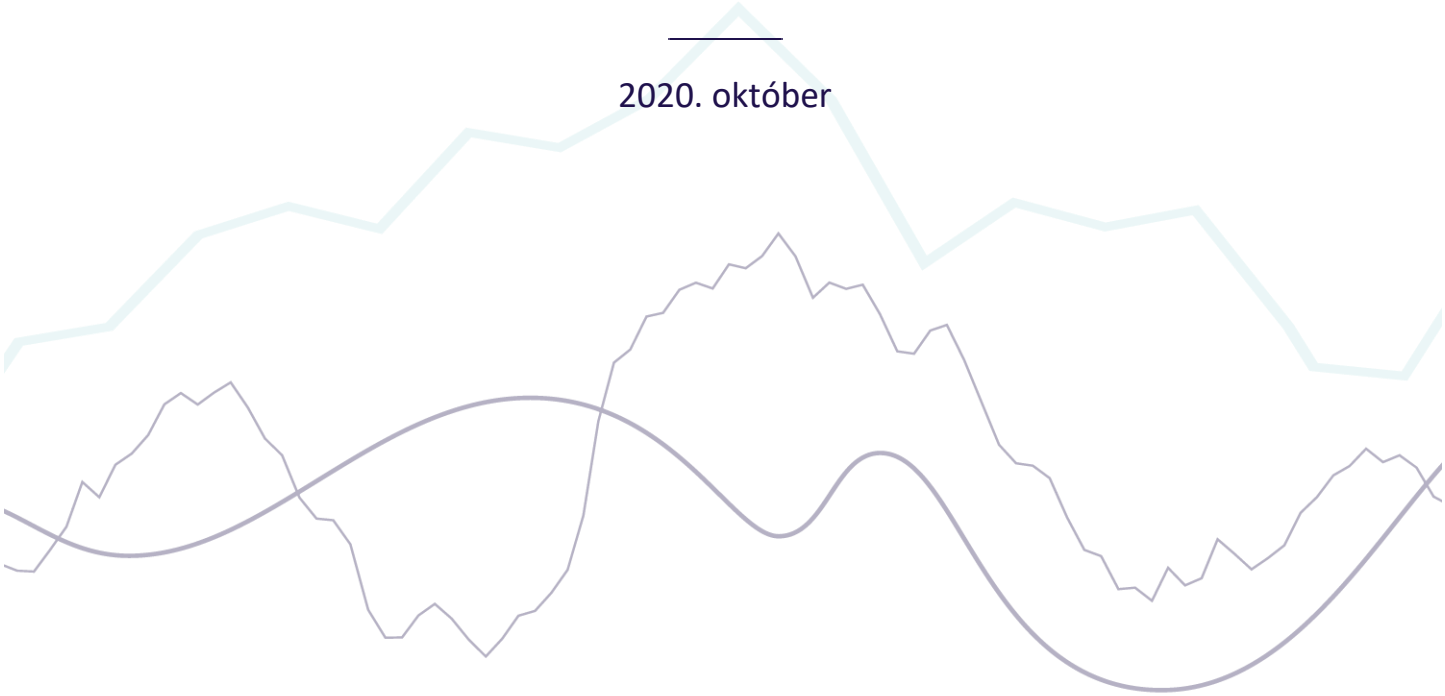

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

a 2019. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán

2020. október

Engedélyező:

ÁSZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELNÖK

Domokos László
elnök

Szerkesztő:

DR. KÁDÁR KRISZTA projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. PULAY GYULA ZOLTÁN felügyeleti vezető

Az Elemzés az interneten a www.asz.hu oldalon olvasható.

Készítették:

DR. KÁDÁR KRISZTA projektvezető

PÉTER ÁKOS számvevő

TESKI NORBERT számvevő

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-2779-005/2020.

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ 5
AZ ELEMZÉS CÉLJA, TERÜLETE ÉS MÓDSZERE 7
1. MAGYARORSZÁG MAKROGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS JÖVEDELMI FOLYAMATAI 8
1.1. A 2019. évi hazai gazdasági növekedést meghatározó külső tényezők 8
1.2. A 2019. évi hazai GDP alakulása 8
1.3. A gazdasági növekedést meghatározó főbb tényezők alakulása 10
2. A MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ ÁLLAMI INTÉZKEDÉSEK 2019-BEN 17
2.1. A kormány gazdaságpolitikai céljai 17
2.2. A kormány családpolitikai céljai és intézkedései 17
2.3. Évközi adó- és járulékváltozások 17
2.4. A lakossági állampapír-befektetéseket ösztönző intézkedések 18
2.5. A lakossági megtakarítások alakulása 18
2.6. Az államadósság finanszírozási szerkezete 19
3. A HIÁNYMUTATÓK ÉS AZ ÁLLAMADÓSSÁG ALAKULÁSA 20
3.1. A pénzforgalmi hiány alakulása 20
3.2. Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása 21
3.3. Az államadósság alakulása a hazai módszertan szerint 21
3.4. A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított adóssága 22
4. A 2019. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOK 24
4.1. A költségvetési fejezetek kiadási és bevételi főösszegei 24
4.2. A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulása 25
4.3. A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása 27
4.4. A Nemzeti Család- és Szociálpolitika Alap kiadásainak és bevételeinek alakulása 27
4.5. Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások 28
4.6. Kapcsolat az EU költségvetésével 28
4.7. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása 31
4.8. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása 32
4.9. Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása 32
4.10. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai bevételeinek és kiadásainak alakulása 32
4.11. A központi tartalékok felhasználása 34
4.12. Költségvetési maradványok 35
5. A 2019. ÉVI KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI TÖRVÉNYJAVASLATRÓL KÉSZÍTETT ÁSZ VÉLEMÉNY KOCKÁZATOSNAK MINŐSÍTETT ELŐIRÁNYZATAI 36
1. számú melléklet 37
2. számú melléklet 38
FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK 41
JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE 43
RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE 44
FOGALOMTÁR 46

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A hazai GDP növekedés 2019-ben 4,6% volt, ami meghaladta a világ, az EU, illetve az euró-zóna átlagát is, és 0,5 százalékponttal a költségvetési törvényjavaslatban foglalt makrogazdasági előrejelzést.

A GDP alakulására a legjelentősebb hatást a beruházások és a fogyasztás bővülése gyakorolta. A bruttó állóeszköz-felhalmozás 4,7 százalékponttal meghaladta a 2018. júniusi prognózist, és 2019-ben 2,8% százalékponttal járult hozzá a GDP növekedéséhez. A végső fogyasztás kedvező alakulása elsősorban a keresetnek a prognózist meghaladó növekedésének volt köszönhető. Az alkalmazásban állók havi bruttó és nettó átlagkeresete 2018-ról 2019-re nemzetgazdasági szinten 11,4%-kal nőtt. Ehhez többek között a munkaerő megtartásáért folytatott versenyhelyzet, a minimálbér és a garantált bérminimum 8,0%-os növelése járult hozzá. A háztartások nettó pénzügyi vagyonát csökkentette a háztartások hiteleinek az előző évhez képest 13,8%-kal, 1 058,1 Mrd Ft-tal történő bővülése. 2019-ben a háztartások növekvő hiteleihez mintegy 70%-ban a fogyasztási hitelek járultak hozzá, azon belül is a 2019. júliusában bevezetett babaváró támogatás 470,0 Mrd Ft-tal.

A belső fogyasztás dinamikus emelkedése ellenére az import a tervezettnél csak 0,1 százalékponttal nőtt nagyobb mértékben, összefüggésben azzal, hogy az export növekedése 1,1 százalékponttal elmaradt a 2018 júniusában becsült mértéktől. Összességében 2019-ben a külkereskedelmi egyenleg romlása 1,1 százalékponttal visszafogta a GDP növekedését.

2019-ben a fogyasztói árindex emelkedése 3,4% lett. Az inflációt felerősítette az élelmiszerárak 5,4%-os növekedése, a jövedéki adó emelkedése, és a háztartások élénkülő kereslete is.

A foglalkoztatási ráta 2019 decemberében 60,8%-os volt, ami 0,7 százalékponttal haladta meg a 2018. év végi adatot. A ráta emelkedését támogatta, hogy nőtt a munkaerő iránti kereslet és az állam több munkaerőpiacot ösztönző intézkedést tett a korábbi években.

A GDP bővüléséhez közvetett módon járultak hozzá a gazdaság fehérítését célzó korábbi években bevezetett és 2019-ben is folytatódó intézkedések. Ezek közé tartozik az online számlázási rendszer működtetése és fokozatos szélesítése, az adóhatóság által készített adóbevallások körének kiterjesztése, a vállalkozások egyszerűsített adózási lehetőségeinek további bővítése.

2019-ben az adórendszer súlypontja továbbra is a fogyasztási-forgalmi típusú, valamint a negatív környezeti hatásokat terhelő és az egészségvédelmi célú adókon volt. A gazdaságfehérítés és az adócsalások elleni küzdelem jegyében a 2019-től további termékek áfa-kulcsa csökkent. A társasági adózásban 2019. január 1-vel lehetővé vált a csoportadózás, aminek köszönhetően a vállalatok egy részének csökkent az adófizetési-kötelezettsége. A munkaadókat terhelő szociális hozzájárulási adó mértéke 2019. július 1-jétől 2 százalékponttal, 17,5%-ra mérséklődött.

A kedvező makrogazdasági folyamatok következtében egyes bevételek a tervezettnél jobban teljesültek, ami arra is lehetőséget teremtett, a Kormány nagyobb összegű többletkiadásokról döntsön. A 2019 nyarán életbe léptetett Családvédelmi Akcióterv bevezetésével a kormány célja az volt, hogy támogassa a családalapítást, elősegítse a szándékolt gyermekek megszületését. Év közben új tételként jelentek meg a költségvetésben a Családvédelmi Akcióterv részét képező babaváró támogatások. Ennek fedezetét az év során átcsoportosítással teremtette meg a kormányzat.

Az államháztartás központi alrendszerének 2019. évi pénzforgalmi hiánya 2019. évi előirányzat 113,0%-ában teljesült. 2019. év végén a hiány 1 127,9 Mrd Ft-ot tett ki, ami – 47 513,9 Mrd Ft értékű GDP-vel számolva – a GDP 2,4%-át tette ki. A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított hiánya a 2019. évben a nemzeti számlák előzetes adatai 972,5 Mrd Ft, a GDP 2,0%-a volt, ami 0,2 százalékponttal lett magasabb, mint a tervezett. A pénzforgalmi hiányt mérsékelte, hogy a 2019. évi európai uniós fejlesztési költségvetés egyenlege a tervezettnél 389,1 Mrd Ft-tal kedvezőbben alakult.

A 2019. évben az államháztartás alrendszereinek Gst. szerinti korrigált adóssága 30 388,3 Mrd Ft értékben teljesült, ami magasabb a tervezettnél. Az állam eladósodottsága azonban nem nőtt, sőt, a GDP dinamikus növekedésének köszönhetően az államadósság-mutató számottevően javult: 2019. évi mértéke 64,0% lett, ami a 2018. évi államadósság-mutató 68,1%-os tényleges mértékénél 4,1 százalékponttal alacsonyabb. A kormányzati szektor GDP arányos adósságának értéke az előző évhez képest 3,9 százalékpontos javulást mutatott.

A lakosság államadósság-finanszírozásban történő jelentősebb szerepvállalása érdekében 2019-ben bevezetésre került a Magyar Állampapír Plusz, ami a legnagyobb volumenben értékesített állampapír volt 2019-ben, év végére állománya elérte a 3 196,2 Mrd Ft-ot.

Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy 2019. évben folytatódott a költségvetési stabilizációnak és a gazdaság dinamizálásának a több év óta tartó folyamata. Ezek a folyamatok a Covid-19 járvány hatására 2020-ban megtörtek, de pozitív következményeik 2020-ban is éreztetik hatásukat, mivel biztonságosabb alapot teremtettek a gazdasági visszaesés káros következményeinek enyhítéséhez. E fejlemények közül az alábbiakat emeljük ki:

Az államadósság GDP-hez viszonyított szintjének folyamatos és jelentős csökkentése hozzájárult a hazánk iránti befektetői bizalom erősödéséhez. Ugyanakkor az államadósság nominális összege az elmúlt években is emelkedett, ami növeli a finanszírozási kockázatokat. Ezért is fontos, hogy az államadósságon belül jelentősen mérséklődött a devizaadósság aránya, a finanszírozásban pedig lényegesen nőtt a hazai és ezen belül a lakossági megtakarítások. Ezzel összhangban Magyarország külső eladósodottsága számottevően javult.

A dinamikus gazdasági növekedés hatására nemcsak a foglalkoztatás szintje nőtt meg, hanem a munkaerő értékesebb erőforrássá vált. Ennek következtében a munkáltatók többsége a gazdasági visszaesés ellenére is létszámának megtartására törekedett, illetve a járványtól kevésbé érintett munkáltatók a nyár folyamán elhelyezkedési lehetőséget tudtak kínálni munkahelyüket a veszélyhelyzet idején elveszítők részére.

A magyar költségvetés éveken keresztül több száz milliárd forinttal megelőlegezte az EU társfinanszírozásával megvalósuló programok uniós bevételeit, ezáltal felgyorsítva a célzott fejlesztéseket. A megelőlegezett összegek beérkezése egy kritikus időszakban mérsékli majd az államadósságot.

A gazdaság kifehérítése érdekében hozott intézkedések hatására javult az adóbeszedés hatékonysága, és ez a gazdasági visszaesés idején is stabilizálóan hat a költségvetés bevételekre.

AZ ELEMZÉS CÉLJA, TERÜLETE ÉS MÓDSZERE

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 5. § (13) bekezdésére értelmében az ÁSZ feladatkörében elemzéseket és tanulmányokat készíthet. A jelen elemzés országgyűlési képviselők és a szakmai közvélemény tájékoztatását szolgálja az alábbi területek vonatkozásában:

- a bevételek és kiadások alakulását meghatározó főbb makrogazdasági tényezők,
- a költségvetés végrehajtását befolyásoló kormányzati intézkedések,
- a költségvetési egyenleg alakulásában szerepet játszó folyamatok,
- az államadósság nagyságrendjének és összetételének alakulása,
- az uniós források felhasználásának hatása a központi költségvetés pénzforgalmi szemléletű egyenlegére,
- a bevételek és a kiadások alakulásában szerepet játszó tendenciák, összefüggések.

Az elemzés Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat 2020. szeptember 30-i változata (2019. évi zárszámadási törvényjavaslat, a továbbiakban: 2019. évi zsztv.) számadatainak és az adatokhoz kapcsolódó indoklásoknak a felhasználásával készült. Emellett felhasználtuk a Kincstár, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az Államadósság Kezelő Központ Zrt. (ÁKK Zrt.) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) nyilvános adminisztratív és statisztikai adatait, valamint a témában elérhető szakmai elemzéseket, jelentéseket, publikációkat, a költségvetés végrehajtásához kapcsolódó kormányhatározatokban foglaltakat. Az elemzés készítése során felhasználtuk még a 2019. évi költségvetési törvényjavaslatról készített ÁSZ véleményt, a 2017. és 2018. II. félévi, a 2019. I. félévi költségvetési folyamatokról, illetve a 2017. és 2018. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről készített ÁSZ elemzéseket is. Az elemzésben több helyen elsődleges adatokat állítottunk elő az adminisztratív és a statisztikai adatállományok alapján.

A makrogazdasági mutatók értékeléséhez felhasználtuk a 2019. évi költségvetési törvényjavaslat indokolásában közzétett kormányzati makrogazdasági prognózist, Magyarország Konvergencia Programját (2019-2023., 2020-2024.), az MNB fizetési mérleg jelentését, valamint a KSH STADAT tábláinak adatait. (Az évi előrejelzés és tényadatok összehasonlítása során az „évi előzetes tény” fogalom a KSH terminológiáját követi.) A központi alrendszer egyenlege és az államadósság, valamint az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételei és kiadásai elemzését a 2019. évi zsztv. indoklásai és mellékletei, a 2020. októberi EDP jelentés, hazai és uniós módszertan szerinti államadósságról adatai alapozták meg. A külső tényezők elemzéséhez az EUROSTAT a Nemzetközi Valutaalap valamint KSH kiadványok biztosítottak adatokat.

A KSH tájékoztatása alapján a koronavírus okozta járvány miatt kialakult rendkívüli helyzet a gazdasági környezetben olyan, gyors változásokat eredményezett, amelyek az adatminőségre, az adatok beérkezésére, és a becslési módszerek eredményességére egyaránt hatással vannak, ezeken keresztül a szokásosnál jelentősebb mértékben befolyásolhatják a jövőbeli revíziók nagyságát. 2020. október 1-vel a KSH évekre visszamenőleg módosította a hazai GDP-t és összetevőinek hozzájárulását a GDP növekedéséhez. Ezeket az adatokat már figyelembe vettük az elemzés véglegesítése során, és a fő folyamatokat már ezen adatok alapján mutatjuk be. A részfolyamatok elemzéseihez a KSH szeptember hónapban elérhető adatait használtuk fel. Az ábrák forrásainak megadásakor jelöljük, hogy azok október 1-i, vagy a szeptemberben rendelkezésre álló adatok alapján készültek.

Az elemzésben a 2019. évi eredeti előirányzatokat hasonlítottuk össze a teljesítési adatokkal. Elsősorban azokat az előirányzatokat mutatjuk be, amelyek esetében az eredeti előirányzathoz képest jelentősebb összegű alulteljesülés, illetve túlteljesülés következett be. A 2019. évi kvtv. előirányzatait törvényileg nem módosították év közben.

1. MAGYARORSZÁG MAKROGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS JÖVEDELMI FOLYAMATAI

1.1. A 2019. évi hazai gazdasági növekedést meghatározó külső tényezők

A hazai gazdasági növekedést meghatározó külső környezet feltételei (határon túli természeti, társadalmi, gazdasági, politikai tényezők, hatások és tendenciák) a GDP növekedés tekintetében 2019-ben összességében romlottak 2018-hoz képest. A világ GDP növekedése 2019-ben 2,9% volt, ami 0,7 százalékponttal volt kisebb, mint a 2018. évben (IMF, 2020). Magyarország külkereskedelmében a termékexportban 81%-os, az importban 74%-os részarányt képviselő EU-ban (KSH, 2020c) a GDP növekedése 2018-ban 2,1% volt, 2019-ben már csak 1,5%. Az euró-zónán belül is lassult a növekedés üteme, 2018-ban 1,9%, 2019-ben 1,3% volt a GDP növekedés (Bizottság, 2020a).

Az EU-s GDP adatok hátterében főként az húzódott meg, hogy a világkereskedelem erőtlenebb lábakon állt, mint a korábbi évek során. Globális bizonytalanságokkal volt jellemezhető a környezet. Az Egyesült Államok és Kína között fennálló kereskedelmi feszültségek visszafogták a beruházásokat, a gyártást és a nemzetközi kereskedelmet (Bizottság, 2019), további gyengítő tényező volt a megállapodás nélküli Brexit lehetősége is (EKB, 2019). A gyengélkedés különösen a feldolgozóipart érintette, amely egyúttal strukturális átalakuláson megy keresztül (Bizottság, 2019).

Az EU egészében az infláció csökkent 2019-ben az előző évhez képest (2018-ban 1,8%, 2019-ben 1,4% volt) (Bizottság, 2020ab), miközben a végső fogyasztás mintegy 3,2%-kal bővült (Eurostat, 2020b). 2019-ben az EU-ban a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene 5,0%-kal nőtt a 2018. évihez viszonyítva. A GDP-t és az állóeszköz-felhalmozást tekintve egyaránt az EU legnagyobb súlyú nemzetgazdaságának számító Németországban 2,6%-os emelkedés történt (KSH, 2020d.) Az EU-nak a világ többi országával folytatott termék-külkereskedelmében mindkét forgalmi irányban nőttek az értékadatok. Az export 4,1%-kal, az import 3,7%-kal haladta meg a 2018. évit. Az EU külkereskedelmi mérlege 14 Mrd eurós passzívumot mutatott, ami 8 Mrd euróval kevesebb az előző évinél (KSH, 2020c). Az EU munkanélküliségi rátája a gazdaság gyengélkedése ellenére csökkenni tudott 2019-ben, a 15-74 közötti korosztályban öt százalékponttal 6,3%-ra (Eurostat, 2020a).

1.2. A 2019. évi hazai GDP alakulása

A magyar GDP növekedés 2018-ban (5,4%) és 2019-ben (4,6%) is meghaladta a világ, az EU, illetve az euró-zóna átlagát.

A GDP a 2019. évi költségvetési törvényjavaslatban szereplő prognózisnál kedvezőbben alakult, a GDP növekedési üteme 2019-ben a költségvetési törvényjavaslatban foglalt makrogazdasági előrejelzést 0,5 százalékponttal meghaladta. Ezzel összhangban a gazdasági növekedésre ható egyes makrogazdasági mutatóknál is észlelhetőek voltak eltérések (1. táblázat).

1. táblázat

Az egyes makrogazdasági mutatók 2019. évi előrejelzése és tényleges alakulása

Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi költségvetési törvényjavaslat szerinti előrejelzés	Konvergencia Program (2019-2023) szerinti előrejelzés	2019. évi előzetes tény (KSH STADAT)	2019. évi zsztv.
Benyújtás/Közzététel ideje		**2018. június**	**2019. április**	**2020. szeptember**	**2020. október**
GDP volumen-növekedése előző évhez képest	5,1%	4,1%	4,0%	4,9%	4,6%
Fogyasztói árindex változása (éves átlag)	2,8%	2,7%	2,7%	3,4%	3,4%
Háztartások fogyasztási kiadásának növekedése előző évi áron	4,9%	4,8%	4,6%	5,0%	4,6%
Bruttó állóeszköz-felhalmozás növekedése előző évi áron	17,1%	7,5%	10,3%	15,3%	12,2%
Termékek és szolgáltatások exportjának növekedése előző évi áron	4,3%	6,9%	5,1%	6,0%	5,8%
Termékek és szolgáltatások importjának növekedése előző évi áron	8,2%	7,4%	6,5%	6,9%	7,5%
Foglalkoztatottak számának növekedése	1,0%	1,5%	1,1%	1,0%	1,0%
Bruttó átlagkereset növekedése	11,3%	8,8%	n.a.	11,4%	11,4%

Forrás: KSH STADAT 2.1.4., 2.1.47., 3.1.12., 3.6.5. alapján, ÁSZ szerkesztés

A 2019. évi költségvetési törvényjavaslat indokolásában szereplő makrogazdasági prognózisban 2018. júniusában a kormány 4,1%-os gazdasági növekedéssel számolt, amelyet a bruttó állóeszköz-felhalmozás tervezett 7,5%-os és a háztartások fogyasztási kiadásának előző évi áron számított 4,8%-os növekedésére alapoztak. A foglalkoztatottak számának növekedését 1,5%-ra, és a munkavállalói jövedelmekét 8,8%-ra becsülték. A növekvő kereslet hatására a fogyasztói árindex 2,7%-os éves átlagos növekedését tervezték.

A 2019-2023. közötti időszakra vonatkozó Konvergencia Programban, 2019 áprilisában a Kormány a GDP 2019-re becsült növekedését minimális mértékben, 0,1 százalékponttal 4,0%-ra csökkentette. Az óvatosabb becslést az indokolta, hogy a számítások szerint a háztartások fogyasztásának 0,2, az exportnak 1,8 és az importnak 0,9 százalékponttal alacsonyabb mértékű növekedését nem tudta ellensúlyozni az előrejelzés szerint a bruttó állóeszköz felhalmozás tervezettnél 2,8 százalékponttal nagyobb mértékű növekedése (Kormány, 2019). A háztartások fogyasztási kiadásainak növekedése a 2019. áprilisi prognózis szerint 4,6%-os mértékben teljesült. Az átlagot meghaladó mértékben növekedett a tartós (és a féltartós (termékekre fordított hazai fogyasztási kiadások volumene (KSH STADAT 3.1.16.). A 2019. évi fogyasztói árindex növekedés 3,4% volt, ami 0,7 százalékponttal haladta meg az előrejelzést.

A GDP bővüléséhez közvetett módon járultak hozzá a gazdaság fehérítését célzó korábbi években bevezetett és 2019-ben is folytatódó intézkedések. Ezek közé tartozik az online számlázási rendszer működtetése és fokozatos szélesítése, az adóhatóság által készített adóbevallások egyre szélesebb körben történő kiterjesztése, a vállalkozások egyszerűsített adózási lehetőségeinek további bővítése. A GDP növekedésének fő tényezőit a következő alfejezetekben mutatjuk be.

1.2.1. A GDP alakulása a felhasználási oldalról

A **bruttó állóeszköz-felhalmozás** 4,7 százalékponttal meghaladta a 2018. júniusi prognózist, ennek köszönhetően 2019-ben 2,8 százalékponttal járult hozzá a GDP növekedéséhez.

A **végső fogyasztás** 2019-ben 2,9 százalékponttal járult hozzá a GDP növekedéséhez. Ebben meghatározó szerepe a háztartások fogyasztásának volt, amely végül 0,2 százalékponttal elmaradt a 2018. júniusi előrejelzéstől. A fogyasztás bővülését elsősorban a bruttó és a nettó bér- és keresettömegnek a tervezettet 2,6 százalékponttal meghaladó 11,4%-os növekedése biztosította, valamint a lakossági hitelfelvételek növekedése. (A 2016 végén kötött béremelési és adócsökkentési megállapodás értelmében egyrészt nőtt a minimálbér és a garantált bérminimum, másrészt jelentősen mérséklődött a szociális hozzájárulási adó mértéke.)

A **külkereskedelmi egyenleg** alakulásában szerepet játszó export növekedése 1,1 százalékponttal elmaradt, míg az importé 0,1 százalékponttal meghaladta a 2018 júniusában becsült mértéket. A belső fogyasztás dinamikus emelkedése ellenére az import a tervezettnél csak kisebb mértékben nőtt. Összességében a külkereskedelmi egyenleg 1,1 százalékponttal visszafogta 2019-ben a GDP növekedést. (Az összetevők alakulását lásd az 1. ábrán)

1. ábra

A magyar GDP növekedés összetevőinek alakulása a felhasználási oldalon (2015-2019. közt, százalékpont)*

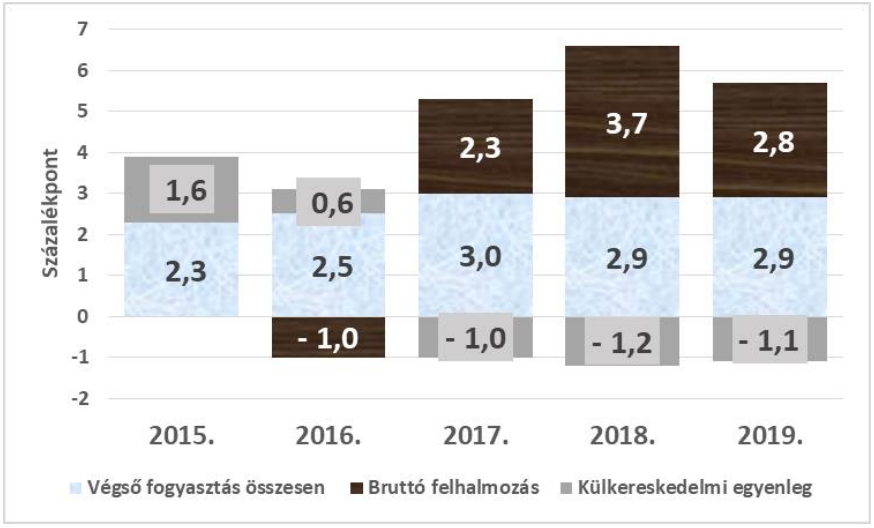

Forrás: KSH STADAT 3.1.6. (letöltve 2020. október 1.) alapján ÁSZ szerkesztés)
**az előző év azonos időszakához viszonyított indexekből számítva*

Az 1. ábrán látható, hogy 2017-től a GDP növekedést a fogyasztás és a bruttó felhalmozás növekedése határozta meg, a külkereskedelmi egyenleg azonban romlott, az import növekedése – 2017-től - meghaladta az export növekedését.

1.2.2. A GDP alakulása a termelési oldalról

A termelési oldalról 2019-ben a magyar GDP növekedéséhez elsősorban a **szolgáltatások** bővülése járult hozzá 2,6 százalékponttal (ami a szolgáltatás-export, a turizmus és az ingatlanpiac dinamikus növekedésének volt köszönhető (KSH, 2020a.)), de az **ipar és az építőipar** hozzájárulásának 0,8 és 0,6 százalékpontos mértéke is jelentős volt. A mezőgazdaság (beleértve az erdőgazdálkodást és a halászatot is) nem tudott hozzájárulni 2019-ben a GDP bővüléséhez.

> Az építőipari termelés volumene 2019-ben 13%-kal bővült az előző évhez mérten (KSH STADAT 3.1.5.). Az épített lakások száma 19,5%-kal 21 127 db-ra (KSH STADAT 6.2.2.1.) emelkedett 2019-ben összefüggésben azzal is, hogy az építőipari vállalkozások a már építési engedéllyel rendelkező az új lakásokat 2023. év végéig még 5%-os áfa kulccsal értékesíthetik. A háztartások beruházási aktivitását a Családi Otthonteremtési Kedvezmény által biztosított támogatások mellett, a beruházásokhoz forrást biztosító lakossági megtakarítások, az alacsony kamatkörnyezet és az ebből adódó kedvezőbb hitelfelvételi lehetőségek is támogatták (ÁSZ, 2020).

1.3. A gazdasági növekedést meghatározó főbb tényezők alakulása

1.3.1. Az export és az import alakulása

A romló külső gazdasági környezet nem kedvezett az export bővülésének 2019-ben. Az áru- és szolgáltatásexport emelkedését meghaladta a belföldi kereslethez köthető import növekedése a feldolgozóipar növekvő importigényéből

és a háztartások fogyasztásbővüléséből adódóan. A külkereskedelmi egyenleg 2015-2019. közötti alakulását a 2. ábra szemlélteti.

2. ábra

A külkereskedelmi egyenleg alakulása 2015-2019. között (Mrd Ft)

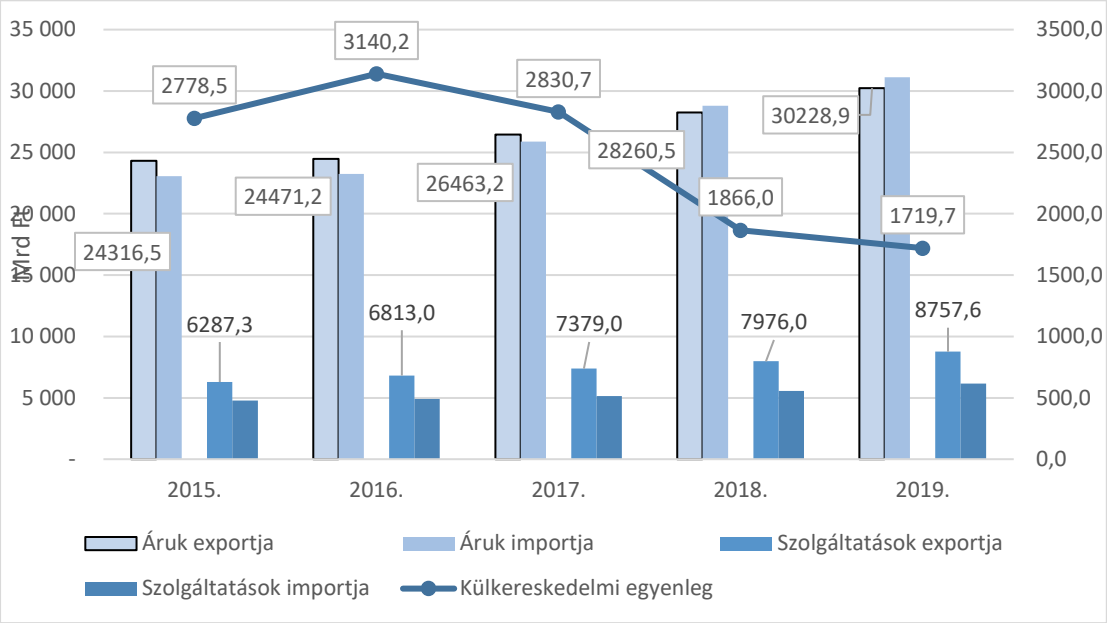

Forrás: KSH STADAT 3.1.9. (letöltve 2020. szeptember) alapján, ÁSZ szerkesztés

A külkereskedelem mintegy 80%-át képviselő árukereskedelemnél az áruk importja 2018-tól haladja meg az áruk exportját. A szolgáltatások exportja 2015-2019. között meghaladta a szolgáltatások importját, vagyis a szolgáltatások egyenlege 2018-ban és 2019-ben is támogatta a GDP növekedést. Az áruexportnál gyorsabban bővülő áruimport miatt a külkereskedelmi egyenleg 2016. óta tartó romlása 2019-ben lassult az előző évhez képest.

> Az árukon belül 2019-ben az energiahordozóknál (1 792,8 Mrd Ft-tal) és a feldolgozott termékeknél (1 333,9 Mrd Ft-tal) volt nagyobb az importforgalom az exportnál. A feldolgozott termékek esetében 61,5%-os mértékben romlott a külkereskedelmi egyenleg 2019-ben az előző évhez képest. Az élelmiszerek, italok, dohány, a nyersanyagok, valamint a gépek és szállítóeszközök esetében nőni tudott az export az importtal szemben az előző évhez képest (KSH STADAT 3.5.16).

A szolgáltatások egyenlegén belül 2019-ben a legnagyobb mértékben a turizmus járult hozzá a GDP-hez 1 313,4 Mrd Ft-tal, ezt követte a szállítás 945,4 Mrd Ft-tal, egyedül a kormányzati szolgáltatások esetében haladta meg a kivitel a behozatalt. Az előző évhez képest a turizmus pozitív egyenlege tudott javulni a legnagyobb mértékben (158,0 Mrd Ft-tal) a javítási és karbantartási szolgáltatások, valamint a szállítási szolgáltatások mellett, romlottak viszont a bérmunka-szolgáltatási díj, az üzleti szolgáltatások és a kormányzati szolgáltatások egyenlegei (KSH STADAT 3.5.21.).

A folyó fizetési mérleg GDP-arányos hiánya 2019-ben 0,8 százalék volt, míg a reálgazdasági megközelítés szerint számított külső finanszírozási képesség 1 százalékot tett ki (MNB, 2020d).

A folyó fizetési mérleg 2019-ben ment át negatív tartományba, a 2016. óta romló külkereskedelmi egyenleg miatt, ami által az exportnál jobban emelkedő importot részben ellensúlyozta a folyó fizetési mérleg további összetevőjét jelentő készletek felhasználása és a cserearányok javulása.

> A folyó fizetési mérleget 2019-ben a jövedelemegyenleg enyhén mérséklődő hiánya javította. 2019-ben a transzferegyenleg bővülése 6 százalékponttal 1,9%-ra mérséklődött az előző évhez képest, az EU-transzferek felhasználása 2019. egészében közel 354 Mrd Ft-ot tett ki (MNB, 2020d).

1.3.2. A bruttó állóeszköz-felhalmozás (beruházások) alakulása

2019-ben a GDP növekedés fő hajtóerejét képezték a **nemzetgazdasági beruházások**, az előző évhez képest összességében 12,2%-kal növekedtek (2019. évi zsztv.). 2019-ben a bruttó állóeszköz-felhalmozással kapcsolatos nemzetgazdasági tranzakciók 79%-át az új tárgyieszköz-beruházások jelentették. Emellett a bruttó állóeszköz-felhalmozásnak több más összetevője is van, mint például a pénzügyileg lízingelt eszközök beszerzése vagy a K+F-ráfordítások egy része (KSH, 2020d).

2019-ben nemzetgazdasági szinten a beruházások összértéke 10 555,7 Mrd Ft volt, amiből 58,4% építés, 40,8% gépberuházás volt (KSH STADAT 3.3.3.). A legjelentősebb nemzetgazdasági ágak hozzájárulását a nemzetgazdasági beruházások volumenváltozásához az 3. ábra szemlélteti.

3. ábra

A nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a nemzetgazdasági beruházások volumenváltozásához 2015-2019. között (százalékpont)

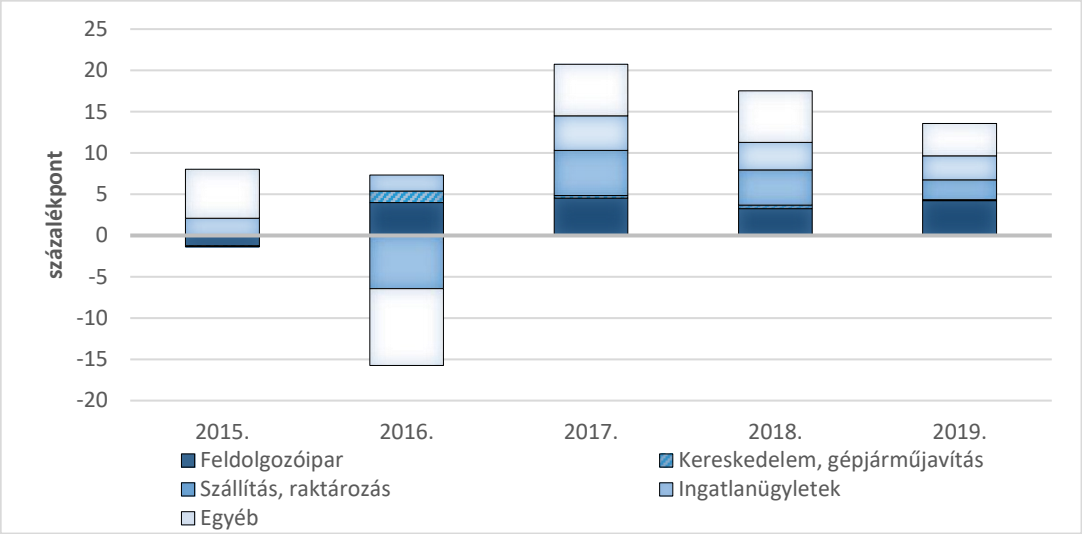

Forrás: KSH, (2020d) (letöltve 2020. szeptember) alapján, ÁSZ szerkesztés

A nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a beruházások bővüléséhez – hasonlóan a korábbi évekhez - 2019-ben is erős koncentrációt mutatott, három nemzetgazdasági ág (feldolgozóipar, ingatlanügyletek, szállítás és raktározás) volumennövekedéséből származott (KSH, 2020d).

> A beruházások fő mozgatórugói a lakásépítéseket ösztönző Otthonteremtési Program, az uniós forrásfelhasználás fokozatos növekedése, valamint a vállalatok kapacitásbővítése volt (2019. évi Zsztv.). Az alacsony kamatlábak és a többféle támogatott finanszírozási lehetőség is kedvezett a beruházások bővülésének. Az MNB továbbra is támogatott programokat biztosít a vállalkozások számára. A jegybank 2019 januárjában indította el a kisvállalkozások számára biztosított Növekedési Hitelprogram „Fix" elnevezésű konstrukciót 1 000,0 Mrd Ft keretösszeggel, 2019 júliusában pedig bevezette a nagyvállalatokat célzó növekedési kötvényprogramot, amelynek keretösszege 450,0 Mrd Ft (MNB, 2020b).

A beruházások bővülését támogatták 2019-ben a végrehajtott feldolgozóipari kapacitásbővítések is. Ennek részeként 2019-ben rekordértékű, mintegy 1 846 Mrd Ft külföldi működőtőke érkezett hazánkba a Nemzeti Befektetési Ügynökség adatai szerint, 13 493 fő számára új munkahelyet is teremtve. (NBÜ, 2020)

1.3.3. A fogyasztás és a fogyasztást befolyásoló tényezők alakulása

A GDP növekedési ütemét a végső fogyasztás 2,9 százalékponttal növelte (KSH, 2020a). A végső fogyasztás 2018-ban éves szinten összesen 29 180,9 Mrd Ft-ot, 2019-ben a 8,5%-os emelkedést figyelembe véve 31 672,6 Mrd Ft-ot tett ki (4. ábra).

4. ábra

A végső fogyasztás tényezői 2015-2019. között (Mrd Ft)

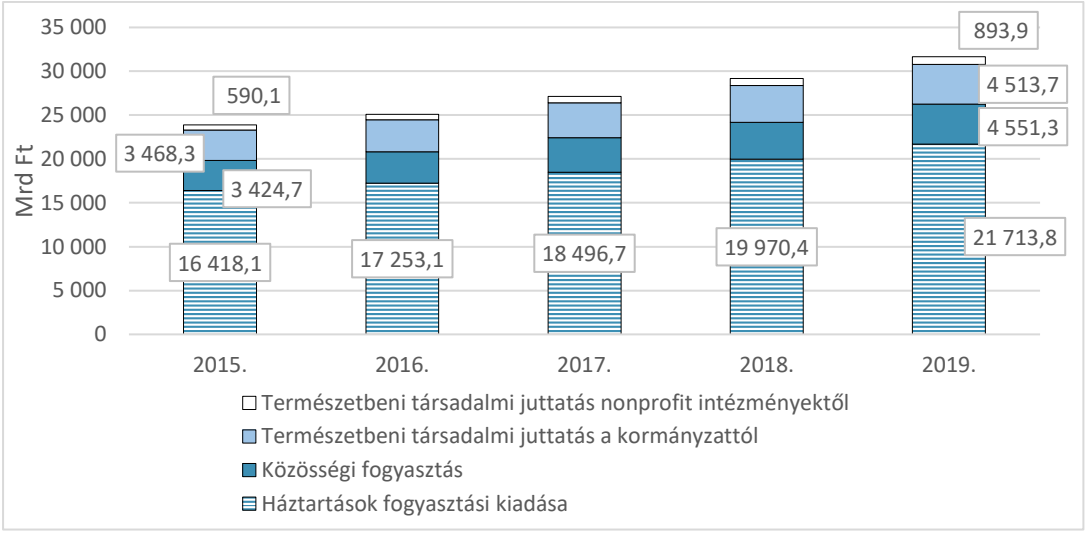

Forrás: KSH STADAT 3.1.9. (letöltve 2020. szeptember) alapján, ÁSZ szerkesztés

A 4. ábrán látható, hogy a fogyasztás valamennyi komponensénél egyenletes emelkedés volt megfigyelhető 2015-2019. között. A háztartások fogyasztási kiadásainak emelkedése 2019-ben – a GDP növekedési ütemével azonos – 4,6%-os volt az előző évhez képest. Az emelkedés összhangban volt a háztartások javuló jövedelmi-, vagyoni helyzetével, ami hozzájárult a belső kereslet élénküléséhez. A háztartások jövedelmi és vagyoni helyzetének javulása elsősorban a reálbérek dinamikus emelkedésének volt köszönhető. A fogyasztás gyors növekedésének hátterében a lakosság bővülő hitelfelvétele is meghúzódik.

A jövedelem szintjével párhuzamosan nem csupán a fogyasztási kiadások emelkednek, hanem változnak azok belső arányai is. Minél nagyobb jövedelemmel rendelkezik egy háztartás, annál kisebb részt képviselnek kiadásaiból az alapvető, létfenntartáshoz szorosan kapcsolódó kiadások. 2015-2018. között folyamatosan csökkent a létfenntartáshoz szorosan kapcsolódó fogyasztás aránya a háztartások fogyasztásában, elsősorban a lakásfenntartás és háztartási energia kiadás csökkenésének köszönhetően, míg az egyéb mozgó fogyasztási tételek aránya (pl. kultúra, szórakozás) nőtt (KSH, 2019a).

1.3.3.1 Az aktivitási ráta alakulása

A 15-74 éves korcsoportban az aktivitási ráta, foglalkoztatási ráta és a munkanélküliségi ráta alakulását 2015. és 2019. között az 5. ábra mutatja be.

5. ábra

Az aktivitási, a foglalkoztatási és a munkanélküliségi ráta alakulása a 15-74 éves korcsoportban, 2015. és 2019. között

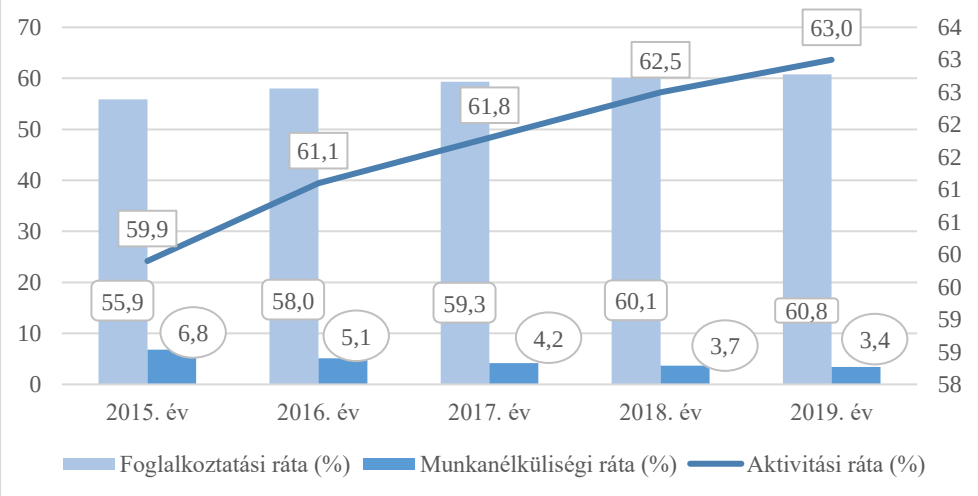

Forrás: ÁSZ, 2020

Az **aktivitási ráta** 0,5 százalékponttal növekedett a 2019. évben, amit támogatott, hogy az utóbbi években az erős konjunktúrának köszönhetően növekedett a munkaerő iránti kereslet és az állam több munkaerőpiacot ösztönző intézkedést tett a korábbi években. Ezek közé tartozik a személyi jövedelemadó kulcsának csökkentése 15%-ra, a Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében nyújtott járulékkedvezmények, az álláskeresési támogatások átalakítása, a nyugdíjkorhatár emelése és a hatéves bérmegállapodás. A 65-74 éves korosztály aktivitási rátája a 2018. évi 5,6%-ról 2019-re 7,1%-ra nőtt, ami a foglalkoztatást ösztönző intézkedések hatására a már nyugdíjas korosztályok munkába állását is jelzi. (Kormány, 2018, PM, 2019)

A korábbi évekhez hasonlóan a munkaerőpiacot 2019-ben is növekvő foglalkoztatottság és mérséklődő munkanélküliség jellemezte. A 15–74 éves korosztályban a **foglalkoztatottak** száma elérte év végére a 4 millió 512 ezer főt, ami 43 ezer fővel több, mint 2018-ban, így a foglakoztatási ráta 2019 decemberben 60,8%-os volt, ami 0,7 százalékponttal haladta meg a 2018. év végi adatot. A **munkanélküliségi ráta** 2018-ról 2019-re 3,7%-ról 3,4%-re csökkent, ezen belül a férfiaké 0,1 százalékponttal, a nőké 0,5 százalékponttal. A 15–64 éves munkanélküliek száma 2019-ben 159,7 ezer fő volt, 12,4 ezer fővel kevesebb a 2018. évi 172,1 ezer főnél (KSH STADAT 2.1.4).

A **közfoglalkoztatottak** száma a 2018. évi 125,9 ezer főről 2019-ben 24,8 ezer fővel, 101,1 ezer főre mérséklődött (KSH STADAT 2.1.34), az elsődleges munkaerőpiacon a munkaerő iránti kereslet bővülésének, a közfoglalkoztatottak létszámának csökkentésére irányuló intézkedések. A csökkenésben szerepet játszhatott a minimálbér és a közfoglalkoztatási bér közötti távolság növekedése is. A 8 órás nettó közfoglalkoztatási bér és a nettó minimálbér közötti arány 2018-ban 59,1% volt, ami 2019-re 54,7%-ra csökkent (BM, 2020).

> A Kormány közfoglalkoztatásra vonatkozó 2019. évi céljai között továbbra is prioritás volt az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezhető álláskeresők közfoglalkoztatásból kilépésének az ösztönzése (1497/2018. (X. 12.) Korm. határozat). A közfoglalkoztatottként alkalmazásban állók elsődleges munkaerőpiacra történő átlépése lassulást mutatott 2019-ben 2018-hoz vagy a korábbi két évhez viszonyítottan. Ebben szerepet játszott, hogy egyre nagyobb a közfoglalkoztatottakon belül a foglalkoztathatóság szempontjából (földrajzilag, képzettségben, egészségileg) kedvezőtlen helyzetben lévők aránya (KSH, 2020e).

A **munkanélküliség** átlagos időtartama csökkenő tendenciát mutatott, 2019-ben éves átlagban 12,9 hónapnak felelt meg. Csökkent a tartósan, azaz legalább egy éve munkanélküliek aránya, valamint a munkakeresés átlagos időtartama: előbbieké 7 százalékponttal, 34,1%-ra, utóbbiaké 15,7-ről 12,9 hónapra (KSH STADAT 2.3.2).

A foglalkoztatottság több éve tartó, folyamatos növekedésének hatására az **üres álláshelyek száma** nemzetgazdasági szinten a 2018. évhez képest (83,3 ezer fő) követően lassú csökkenésbe kezdett 2019-ben (74,8 ezer fő) (KSH STADAT 2.1.47.).

Nemzetgazdasági szinten az üres álláshelyek csökkenése főként a versenyszférához volt köthető (15,1%-kal csökkent 2019. IV. negyedévére az előző év hasonló időszakához képest, 60,3 ezerről 51,1 ezer főre). Ezzel szemben az üres álláshelyek száma a költségvetési szférában 3,7%-kal növekedett. A költségvetési szférában a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén növekedett legnagyobb mértékben (12,0%-kal) az üres álláshelyek száma (KSH STADAT 2.1.47.).

1.3.3.2. A lakosság jövedelmének alakulása

A gazdasági növekedést elősegítő keresletélénkülést a bér- és keresettömeg utóbbi években erőteljesebb kiáramlása alapozta meg. Az átlagkeresetek változása befolyással bír a bértömegre, így a kereslet alakulására is hatással van. A bruttó átlagkeresetek és a bruttó reálkeresetek változását 2015. és 2019. között a 6. ábra mutatja be.

6. ábra

A bruttó átlagkeresetek és reálkeresetek növekedése 2015. és 2019. között %-ban

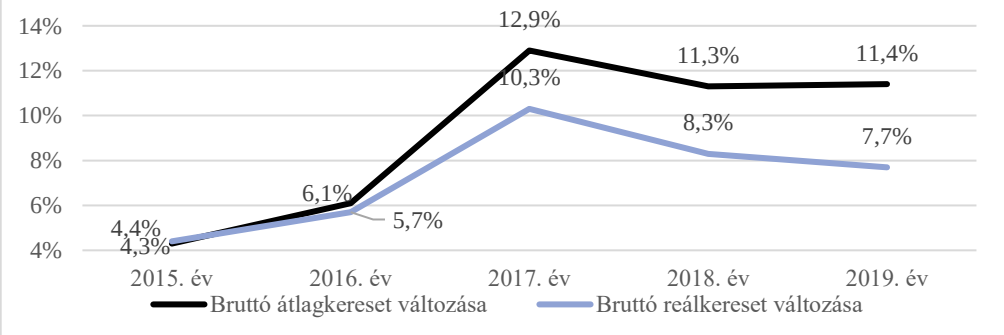

Forrás: ÁSZ, 2020.

Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2015-2019. között folyamatosan, bár eltérő ütemben növekedett, 2018-ról 2019-re nemzetgazdasági szinten 37,9 ezer Ft-tal, 11,4%-kal 367,8 ezer Ft-ra nőtt. Ehhez többek között a minimálbér és a garantált bérminimum 8,0%-os növelése, „*a munkavállalók sikeres bérkövetelési akciói, a kormánytisztviselők bérreformja, a jól képzett munkaerő megtartásáért folytatott versenyhelyzet, a prémium- és jutalomkifizetések, valamint a közfoglalkoztatottak létszámának csökkenése járultak hozzá*" (KSH, 2019b). 2019. július 1-jétől növelte a béremelésre fordítható forrásokat a szociális hozzájárulási adó mértékének 2 százalékpontos csökkentése (17,5%-ra). A bruttó átlagkereset növekedése a növekvő infláció miatt kisebb reálnövekedésnek felelt meg. Az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete a családi adókedvezmények nélkül számítva 2019-ben 244,6 ezer Ft-ot tett ki, a 2018. évhez viszonyítva 25 197 Ft-tal, 11,4%-kal emelkedett (KSH STADAT 6.2.1.14.). A növekedés mértéke megegyezett a bruttó átlagkereset emelkedésével, mert a 15%-os személyi jövedelemadó kulcs és a munkavállalókat terhelő egyéb adó és járulékterhek nem változtak.

1.3.3.3. A háztartások megtakarításainak és a hitelezési folyamatoknak az alakulása

A háztartási megtakarítások egy része a költségvetés hiányát finanszírozza, a megtakarítási hajlandóság növekedésével emelkedik a lakosság szerepe az államadósság finanszírozásában. A háztartások pénzügyi megtakarításainak alacsony szintje a makrogazdasági egyensúly felborulásához vezethet, aminek következtében a kormány külföldi finanszírozási igénye megnő. (ÁSZ 2020a)

A háztartások nettó pénzügyi vagyona a háztartások pénzügyi eszközeinek és a háztartások kötelezettségeinek különbsége. A háztartások nettó pénzügyi vagyonának alakulását 2015. és 2019. között a 7. ábra mutatja be.

7. ábra

A háztartások nettó pénzügyi vagyonának alakulása 2015. és 2019. között (Mrd Ft)

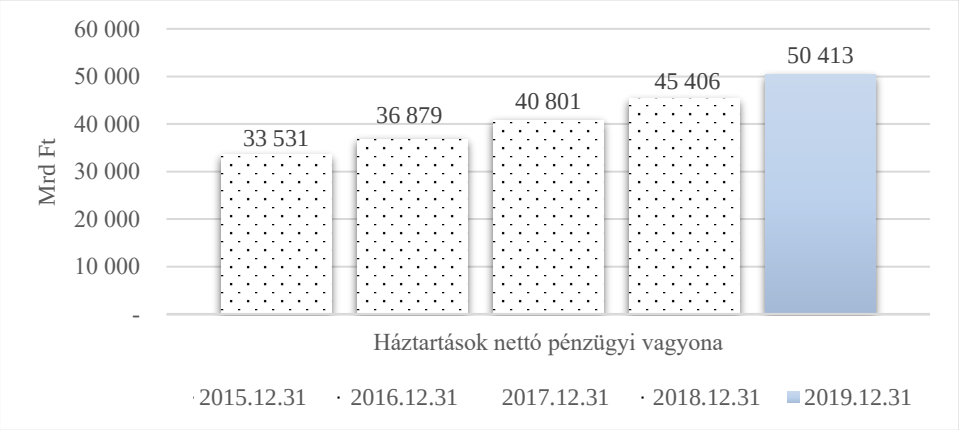

Forrás: KSH STADAT 3.7.5. alapján, ÁSZ szerkesztés

A háztartások nettó pénzügyi vagyona 2019. december 31-én 50 412,8 Mrd Ft volt, amely az előző évhez képest 11,0%-kal, 5 007,0 Mrd Ft-tal nőtt. A 2015-2019. éveket között a háztartások nettó pénzügyi vagyona folyamatosan, évente mintegy 11,0%-os ütemben növekedett.

2019-ben a magyar háztartások magtakarításaiknak legnagyobb hányadát részvényekben, részesedésekben tartották, amelynek értéke év végére meghaladta a 25 000 Mrd Ft-ot. A könnyebben mozgósítható megtakarítások közül a legjelentősebb szerepe a bankbetéteknek volt, ezt követték népszerűségben az állampapír formájában lévő megtakarítások (MNB, 2020a). A háztartások pénzügyi eszközeinek bővüléséhez a legnagyobb mértékben a 2019 júniusában bevezetett ötéves futamidejű Magyar Állampapír Plusz vásárlása járult hozzá, amelynek hatására a hosszú lejáratú értékpapírok állománya a második félévben több mint 2 000 Mrd Ft-tal, előző év decemberéhez képest pedig 3 376,6 Mrd Ft-tal nőtt.

A háztartások nettó pénzügyi vagyonát csökkentette 2019-ben a háztartások hiteleinek az előző évhez képest 13,8%-kal, 1 058,1 Mrd Ft-tal történő bővülése. A háztartások hitelei összességében 2018-ban 353,8 Mrd Ft-tal, 2017-ben 38,9 Mrd Ft-tal, vagyis mérsékeltebben növekedtek (KSH STADAT 3.7.5). 2019-ben a háztartások növekvő hiteleihez mintegy 70%-ban a fogyasztási hitelek, azon belül is a 2019. júliusában bevezetett babaváró támogatás 470,0 Mrd Ft-tal járult hozzá (MNB, 2020e). A lakáshitel állomány – a korábbi két évhez hasonlóan – 2019-ben is jelentősen bővülni tudott. A lakáshitelek állományának alakulását a 8. ábra mutatja be.

8. ábra

A lakáshitel-állomány alakulása 2015-2019. között (db és Mrd Ft)

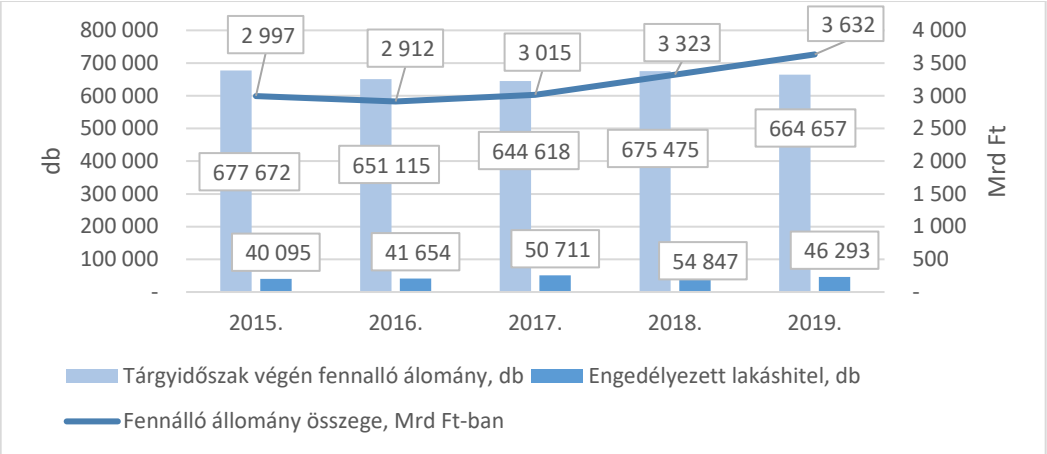

Forrás: KSH STADAT 3.7.6. alapján, ÁSZ szerkesztés

2015-től a lakáscélú építkezések fellendülését az új lakás áfájának 5%-ra történő csökkentése és a Családi Otthonteremtési Kedvezmény bevezetése nagyban elősegítette. A fennálló lakáshitel-állomány összege 2016. óta egyenletesen nőtt, a lakáshitelek darabban kifejezett állománya azonban 2019-ben csökkent az előző évhez képest.

1.3.3.4. A fogyasztói árindex alakulása

Az infláció 2016. óta folyamatosan növekedett. 2019-ben a fogyasztói árindex növekedése 0,6 százalékponttal haladta meg a 2018. évi növekedést (KSH STADAT 3.6.5). Az árak átlagosan 3,4%-kal növekedtek 2019-ben, ami 0,7 százalékponttal volt magasabb a prognózisnál (2019. évi zsztv.), de a növekedés az elmúlt négy év adatai alapján átlag alatti (0,9 százalékpont) volt (KSH STADAT 3.6.5.).

Egyedül a tartós fogyasztási cikkek ára csökkent 2019-ben az előző évhez képest. A legnagyobb mértékben, 8,1%-kal a szeszes italok, dohányáruk ára nőtt. Az inflációt növelte az élelmiszerárak 5,4%-os növekedése, a jövedéki adó emelkedése, a háztartások élénkülő kereslete is (KSH STADAT 3.6.5.).

A dinamikus béremelkedés alapvetően a munkaerő-intenzív szolgáltatások és termékek árát érintette, így egyebek mellett többet kellett fizetni a javítási díjakért, vendéglátásért. A szolgáltatások ára átlagosan 3,0, a háztartási energiáé és a ruházkodási cikkeké 1,0, az egyéb cikkeké 1,3%-kal emelkedett. A tartós fogyasztási cikkekért 0,3%-kal kevesebbet kellett fizetni. (KSH, 2020f).

2. A MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ ÁLLAMI INTÉZKEDÉSEK 2019-BEN

2.1. A kormány gazdaságpolitikai céljai

Magyarország konvergencia programja a 2019. évre gazdaságpolitikai célként határozta meg a gazdaság versenyképességének és termelékenységének fokozását. A célok elérése érdekében a legfontosabb feladatok közé tartozott a vállalatok versenyképességének további javítása a foglalkoztatás, az adórendszer, a vállalati környezet és a közszféra területén tervezett intézkedések révén.

> A kormány a versenyképesség javítását a 2019-2023. közti időszakban az innovációs és kutatási rendszer hatékonyabbá tételével, a vállalkozók adminisztratív terheinek további csökkentésével és a felnőttképzés modernizálásával kívánta elsősorban elérni. A hazai vállalatok hozzáadott értékének és termelékenységének növelését a kkv-k digitalizációjának erősítésének kellett szolgálnia. 2019-ben a foglalkoztatottság-növekedést célzó gazdaságpolitika elsődleges feladatává a meglévő munkaerőpiaci tartalékok mobilizálása vált (mobilitás támogatása, a kisgyermekesek munkaerőpiacra való visszatérésének elősegítése, a közfoglalkoztatottak számának további csökkentése, a kormányhivatalok foglalkoztatási osztályainak átalakítása, a nyugdíjasok továbbfoglalkoztatásának támogatása). Az államigazgatás hatékonyságának javítása érdekében kiemelt cél volt 2019-ben a közszféra hatékonyságának mérése és a papírmentesen intézhető hatósági ügyek arányának növelése. (Kormány 2019a).

2.2. A kormány családpolitikai céljai és intézkedései

A Kormány a demográfiai folyamatok és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítását is célul tűzte ki a családokat középpontba helyező családpolitikai intézkedés-csomaggal. A 2019 nyarán életbe léptetett Családvédelmi Akcióterv bevezetésével a kormány célja az volt, hogy elősegítse a családalapítást, növelje a születendő gyermekek számát.

2019-ben év közben új tételként jelentek meg a költségvetésben a Családvédelmi Akcióterv részét képező babaváró támogatások: a kamattámogatás, a hiteltartozások elengedéséhez biztosított támogatás, valamint a babaváró támogatáshoz kapcsolódóan a bankoknak nyújtott költségtérítés.

Az év második felében módosult a használt lakásvásárlásához, bővítéshez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről szóló 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet, amely kibővíti a lakáshoz jutás, lakáskorszerűsítés lehetőségeit a kistelepülésen található ingatlanokkal. A több gyermeket nevelő vagy vállaló családok számára új lakás építésére, vásárlására, vagy használt lakás vásárlására, bővítésére vissza nem térítendő támogatásban részesülhettek, 2019-ben 73,5 Mrd Ft értékben, ami a 2018. évihez képest 12,8%-os kevesebb forrást jelent.

2019. július 1-jétől az egygyermekes családok a második gyermek után 1 M Ft jóváírást kaphatnak fennálló jelzáloghitel tartozásuk csökkentése céljából. A születendő harmadik gyermek esetén a kölcsöntartozásból leírható összeg 1 M Ft-ról 4 M Ft-ra emelkedett.

2.3. Évközi adó- és járulékváltozások

Az adórendszer súlypontja 2019-ben is a fogyasztási-forgalmi típusú, valamint a negatív környezeti hatásokat terhelő, egészségvédelmi célú adókon volt. A jövedelmeket terhelő adók súlya csökkent az elmúlt öt évben. Részben az adócsökkentés, valamint a hatékonyabb – a digitális technológiát mindinkább kihasználó - ellenőrzési tevékenység hatására folyamatosan javult az elmúlt években az adózói morál (NAV, 2020b).

A 2017-ben életbelépett bérmegállapodás keretében 2019 január 1-jétől 8%-kal (NAV, 2020a) nőtt a minimálbér és a garantált bérminimum az előző évhez képest. 2019-ben csökkentek a nagyvállalkozások adminisztrációs terhei tekintve, hogy a társasági adózásban 2019. január 1-vel lehetővé vált a csoportadózás, ami a vállalatok egy részének adófizetési-kötelezettség csökkentését eredményezte és a vállalatok adminisztrációs terheit is csökkentette. A nagyobb méretű vállalkozásokat érintette, hogy 2019-től a fejlesztési tartalék maximális értékhatára 500 M Ft-ról 10 Mrd Ft-ra emelkedett, a decemberi adóelőleg-kiegészítési, -feltöltési kötelezettség eltörlése mellett.

A kisvállalati adó (KIVA) esetében már 1,0 Mrd Ft bevételig volt választható az adónem, az adóalanyiság megszűnésének bevételi értékhatára 2019. január 1-jétől pedig 1,0 Mrd Ft-ról 3,0 Mrd Ft-ra emelkedett. A KIVA

vonatkozásában bevezetett változások a vártnál magasabb bevételt eredményeztek, amelynek hátterében az állt, hogy az adónemet választó adózók száma a költségvetés tervezésénél nagyobb mértékben nőtt. 2019-től a befektetési vállalkozások kikerültek a pénzügyi szervezetek különadójának hatálya alól, a hitelintézeti különadó pedig eltörlésre került. A pénzügyi szervezetek különadója hitelintézeteket érintő adókulcsának felső mértéke tovább mérséklődött, 0,21 százalékról 0,20 százalékra. A baleseti adót összevonták a biztosítási adóval. 2019-től tranzakciónként 20 ezer forintig minden lakossági átutalás mentesült a pénzügyi tranzakciós illeték alól, azonban az adóalapot adó pénzügyi tranzakciók száma és összesített értéke növekedett, így a pénzügyi tranzakciós illeték 2019. évi bevételei növekedni tudtak a 2018. évhez képest.

Az általános forgalmi adó alanyi adómentesség értékhatárát a korábbi 8-ról 12 M Ft-ra emelték. 2019-től további termékek áfacsökkentése történt meg. Átsorolásra kerültek az 5 százalékos kedvezményes áfakulcs alá az UHT és ESL tejek, ezáltal valamennyi tej a kedvezményes kulccsal adózott. 2019. január 1-jétől nőtt a népegészségügyi termékadó és bővült a népegészségügyi termékadó köteles termékek köre.

További évközi adóváltozást jelentett a dohánytermékek jövedéki adójának két lépcsőben – 2019 januárjában és júliusában – történő megemelése. A 2019. évben a szabadforgalomba helyezett cigaretta volumene 0,3%-kal, a fogyasztási dohány pedig 13,6%-kal csökkent (a dohánytermékek után beszedett áfabevétel 11,3 Mrd Ft-tal nőtt 2018-hoz képest.)

A munkaadókat terhelő szociális hozzájárulási adó (szocho) mértéke 2019. január 1-je és 2019. június 30-a között a 2018. évivel megegyezően 19,5 százalék volt, majd 2019. július 1-jétől 17,5 százalékra mérséklődött. 2019. január 1-jétől nem terjedt ki a biztosítási kötelezettség a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben foglaltak szerinti saját jogú nyugdíjas munkavállalóra. Ezzel párhuzamosan a munkáltató mentesült az általa foglalkoztatott nyugdíjas magánszemély munkaviszonyára tekintettel az őt terhelő 19,5 százalékos, 2019. július 1-jétől 17,5 százalékos mértékű szociális hozzájárulási adó fizetési kötelezettség alól.

2.4. A lakossági állampapír-befektetéseket ösztönző intézkedések

A lakosság jelentősebb szerepvállalása stabilabbá teszi az adósságfinanszírozást és Magyarország külső kitettségét és sérülékenységét is csökkenti, a hazai forint alapú források növelése pedig hozzájárul az árfolyamkockázat csökkenéséhez. A lakosság által tartott állampapírok állományának növekedése a kamatkiadások emelkedésével jár, mivel a lakossági papírok kamata magasabb a többi állampapírhoz viszonyítva. A háztartásokhoz kerülő kamatjövedelmek azonban hozzájárulhatnak a GDP emelkedéséhez, az adóbevételek növekedéséhez (Kormány 2019a.)

A lakosság jelentősebb szerepvállalása érdekében 2019-ben több állampapír kivezetése mellett bevezetésre került az ötéves futamidejű, sávosan fix kamatozású Magyar Állampapír Plusz (MÁP Plusz), illetve novembertől a postákon kapható nyomdai Magyar Állampapír Plusz. Ezen állampapír célja a háztartások pénzügyi eszközeinek bővülése volt, (Kormány, 2020) év végére állománya elérte a 3 196,2 Mrd Ft-ot. A MÁP Plusz jelentős értékesítéséhez hozzájárult, hogy időközben nagyobb összegben lejárt vagy visszaváltottak lakossági állampapírokat. A 2019. június 1-je után kibocsátott állampapírok után megszűnt a kamatadó-fizetési kötelezettség.

2.5. A lakossági megtakarítások alakulása

A háztartási megtakarítások egyik fő szerepe, hogy finanszírozzák a költségvetés hiányát, ezért a megtakarítási hajlandóság növekedésével emelkedik a lakosság szerepe az államadósság finanszírozásában. A háztartások pénzügyi megtakarításainak alacsony szintje a makrogazdasági egyensúly felborulásához vezethet, mivel az alacsony lakossági megtakarítási ráta következtében az állam külföldi finanszírozást vesz nagyobb arányban igénybe. Így a háztartások megtakarítása jelentősen képes befolyásolni a gazdaság sérülékenységét. (ÁSZ, 2020.)

A lakossági megtakarítások 2019. decemberben 31-én összességében 60 746,8 Mrd Ft-ot tettek ki, ez az érték 3,1%-kal volt magasabb az előző év végéhez képest. 2019-ben nőttek a lakosság hitelei és egyéb tartozásai is, összességében a lakosság kötelezettségei 10 332,9 Mrd Ft-ot értek el, ami 5,2%-kal volt magasabb az előző év végéhez képest (KSH STADAT 3.7.5.). 2019-ben a magyar háztartások magtakarításainak legnagyobb hányadát részvényekben, részesedésekben tartották, amelynek értéke év végére meghaladta a 25 000 Mrd Ft-ot. A könnyebben mozgósítható megtakarítások közül a legjelentősebb szerepe a bankbetéteknek volt, ezt követték népszerűségben az állampapír formájában lévő megtakarítások.(MNB, 2020a) A 3 196,2 Mrd Ft-ot kitevő MÁP Plusz mellett még az egy-, illetve kétéves Kincstári Takarékjegyek állománya 51,3 Mrd Ft-tal és a Babakötvény állomány 24,9 Mrd Ft-tal növekedett az év során. Az Egyéves Magyar Állampapír állománya 2019-ben 1011,8 Mrd Ft-tal csökkent, míg a Prémium Magyar Állampapír állománya 57,8 Mrd Ft-tal kisebb az előző év végi állománynál.

2.6. Az államadósság finanszírozási szerkezete

2019-ben külföldi piacon forrásbevonásra nem került sor, azonban a belföldi finanszírozás részeként a Prémium Euró Magyar Állampapír új sorozatának kibocsátására került sor összesen 69,4 Mrd Ft értékben.

A devizában fennálló adóság a 2018. évi 5 724,8 Mrd Ft-ról 2019-re 5 121,2 Mrd Ft-ra csökkent. A forintban fennálló adósság a 2018. évi 22 796,0 Mrd Ft-ról 2019-re 24 357,1 Mrd Ft-ra nőtt, amelyben jelentős szerepe volt, hogy az államkötvények állománya 3423,2 Mrd Ft-tal nőtt. A központi költségvetés bruttó államadóssága névértéken a 2019-re 992,4 Mrd Ft-tal emelkedett. (ÁKK,2020a)

A forintadósságon belül a legjelentősebb nagyságrendi változás a lakossági állampapírok esetében következett be. A 2019. év végén a lakossági állampapírok állománya 9 074,0 Mrd Ft-ot tett ki, ami a 2018. év végi állományt 1 558,3 Mrd Ft-tal haladta meg. A lakossági állampapírok aránya az összesített államadósságon belül a 2018. év végi 26,2%-ról 4,4 százalékponttal, 30,6%-ra nőtt. A diszkontkincstárjegyek kibocsátása csökkent a többlet likviditás mérséklése érdekében, ami kedvezően hatott az államadósság hátralévő futamidejére. (ÁKK, 2019)

A külföldiek részaránya csökkent a hazai államadósság finanszírozásban. A hazai szereplők állampapír-piaci részesedése a 2011. végi nagyságrendileg 43%-ról (Kormány, 2020) megközelítette a 70%-ot 2019. év végére. (MNB, 2019) Ezen belül csak a lakosság részesedése az állampapírpiacon 5%-ról (Kormány, 2020) 25% fölé emelkedett 2019. végére. (MNB, 2019)

3. A HIÁNYMUTATÓK ÉS AZ ÁLLAMADÓSSÁG ALAKULÁSA

3.1. A pénzforgalmi hiány alakulása

Az államháztartás központi alrendszerének 2019. évi pénzforgalmi hiánya a 2019. évre tervezett hiányt 129,5 Mrd Ft-tal meghaladta és a 2019. évi előirányzat 113,0%-ában teljesült. 2019. év végén a hiány 1 127,9 Mrd Ft-ot tett ki, amely a központi költségvetés 932,5 Mrd Ft-os, a TB Alapok 234,8 Mrd Ft-os negatív egyenlegéből és az ELKA 39,5 Mrd Ft-os pozitív egyenlegéből adódott. A TB Alapok hiánya a Nyugdíjbiztosítási Alap 127,6 Mrd Ft-os és az Egészségbiztosítási Alap 107,2 Mrd Ft-os negatív egyenlegéből keletkezett.

Az államháztartás pénzforgalmi hiánya 2019-ben 1 204,2 Mrd Ft volt, ami 2,1 Mrd Ft-tal, 0,2%-kal meghaladta az előző évi értéket. Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya 323,7 Mrd Ft-tal, 22,3%-kal alacsonyabb volt az előző évhez képest.

A központi alrendszer bevételei 21 542,2 Mrd Ft értékben, 1 619,8 Mrd Ft-tal, 8,1%-kal magasabb összegben teljesültek mihez képest, aminek hátterében főként a forgalmi adókból, lakossági befizetésekből, költségvetési szervek bevételeiből, a központi költségvetési szervek befizetéseiből, adósságszolgálattal kapcsolatos bevételekből származó többletbevételek állnak.

A központi alrendszer 22 670,1 Mrd Ft-os kiadásai a 2019. évi eredeti előirányzathoz képest 1 296,0 Mrd Ft-tal, 6,1%-kal magasabb összegben teljesültek. A kiadások túlteljesülését alapvetően a költségvetési szervek és a fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásainak növekedése okozta. Az államháztartás központi alrendszere egyenlegének alakulását a költségvetési törvény és a 2019. évi teljesítési adatok alapján az 2. táblázat foglalja össze.

2. táblázat

Az államháztartás központi alrendszere főbb pénzforgalmi adatainak alakulása

Megnevezés	2019. évi eredeti előirányzat Mrd Ft	2019. évi módosított előirányzat Mrd Ft	2019. évi tény Mrd Ft	Eltérés az eredeti előirányzathoz képest Mrd Ft	2019. év teljesítés/ 2019. évi eredeti előirányzat, %
Központi költségvetés					
Bevétel	13 077,9	13 078,2	15 068,3	1 990,4	115,2%
Kiadás	14 063,6	14 063,6	16 000,8	1 937,2	113,8%
Központi költségvetés egyenlege	-985,8	-985,5	-932,5	53,3	94,6%
Elkülönített állami pénzalapok:					
Bevétel	609,4	609,4	658,2	48,8	108,0%
Kiadás	622,1	622,1	618,7	-3,4	99,5%
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-12,7	-12,7	39,5	52,2	-311,0%
Társadalombiztosítási Alapok:					
Bevétel	5 893,1	5 893,1	5 815,7	-77,4	98,7%
Kiadás	5 893,1	5 893,4	6 050,7	157,6	102,7%
Társadalombiztosítási Alapok egyenlege	0,0	-0,3	-234,8	-234,8	
Központi alrendszer összesen					
Bevétel	19 580,4	19 580,7	21 542,2	1 961,8	110,0%
Kiadás	20 578,8	20 579,1	22 670,1	2 091,3	110,2%
Központi alrendszer egyenlege	-998,4	-998,4	-1 127,9	-129,5	113,0%

Forrás: 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A központi alrendszer éves pénzforgalmi hiányadatai és összetevői alapján a költségvetési törvényben meghatározott 998,4 Mrd Ft-os, 2,1%-os pénzforgalmi szemléletű hiány 1 127,9 Mrd Ft-ra teljesült, ami a GDP 2,4%-ának felel meg.

Az államháztartás pénzforgalmi hiánya az önkormányzati alrendszer 76,3 Mrd Ft hiányával együtt a 47 513,9 Mrd Ft értékű GDP-vel számolva 1 204,2 Mrd Ft, a GDP 2,5%-a lett.

A költségvetési folyamatokat meghatározó számos tényező közül pozitívan hatott a hiányra a tervezettnél magasabb, 4,6%-os GDP-bővülés, a magas bérdinamika, valamint a gazdaságfehérítő intézkedések, egyebek mellett az online számlázás 2019-ben kiteljesedő pozitív bázishatása. Így 2019-ben közel 300 Mrd Ft-tal több pénzforgalmi adó- és járulékbevétel érkezett, mint a tervezett.

Az államháztartás központi alrendszerének kiadásai közt magasabb mértékben realizálódtak az egyedi és normatív támogatások, a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai, valamint a helyi önkormányzatoknak nyújtott támogatások is.

Az uniós programokhoz kapcsolódó bevételek és kiadások nettó pénzforgalmi egyenlege több mint 480 Mrd Ft-tal lett jobb a tervezetthez képest, melynek döntő oka a kiadások közel 400 Mrd Ft-os elmaradása. A központi költségvetés kamategyenlege (kamatkiadások és kamatbevételek egyenlege) pénzforgalomban a törvényi előirányzathoz képest 109,7 Mrd Ft-tal kisebb lett, ami a tervezettől eltérő finanszírozási műveletekkel, illetve a hozamok év során bekövetkezett változásával magyarázható.

3.2. Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása

A kormányzati szektor hiánya a 2019. évben a nemzeti számlák előzetes adatai alapján 972,5 Mrd Ft, a GDP 2,0%-a volt. A kormányzati szektor tényleges hiánya 0,2 százalékponttal lett magasabb, mint a tervezett. A maastrichti kritérium és a Gst. 3/A § (2) bekezdés b) pontjában szereplő előírás szerint a kormányzati szektor egyenlege – ESA módszertan szerint – nem érheti el a GDP 3%-át. Magyarország a 2019. évben megfelelt ezen előírásoknak.

Az ESA elszámolási szabályok alapján számított költségvetési egyenleg levezetését a 3. számú táblázat mutatja be. A hivatalos egyenlegben elszámolt pénzügyi műveletek, az egyéb követelések és tartozások, a kormányzati szektorba sorolt szervezetek nettó hitelezése javította, az egyéb korrekciók azonban rontották a 2019. évi egyenleget.

3. táblázat

A kormányzati szektor ESA/EDP egyenlegének levezetése (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2016	2017	2018	2019
1.GDP	36 167,5	39 233,4	43 347,0	47 513,9
2.Központi alszektor ESA egyenlege	-717,9	-938,5	-1 016,4	-793,2
3.Társadalombiztosítási alszektor ESA egyenlege	-35,8	-35,9	76,6	-136,6
4.Helyi önkormányzati alszektor ESA egyenlege	103,2	20,5	22,5	-42,7
5.Kormányzati szektor ESA egyenlege (Mrd Ft)	**-650,6**	**-953,9**	**-917,3**	**-972,5**
6.Kormányzati szektor ESA egyenlege a GDP százalékában (5/1)	**-1,8%**	**-2,4%**	**-2,1%**	**-2,0%**

Forrás: 2019. évi Zsztv és (KSH, 2020b) alapján ÁSZ szerkesztés

A kormányzati szektor egyenlegének GDP-hez viszonyított aránya 2016 és 2017 között romlott, amelyben meghatározó szerepe volt a GDP növekedési ütemét meghaladó ütemben növekvő kormányzati beruházásoknak. A mutató 2018-ban 0,3 százalékpontot, 2019-ben az előző évhez képest 0,1 százalékponttal javult.

A javulást alapvetően a GDP növekedése magyarázza, mivel az arány számításánál figyelembe vett GDP az előző évhez képest nominálisan 4 166,9 Mrd Ft-tal 47 513,9 Mrd Ft-ra nőtt. Ugyanakkor az ESA egyenleg az előző évi -917,3 Mrd Ft-ról -972,5 Mrd Ft-ra romlott. Az ESA hiány előző évhez viszonyított minimális növekedése mögött a központi és az önkormányzati alszektor hiányának együttesen 65,2 Mrd Ft-os csökkenése, valamint a társadalombiztosítási alszektor 213,2 Mrd Ft-os egyenlegromlása áll.

3.3. Az államadósság alakulása a hazai módszertan szerint

A költségvetési törvény a Gst. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint számított (konszolidált) adósság várható értékét 30 890,9 Mrd Ft-ban, az államadósság-mutató mértékét a 2019. év végére 70,3%-ban rögzítette, amely 2,6 százalékpontos javulást jelentett a 2018. utolsó napjára előre jelzett 72,9 %-hoz képest. A 2019. évben az államadósság 824,0 Mrd Ft-tal magasabb összegben alakult, mint 2018-ban, de a 2019. évi tervezetthez képest 502,3 Mrd Ft-tal kedvezőbb lett. A GDP értéke (KSH, 2020b) a költségvetési törvényben előre jelzett értéket 3 578,9 Mrd Ft-tal haladta meg. A 2019.

évben az államháztartás alrendszereinek Gst. szerinti korrigált adóssága 30 388,3 Mrd Ft értékben teljesült, a GDP a Gst. 2019. december 31-én hatályos 2. § (1) bekezdés b) pontja szerinti összege 47 513,9 Mrd Ft, így az államadósság-mutató 2019. évi mértéke 64,0% lett, ami a 2018. évi államadósság-mutató 68,1%-os tényleges mértékéhez képest 4,1 százalékponttal alacsonyabb. Az államadósság-szabály 2019-ben teljesült, az államadósság mutató értéke a várakozásokat meghaladó mértékben csökkent a 2019. évben.

> 2019. év végére konszolidált Gst. szerint korrigált államadósság a 2018. év végi 29 501,3 Mrd Ft-ról 887,0 Mrd Ft-tal (3%-kal) 30 388,3 Mrd Ft-ra növekedett. Az önkormányzati alrendszer adóssága a 2018. évi 145,6 Mrd Ft-ról 218,6 Mrd Ft-ra nőtt, míg a kormányzati szektorba sorolt szervezetek adóssága 1 344,1Mrd Ft-ról 1 369,1 Mrd Ft-ra. (a GDP-hez mérten előbbi annak 0,5, utóbbi 2,9%-át teszi ki).

Az államadósság-mutató alakulását a 4. táblázat mutatja be.

4. táblázat

Az államadósság-mutató alakulása

Megnevezés	2018. évi tény Mrd Ft	2019. évi tény Mrd Ft	2018. évi tény a GDP %-ában	2019. évi tény a GDP %-ában
Államháztartás konszolidált, Gst. szerint korrigált adóssága	**29 501,3**	**30 388,3**	**69,2**	**65,0**
GDP	42 661,8	47 513,9	-	-

Forrás: 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A forintadósság részaránya a 2019. év végére elérte a teljes államadósság 82,1%-át. Ez az arány a 2018. év végén 79,4%, 2019. május végén 80,9% volt. A 2019. év végén a lakossági állampapírok állománya 9 074,0 Mrd Ft-ot tett ki, ami a 2018. év végi állományt 1 558,3 Mrd Ft-tal haladta meg.

A **központi költségvetés devizaadóssága** 2019. év végére a 2018. év végi adatokhoz képest 603,6 Mrd Ft-tal, 5 121,2 Mrd Ft-ra csökkent. A devizaadósság összesített államadósságon belüli aránya 20,0%-ról 17,3%-ra csökkent. A devizahitelek arányának csökkenésével a központi költségvetés devizakitettsége tovább csökkent.

9. ábra

A központi költségvetés adósságán belül a forint-, a devizaadósság és az egyéb kötelezettségek arányának alakulása 2015-2019. között

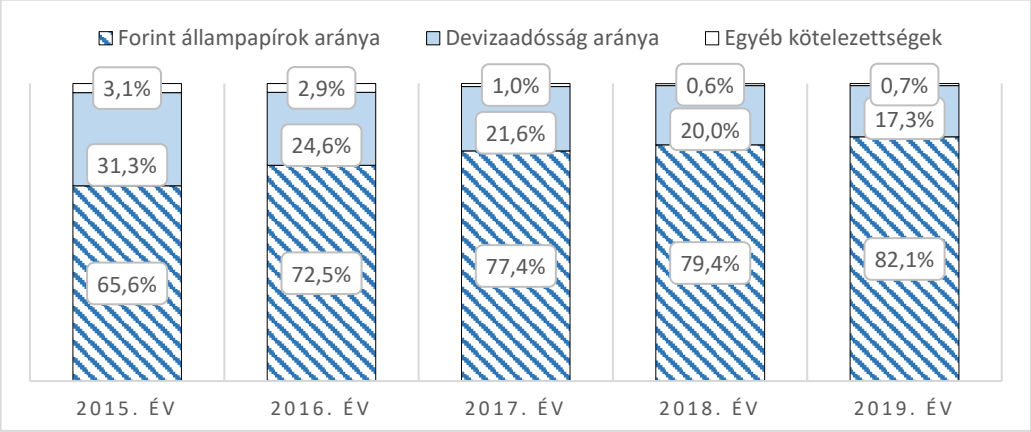

Forrás: 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A forintadósság, a devizaadósság és az egyéb kötelezettségek arányának alakulását a központi költségvetés összes adósságán belül a 9. ábra mutatja be. Az ábrában szereplő százalékos értékek a forintadósság részesedését mutatják a teljes (központi költségvetés) adósságon belül.

3.4. A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított adóssága

A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított adóssága – a 2020. október 1-i EDP jelentés alapján – 2019. végén 31 077,5 Mrd Ft volt, amely a GDP 65,4%-át tette ki. A kormányzati szektor GDP arányos adósságának értéke a 2019. év végére az előző évhez képest 3,7 százalékpontos javulást mutatott, felerősítve az előző évek kedvező tendenciáját. Az adósságráta jelentős javulását az okozta, hogy az ESA módszertan szerinti adósság 3,7%-os növekedését arányaiban meghaladta a GDP 9,6%-os növekedése.

Az uniós módszertan számított államadósság-ráta alakulását az 5. számú táblázat mutatja be.

5. táblázat

A kormányzati szektor adósságának alakulása 2016. és 2019. között

Megnevezés	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
GDP (Mrd Ft)	36 167,5	39 233,4	43 347,0	47 513,9
A kormányzati szektor adóssága (ESA módszertan szerint, Mrd Ft)	27 100,8	28 311,9	29 962,6	31 077,5
Adósság-ráta a GDP-hez viszonyítva	**74,9%**	**72,2%**	**69,1%**	**65,4%**

Forrás: 2019. évi zsztv. és (KSH, 2020b) alapján, ÁSZ szerkesztés

Az uniós statisztikai szabályok által meghatározott államadósság – eltérően a hazai módszertan szerint számítottól – tartalmazza az EU-s források utólagos megtérüléséből, illetve az árfolyamváltozásból eredő hatások mellett egyéb tényezők hatásait is (pl. a Gripen beszerzésekhez, PPP beruházásokhoz köthető tartozásokat.

4. A 2019. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOK

A költségvetésben 2019-ben megszűnt önálló fejezetként a XVI. Nemzeti Adó és Vámhivatal, amely a XV. Pénzügyminisztérium 2. címként szerepelt a 2019. évi költségvetésben. Új fejezetként szerepelt a 2019. évi költségvetésben a XXXVI. Eötvös Lóránd Kutatóhálózat a Magyar Tudományos Akadémia átszervezése okán (Kincstár, 2020). A bevételek és kiadások alakulását a 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat adatai alapján mutatjuk be.

4.1. A költségvetési fejezetek kiadási és bevételi főösszegei

A 2019. évben a kvtv. a központi alrendszer tervezett bevételi főösszegét 19 580,4 Mrd Ft-ban, a kiadási fő összegét 20 578,8 Mrd Ft-ban hiányát pedig 998,4 Mrd Ft-ban határozta meg. A tervezetthez képest 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat alapján a központi alrendszer tekintetében a kiadási főösszeg 110,2%-on, 22 670,1 Mrd Ft-on, a bevételi főösszeg 110,0%-on, 21 542,2 Mrd Ft-on teljesült. A 2019. évi költségvetési hiánya 129,5 Mrd forinttal (1 127,9 Mrd Ft) lett magasabb a tervezett összegnél.

Összehasonlítva a központi alrendszerhez kapcsolódó 2018-2019. évi egyenlegeket – a 2018. évi terv -1 360,7 Mrd Ft, a tény -1 451,6 Mrd Ft volt, a 2019. évi terv -998,5 Mrd Ft, a 2019. évi tény -1 127,9 Mrd Ft – látható, hogy 2019. évben a megelőző évhez képest csökkent a központi alrendszer hiánya. A hiány szerkezetét tekintve a 2019. évi kvtv. hazai felhalmozási költségvetési, valamint uniós fejlesztési költségvetési hiányt tartalmazott. A költségvetés tervezés során hazai működési költségvetési hiány tervezésére nem került sor. A 2019. évi zárszámadási törvényjavaslat alapján működési költségvetési hiány nem keletkezett.

A központi alrendszer kiadásainak és bevételeinek teljesülését a 6. táblázat mutatja be.

6. táblázat

A központi alrendszer kiadásainak és bevételeinek alakulása (Mrd Ft)

Központi alrendszer	2019. évi eredeti előirányzat			2019. évi teljesülés		
	Kiadás	Bevétel	Egyenleg	Kiadás	Bevétel	Egyenleg
Hazai működési költségvetés	16 578,9	16 578,9	0,0	18 080,8	18 080,8	0,0
Hazai felhalmozási költségvetés	2 044,3	1 642,2	-402,1	3 023,1	2 102,4	-920,7
Európai uniós fejlesztési költségvetés	1 955,7	1 359,3	-596,4	566,2	1 359	-207,2
Összesen	20 578,9	19 580,4	-998,5	22670,1	21 542,2	1 127,9

Forrás: 2019. évi kvtv, 2019. évi zsztv. alapján ÁSZ szerkesztés

A költségvetési fejezetek kiadási és bevételi főösszegeinek alakulását az elemzés 2. sz. melléklete tartalmazza.

A központi alrendszeren belül a fejezetek kiadásai jellemzően a tervezetten felül, azonban 11 fejezet esetében annál alacsonyabb mértékben teljesültek. Jelentősebb megtakarítás a kiadások tekintetében a PM (71,3%) és az MTA (35,7%) vonatkozásában mutatkozott. Az MTA esetében a teljesült bevételek is jelentős mértékben elmaradtak a tervezettől.

> Az Országgyűlés a 30/2019. (VII. 12.) határozatával a központi költségvetés címrendjét megváltoztatta, azt az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (továbbiakban: ELKH) fejezettel egészítette ki. A kutatóhelyek költségvetését az ELKH fejezetbe helyezte át. 2019-ben a fejezet bevétele 8,0 Mrd Ft, kiadása 20,0 Mrd Ft volt.

Egy fejezet esetében haladta meg a tervezett kiadások dupláját a teljesülés (BGA 206,8%), illetve egy fejezet esetében megközelítette azt (MKI 196,6%). Az MKI 2019 év során a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, az Országvédelmi Alapból, és a Központi Maradványelszámolási Alapból kapott támogatás összegéből biztosította a Kormány által meghatározott feladatok fedezetét.

A BM fejezet tervezett bevételi előirányzata fejezeti szinten 27,1 Mrd Ft volt, amely a módosítások következtében 240,9 Mrd Ft-ra nőtt. A bevételi előirányzat emelkedését egyrészt a Kormányzati infokommunikációs szolgáltatások (27,0 Mrd Ft), a Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások (1,3 Mrd Ft), a „Felzárkózó települések" hosszú távú programjának támogatása (8,0 Mrd Ft), és A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület felzárkózási feladatainak támogatása (2,0 Mrd Ft) fejezeti kezelésű előirányzatok bevételnövekményei okozták. További jelentős

bevételnövekményt eredményeztek az intézmények saját bevételei, mint például a BM igazgatása közhatalmi bevételei, igazgatási szolgáltatási díjai (16,0 Mrd Ft), vagy a Büntetés-végrehajtás előirányzatra gyakorolt költségvetési hatásokból eredő többletbevételek (8,0 Mrd Ft).

A XIX. Uniós Fejlesztések fejezetben a bevételek az eredeti előirányzat közel 12-szeresének megfelelő összegben teljesültek. Ennek fő oka, hogy év közben 89,2 Mrd Ft előre nem tervezhető előleg és támogatás visszafizetéseiből többletbevétel keletkezett a 2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programoknál.

4.2. A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulása

A XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet bevételei mindösszesen 12 228,5 Mrd Ft-ban teljesültek, 7%-kal, 809,0 Mrd Ft-tal haladták meg az előirányzatot.

A költségvetési törvény indoklása és a 2019-2023. évekre vonatkozó Konvergencia Program alapján a bevételek tervezése során a gazdaság fehérítése mellett kiemelt adópolitikai célkitűzés volt a munkát terhelő adók, járulékok, valamint a vállalkozások adó- és adminisztrációs terhének csökkentése, az adóbeszedés hatékonyságának növelése, illetve az adórendszer egyszerűsítése. Az adószerkezet alakulását szemlélteti a 7. táblázat.

7. táblázat

Az adószerkezet alakulása a 2018-2019. években (Mrd Ft-ban illetve %-ban

Előirányzat megnevezése	2018. évi teljesítés Mrd Ft	2019. évi eredeti előirányzat Mrd Ft	2019. évi teljesítés Mrd Ft	Eltérés az előirányzathoz képest Mrd Ft	Változás a 2018. évhez képest (%)
Vállalkozások költségvetési befizetései	1 431,9	1 443,6	1 414,4	-2,1	-1,2%
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	5 411,7	5 822,0	6 140,1	318,1	13,5%
Lakosság költségvetési befizetései)	2 425,3	2 607,9	2 698,1	90,2	11,2%

Forrás: 2019. évi Zsztv alapján ÁSZ szerkesztés

4.2.1. A vállalkozások költségvetési befizetései

A zárszámadási törvényjavaslat adatai szerint a vállalkozások költségvetési befizetései cím bevételei a 2019. évben 1 414,4 Mrd Ft értékben teljesültek, a tervezettnél 2,1%-kal alacsonyabban. A címen belül a legjelentősebb bevételt a **társasági adó** jelentette, amelynek mértéke 2017. január 1-je óta változatlanul 9%. A társasági adó bevétel 2019-ben 3030,3 Mrd Ft-on, a tervezettnél 24,1%-kal alacsonyabb összegben teljesült. Az előirányzat alatti teljesítést döntő mértékben befolyásolta, hogy a legalább 100 M Ft éves árbevétellel rendelkező adózók esetében a társasági adó előleg decemberi feltöltésére vonatkozó előírás 2019. júliusában törlésre került (PM, 2019). A társasági adóbevételek csökkenését eredményezték a vállalkozások beruházásait ösztönző módosítások is, így a fejlesztési tartalék értékhatárának, vagy a kis- és középvállalkozások számára elérhető beruházásokhoz kapcsolódó adókedvezmények igénybevételi korlátainak enyhítése is.

A **kisadózók tételes adója** (KATA) előirányzatát tervezéskor 2018. évi bevételi előirányzat 20,1%-os emelésével, 135,7 Mrd Ft-ban határozták meg, amelyet az adónem bevételi értékhatárát megemelő 2017. évi szabályozásváltozás miatt a kisadózó adóalanyi kör jelentős bővülésével indokoltak. A várakozásoknak megfelelően a KATA adóalanyok száma nőtt, 2019. január 3-án 311 ezren választották ezt az adózási formát, 2020. január elején már 377 ezren (ÁSZ, 2020). Ezen a jogcímen 158,5 Mrd Ft bevétel teljesült, ez az előirányzatot 22,8 Mrd Ft-tal, 16,8%-kal haladta meg. Az előirányzathoz viszonyított magasabb teljesülés a vártnál nagyobb adózói létszámnövekedésnek volt elsősorban köszönhető. (2019. évi Zsztv.). A **kisvállalati adó** (KIVA) tervezésekor az adónem választására jogosító bevételi értékhatár duplájára (1,0 Mrd Ft-ra) emelése miatt a 2019. évi 49,8 Mrd Ft előirányzat közel kétszerese volt a 2018. évi előirányzatnak. Ennek az adónemnek a tényleges teljesülése is meghaladta a várakozásokat. Az elért bevétel 70,5 Mrd Ft volt, amely 20,7 Mrd Ft-tal, 41,6%-kal volt magasabb, mint az előirányzat. A KIVA alanyok száma több mint hatszorosára nőtt 2016 és 2019 között, 2019. év végén 42 ezer KIVA alanyt tartottak nyilván.

4.2.2. A fogyasztáshoz kapcsolt adók cím egyes előirányzatainak teljesülése

Az **általános forgalmi adó** (áfa) 242,0 Mrd Ft, 5,6%-os előirányzatot meghaladó teljesítése hátterében több tényező állt, ezek: a belföldi, az import és a dohánytermékek utáni áfabevétel növekedése, ami összhangban volt a forgalom

növekedésével, továbbá a dohánytermékek esetében az adómérték emelése. A 2019. évi befizetések 752,8 Mrd Ft-tal meghaladták az előző évi összeget, miközben az áfakiutalások többletkiadása az előző évhez képest csak 149,1 Mrd Ft-ot tett ki. Az adózók részére történt 2019. évi kiutalást csökkentette az adózó minősítéséhez kötött kiutalási határidők 2018. évi bevezetése is, így a kiutalás egy része már 2018-ben megtörténhetett (PM, 2019). Az infláció mértékének, illetve a fogyasztási volumen vártnál kedvezőbb alakulásának hatását fokozta az online számla adatszolgáltatás 2018. júliusi kötelező bevezetése miatti áthúzódó fehéredési hatás.

A **jövedéki adóból** származó bevétel 64,5 Mrd Ft-tal, 3,1%-kal lett magasabb az előző évinél. A jövedéki adó bevétel 59,4%-át képezte az üzemanyag jövedéki adó, amelyből 30,1 Mrd Ft többletbevétel származott elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom hatására. A dohányáruk jövedéki adójából keletkező többletbevétel 21,8 Mrd Ft volt, amelynek hátterében az adómérték emelése állt. A jövedéki adóból származó bevételek 59,4%-a üzemanyagok utáni befizetések, 31,0%-a a dohánytermékek után, 8,0%-a a szeszesitalok és egyéb termékek után, 1,5%-a pedig a villamos energia, földgáz, szén energiatermékek után folytak be. Ez a bázisévhez képest 1,7 százalékpontos átrendeződést jelent a szeszesitalok és egyéb termékektől, valamint az üzemanyagoktól a többi termékcsoport, de nagyrészt a villamos energia, földgáz, szén energiatermékek irányába. 2019-ben ugyanis a villamos energia, földgáz, szén energiatermékek jövedéki adója is a jövedéki adó soron szerepel, mely korábban Energiaadó néven külön adónemként került feltüntetésre.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel 243,4 Mrd Ft volt, amely 15,3 Mrd Ft-tal, 6,7%-kal volt magasabb a tervezettnél. Az előirányzat magasabb teljesülésének oka a piaci szektor kötelezettségének, és a Magyar Államkincstár kötelezettségének felülteljesülése volt.

A **biztosítási adóból** származó bevétel 22,3%-kal haladta meg az előző évit, az elért bevétel 82,4 Mrd Ft volt, ennek oka az volt elsősorban, hogy a baleseti adó összevonásra került a biztosítási adóval (Zárszámadási törvényjavaslat 2019, 115. o.). A **turizmusfejlesztési hozzájárulás** az előirányzatot 73,5%-kal meghaladóan 26,9 Mrd Ft-tal teljesült. A magasabb teljesülés körülbelül fele-fele arányban volt tulajdonítható a bázishatásnak és a vendéglátó forgalom vártnál magasabb növekedésének.

4.2.3. A lakosság költségvetési befizetései

A **személyi jövedelemadóból** származó bevételek 63,6 Mrd Ft-tal 2,7%-kal voltak magasabbak a tervezettnél. Az előirányzatot meghaladó adóbevételek a tervezettnél kedvezőbb foglalkoztatási- és bérdinamika, valamint elkülönülten adózó jövedelmek, illetőleg a bázisévi bevétel vártnál magasabb teljesülésének voltak köszönhetőek.

A **lakossági illetékek** 2019. évi bevételének tervezése során a 192,4 Mrd Ft előirányzatot az előző évi bázis 2%-kal növelt összegében határozták meg a gépjárműpiac várt felfutására tekintettel. A tervezetthez képest a teljesítés 12,1%-kal, 23,2 Mrd Ft-tal magasabb volt. A bevétel túlteljesülésére hatással volt a gépjárműpiac fellendülése, mivel az első alkalommal forgalomba helyezett járművek száma az előző évhez képest 6,6%-kal nőtt, ezen belül az új gépjárművek száma 13,7%-kal emelkedett (KSH STADAT 4.6.20.). A 2019. évi többletbevétel keletkezéséhez hozzájárult még az épített lakások számának 19,5%-os növekedése (KSH STADAT 2.3.2.) is.

2019. évben **gépjárműadó** alcímen 50,4 Mrd Ft bevétele származott a költségvetésnek, ami az előirányzatot 2,6 Mrd Ft-tal 5,4%-kal haladta meg. A magasabb teljesülések hátterében a bázisévi bevétel felülteljesülése továbbá a gépjárműpiac vártnál magasabb mértékű fellendülése állt.

4.2.4. Egyéb költségvetési bevételek és befizetések

Az Egyéb költségvetési bevételek cím összesen 492,6 Mrd Ft összegben teljesült, ami 15,9%-kal, 67,7 Mrd Ft-tal haladta meg 2019. évi előirányzatot. A **központosított bevételek** alcímen 42,2 Mrd Ft többletbevétel keletkezett a 416,1 Mrd Ft előirányzathoz képest. Az összességében magasabb teljesítés hátterében elsősorban a bírság- és elektronikus útdíj-bevételek és környezetvédelmi termékdíjakból származó bevételek várakozáson felüli alakulása állt. A **megtett úttal arányos útdíj** jogcímcsoport 215,7 Mrd Ft bevételei a tervezettnél 17,9 Mrd Ft-tal 9,1%-kal voltak magasabbak. Ennek oka egyrészt az ún. hálózati hatás, a "természetes" forgalombővülés többlete, másrészt a 2019. január 1-jétől életbe lépő jogszabályi változás, miszerint az útdíj mértéke 5,8%-kal emelkedett.

A **Költségvetési befizetések** címen 2019-ben az államháztartás alrendszereiből származó befizetéseket döntően a központi költségvetési szervek és a helyi önkormányzatok teljesítették. A 2019. évi költségvetési befizetések 570,7 Mrd Ft-tal teljesültek 406,6 Mrd Ft-tal 247%-kal haladták meg az előirányzatot. Ebből a központi költségvetési szervektől származó befizetések 2019-ben összesen 137,4 Mrd Ft összeget tettek ki.

A **Központi Maradványelszámolási Alap** cím javára az Ávr. vonatkozó rendelkezései alapján befolyt bevétel összege

összesen 286,6 Mrd Ft volt, amelyből a 2018. évben keletkezett kötelezettségvállalással nem terhelt maradványok összege 138,0 Mrd Ft, a 2018. évben keletkezett kötelezettségvállalással terhelt, azonban meghiúsulás miatt kötelezettségvállalással nem terheltté vált maradványok összege 148,1 Mrd Ft volt.

4.3. A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása

A XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 2019. évi kiadási előirányzata 1 274,6 Mrd Ft értékben teljesült, 0,8%-kal, 1,0 Mrd Ft-tal elmaradt a tervezettől.

4.3.1. Babaváró támogatások és diákhitelhez kapcsolódó családtámogatási program

A Babaváró támogatások új elemei 2019. július 1-vel lettek elérhetőek az ún. Családvédelmi Akcióterv részeként, ezek kiadásait év közben tervezték meg. A szükséges forrásokat az 1432/2019. (VII. 26.) és az 1668/2019. (XI. 28.) Korm. határozat összesen 12,6 Mrd Ft-os összegben, átcsoportosítással teremtette meg. A három támogatási forma keretein belül végül összesen 8,4 Mrd Ft került kifizetésre.

A diákhitelhez kapcsolódó családtámogatási program 2018. január 1-től működik, így a 2019. évi költségvetés tartalmazott ehhez kapcsolódó előirányzatokat. A 27. cím Diákhitel tartozás csökkentésének támogatása 1,1 Mrd Ft kiadási előirányzata 1,9 Mrd Ft-tal teljesült, 72,7%-kal meghaladva az eredeti előirányzatot.

4.3.2. Egyéb lakásépítési támogatások

A XLII. fejezet Egyéb lakástámogatások előirányzatából finanszírozták többek között a Családi Otthonteremtési Kedvezményt (CSOK), az adó-visszatérítési támogatásokat, az otthonteremtési kamattámogatásokat. Az előirányzatot 242,4 Mrd Ft összegben határozták meg, amely 51,1 Mrd Ft-tal 21,1%-kal alacsonyabb szinten 191,2 Mrd Ft-tal teljesült. A teljesítés alakulását befolyásolták az elszámolási rendszer változásai. A CSOK, az adó-visszatérítési támogatás és jelzáloghitel csökkentés esetében a teljesítés elmaradt a tervezettől, ennek oka, hogy a 2019. július 1-jétől bevezetett intézkedések hatása időben eltolódott. A lakás-takarékpénztári megtakarítások támogatása jogcím 21,2%-kal emelkedett. A többgyermekesek jelzáloghitel-tartozásának csökkentésének támogatása jogcím esetében a kifizetés 3,5-szeresére emelkedett, 5,6 Mrd Ft-ot tett ki.

Az év második felében (2019. július 1-jén) módosult a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető CSOK-ról szóló 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet, amely kibővíti a lakáshoz jutás, lakáskorszerűsítés lehetőségeit a kistelepülésen található ingatlanokkal (falusi CSOK) a vidék népességmegtartó erejének növelése érdekében. A falusi CSOK-ot 2019 végéig összesen 3956 család igényelte, összesen 22,2 Mrd Ft-ra kötöttek szerződést (MNB, 2020c).

4.3.3. Az állam által vállalt kezesség és garancia érvényesítése

A XLII. fejezet 33. Állam által vállalt kezesség és garancia érvényesítése cím kiadási előirányzata 20,9 Mrd Ft volt, melyből 14,8 Mrd Ft kifizetés történt 2019. évben. A legnagyobb összegű kifizetés a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. garanciaügyleteiből eredő fizetési kötelezettség 14,0 Mrd Ft-os teljesítése volt.

4.4. A Nemzeti Család- és Szociálpolitika Alap kiadásainak és bevételeinek alakulása

A XX. Emberi erőforrások Minisztériuma fejezet 21. címe, 1. alcíme, a Nemzeti Család- és Szociálpolitika Alap (NCSSZA) nyújt fedezetet a családi támogatásokra, a korhatár alatti ellátásokra, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra, valamint egyéb különféle jogcímen adott térítésekre. A 2019. évi kiadások 654,3 Mrd Ft értékben teljesültek, ami a 2019. évi előirányzatot 2,2%-kal 13,8 Mrd Ft-tal, a 2018. évi teljesülést 2,1%-kal 13,3 Mrd Ft-tal haladta meg.

A családi támogatások körébe tartózó legnagyobb részt képviselő családi pótlék 309,8 Mrd Ft-tal teljesült 6,1%-kal meghaladva a 2019. évi előirányzatot. A gyermekgondozást segítő ellátás 58,4 Mrd Ft-tal 5,1%-kal teljesült alacsonyabb értékben, aminek a hátterében az állt, hogy többen szereztek jogosultságot a biztosítási alapú, és a gyermekgondozást segítő ellátásnál magasabb összegű gyermekgondozási díjra.

A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások jogcímcsoport előirányzata 137,4 Mrd Ft értékben teljesült, 9,3%-kal meghaladva a 2019. évi előirányzatot. Ennek oka, hogy a szociális ellátások köre 2019. január 1-jétől kiegészült a gyermekek 100 E Ft havi összeget jelentő otthongondozási díjával, emellett az ápolási díj összege 15%-kal emelkedett.

4.5. Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások

A XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos fejezet 2019. évi egyenlegét 982,2 Mrd Ft deficittel tervezték, ami 880,8 Mrd Ft-ra teljesült. A fejezet 2019. évi deficitje az előző évinél 79,4 Mrd Ft-tal volt alacsonyabb. A fejezet kiadásai 11,7%-kal, 119,5 Mrd Ft-tal teljesültek túl a tervezett előirányzatok összegéhez képest, bevételei pedig közel hétszeresével, 220,9 Mrd Ft-tal teljesültek az előirányzatot meghaladóan. A jelentős többletkiadás és bevételi többlet a piaci értékesítésű államkötvények kamatelszámolásaihoz köthető (PM, 2019).

Az adósságszolgálattal kapcsolatos bruttó pénzforgalmi kamatkiadások 2019. évre előirányzott összege 989,3 Mrd Ft volt, mely 2019. év végére 1 100,5 Mrd Ft összegben, az eredeti előirányzatot 11,2%-ot meghaladóan teljesült. A bruttó pénzforgalmi kamatbevételek 2019. évi előirányzott összege 37,5 Mrd Ft volt, amely a 2019. év végére 258,4 Mrd Ft összegben, 689,1%-ban teljesült. A kamategyenleg alakulását a 2019. évi törvényi előirányzat és a teljesítési adatok alapján a 8. táblázat mutatja be.

8. táblázat

A kamategyenleg alakulása 2019-ben

	2019. évi törvényi előirányzat (Mrd Ft)	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés a törvényi előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az előirányzat százalékában (%)
Kamatbevételek összesen	**37,5**	**258,4**	**220,9**	**689,1%**
Forint	37,4	259,0	**221,6**	**692,5%**
Deviza	0,1	-0,6	**-0,7**	**-600,0%**
Kamatkiadások összesen	**989,3**	**1 100,5**	**111,2**	**111,2%**
Forint	803,9	914,5	**110,6**	**113,8%**
Deviza	185,4	186,0	**0,5**	**100,3%**
Kamategyenleg	**951,8**	**842,1**	**-109,7**	**88,5%**

Forrás: 2019. évi kvtv, 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A **kamatbevételek** 2019-ben a tervezettnél kedvezőbben alakultak, az adósságszolgálati bevételek 258,4 Mrd Ft-os teljesülése 220,9 Mrd Ft-tal haladták meg a 37,5 Mrd Ft-tal költségvetési előirányzatot. A forintkamat-bevételek 221,6 Mrd Ft-os előirányzat-túlteljesülése alapvetően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények kamatelszámolásai bevételi előirányzatnál következett be.

2019. júniustól megszüntették négy lakossági állampapír értékesítését, ugyanakkor bevezették június 3-tól a Magyar Állampapír Pluszt, a papírokból a lakosság 3 196,2 Mrd Ft értékben vásárolt, ami a lakossági állampapír állományának nagymértékű növekedéséhez járult hozzá (ÁKK, 2019).

A **kamatkiadások** 2019-ben 1 100,5 Mrd Ft-ot tettek ki, 111,2 Mrd Ft-tal (11,2%-kal) haladták meg a 989,3 Mrd Ft-os előirányzatot elsősorban a csereaukciók és visszavásárlások, valamint a tervezetthez képest magasabb összegű és hosszabb futamidejű hiányt finanszírozó államkötvény és hosszú futamidejű lakossági kötvény értékesítés miatt.

A devizában jelentkező kamatkiadások az előirányzathoz képest 0,5 Mrd Ft-tal lettek magasabbak, és 186,0 Mrd Ft-ot tettek ki. A tervekhez képest az eltéréseket elsősorban az év során visszavásárolt devizakötvények előrehozott kamatfizetése miatti kiadásnövekedés okozta.

4.6. Kapcsolat az EU költségvetésével

4.6.1. Uniós fejlesztési források a 2019. évi költségvetésben

A 2014-2020-as programozási időszakban Magyarország számára 25,1 Mrd euró indikatív forráskeret áll rendelkezésre az operatív programokban.

A 2014-2020. közti programozási ciklushoz tartozóan, 2019-ben a központi költségvetés az előző évhez képest 461,9 Mrd Ft-tal kisebb összegű kiadást tartalmazott (1 955,7 Mrd Ft). Ezen összegből 1 769,3 Mrd Ft a XIX. Uniós fejlesztések fejezet költségvetésében jelent meg. A fennmaradó 186,4 Mrd Ft-ot különböző fejezetek fejezeti kezelésű kiadási előirányzatain (európai uniós fejlesztési programok) tervezték meg.

A 2014-2020-as programozási időszakban rendelkezésre álló támogatási keret 98,8%-át kitevő kohéziós politikai operatív programok keretének 100%-át meghirdették (ÁSZ, 2018) és a 25,1 Mrd euró keretet 2,8%-kal meghaladta kötelezettségvállalások állománya 2018 végére (Kormány, 2019).

A 2019. évben az uniós programokra tervezett 1 955,7 Mrd Ft kiadási és 1 359,4 Mrd Ft bevételi előirányzat alapján a 2019. évi európai uniós fejlesztési költségvetés egyenlege 596,3 Mrd Ft volt a költségvetési törvényben.

A 2019. évi európai uniós fejlesztési bevételek és kiadások a tervezettnél kedvezőbben alakultak. A központi költségvetés uniós fejlesztési kiadásai 1 566,2 Mrd Ft-ot, bevételei 1 359,0 Mrd Ft-ot tettek ki 2019-ben. Ez alapján az európai uniós fejlesztési költségvetés egyenlege 2019-ben 207,2 Mrd Ft volt. A tervezettnél 389,1 Mrd Ft-tal alacsonyabb európai uniós fejlesztési költségvetési hiány hozzájárult a központi költségvetés tervezett hiányának csökkenéséhez.

> Összehasonlítva az uniós programokhoz kapcsolódó 2018-2019. évi egyenlegeket – a 2018. évi terv -427,6 Mrd Ft, a tény -476,6 Mrd Ft volt, a 2019. évi terv -461,5 Mrd Ft, a 2019. évi tény -207,2 Mrd Ft – látható, hogy a korábbi évek elmaradt bevételeinek megtérülése kedvezően hatott a tervezett hiány teljesülésére.

4.6.2. A fejezeti kezelésű előirányzatok uniós fejlesztésekkel összefüggő bevételei

Az európai uniós bevételek 1 359,0 Mrd Ft-ban (az előirányzat 100,0%-ában) teljesültek. A bevételi teljesítés 63,7%-a a 2014-2020 közötti kohéziós operatív programokhoz, 14,5%-a a 2014-2020-as Vidékfejlesztési és halászati programokhoz és az Európai hálózatfejlesztési eszközökhöz kapcsolódott. Az európai uniós bevételek nagy részét a XLII. a költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetben tervezték.

Az európai uniós bevételek alakulását a 9. sz. táblázat szemlélteti.

9. táblázat

A központi költségvetés uniós bevételi előirányzatainak alakulása

Megnevezés	Eredeti törvényi előirányzat	2019. évi teljesítés	Eltérés az eredeti előirányzathoz képest	Teljesítés az eredeti előirányzat százalékában
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%
XIX. Uniós fejlesztések fejezet uniós bevételei	10,5	100,4	89,9	956,2
XLII. fejezet, Uniós programok bevételei, ebből:	1 348,0	1 251,4	-96,6	92,8%
- 2014-2020 kohéziós politikai operatív programok	*1 109,8*	*1 010,2*	*-99,6*	*91,0%*
- Vidékfejlesztési és halászati programok, CEF 2014-2020	*232,5*	*230,7*	*-1,8*	*99,2%*
- Egyéb bevételek	*5,7*	*10,5*	*4,8*	*184,2%*
XLII. fejezet, Egyéb uniós bevételek*	134,9	227,4	92,5	168,6%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő fejlesztési források	0,9	7,2	6,3	800,0%
Összesen (kivéve XLII. fejezet, Egyéb uniós bevételek):	**1 359,4**	**1 359,0**	**0,4**	**100,0%**

*Vámbeszedési költség megtérítése, Uniós támogatások utólagos megtérülése

Forrás: 2019. évi kvtv, 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A **XIX. Uniós Fejlesztések** fejezetben az európai uniós bevételek az eredeti előirányzat közel 10-szeresének megfelelő összegben teljesültek. Ennek fő oka, hogy év közben 89,2 Mrd Ft többletbevétel keletkezett a 2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programoknál, többek közt a kedvezményezettek – előre nem tervezhető – előleg és támogatás visszafizetéseiből.

Az **egyéb fejezetek uniós bevételei** 6,3 Mrd Ft-tal magasabb értékben teljesültek, amelyben jelentős szerepet töltött be a XIV. Belügyminisztérium fejezetnél képződött – az Európai Uniós és nemzetközi projektek/programok

megvalósításához kapcsolódó 4,9 Mrd Ft és a Belső Biztonsági Alaphoz kapcsolódó 1,2 Mrd Ft – többletbevétel, ennek kapcsán év közben kormányzati, fejezeti, intézményi hatáskörben megtörtént a bevételi előirányzatok emelése.

4.6.3. A fejezeti kezelésű előirányzatok uniós fejlesztésekkel összefüggő kiadásai

A központi költségvetésben az európai uniós kiadások összege 1 566,2 Mrd Ft-ot tett ki, amely a 2019. évi eredeti előirányzat (1 955,7 Mrd Ft) 80,1%-ának felelt meg. A központi költségvetés európai uniós kiadásainak 2019. évi alakulását a 10. táblázat foglalja össze.

10. táblázat

A központi költségvetés uniós kiadási előirányzatainak alakulása

Megnevezés	Eredeti törvényi előirányzat	Teljesítés	Eltérés az eredeti előirányzathoz képest	Teljesítés az előirányzat százalékában
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%
XIX. Uniós Fejlesztések fejezet, uniós fejlesztési kiadások, ebből:	1 769,3	1 530,4	-238,9	86,5%
- *2014-2020 kohéziós politikai operatív programok*	1 500,7	1 127,1	-373,6	75,1%
- *Vidékfejlesztési és halászati programok 2014-2020*	234,3	209,3	-25,0	89,3%
- *Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) projektek*	-	143,9	143,9	-
- *Egyéb kiadások*	34,3	50,1	15,8	146,1%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő fejlesztési források	186,4	35,8	-150,6	19,2%
Összesen (uniós fejl.fejezet + egyéb fejezetek)	**1 955,7**	**1 566,2**	**-389,5**	**80,1%**

Forrás: 2019. évi kvtv., 2019. évi zsztv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A XIX. Uniós Fejlesztések fejezetnél az európai uniós kiadási előirányzat 86,5%-a, 1 530,4 Mrd Ft teljesült. Az alacsony teljesítés a kohéziós politikai operatív programokhoz és a vidékfejlesztési és halászati programokhoz köthető, és elsősorban a projektek vártnál lassabb végrehajtásával, pénzügyi elszámolásával függ össze, illetve azzal, hogy 2018. végén felgyorsították a kifizetéseket, így 2019-ben már kisebb összegben kellett forrást biztosítani.

A más fejezetekben megjelenő uniós kiadások eredeti előirányzata 19,2%-ra teljesült 2019-ben (az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz projektek előirányzata Kormánydöntés alapján 2019. év közben átkerült került a XVII. ITM fejezetből a XIX. UF fejezetbe.)

4.6.4. A XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet uniós bevételeinek és kiadásainak alakulása

A **XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai** fejezet 6. Uniós programok bevételei címen tervezték meg 2019-ben a 2014-2020 közötti programozási időszakban futó európai uniós programoknál a tárgyévet megelőző években teljesített kiadások uniós megtérítésének bevételeit, 1 348,0 Mrd Ft értékben. Az előirányzat a tervezettnél 7,2%-kal alacsonyabb összegben, 1 251,4 Mrd Ft-ban teljesült.

A XLII. fejezet 7. Egyéb uniós bevételek címén tervezték meg a **Vámbeszedési hozzájárulás** (2. alcím) és az **Uniós támogatások utólagos megtérülése** (4. alcím) bevételeket, amelyek együttesen a tervezett összeg 168,6%-ában, 227,4 Mrd Ft-ban teljesültek. A 92, Mrd Ft többletbevétel döntő része, 91,4 Mrd Ft az Uniós támogatások utólagos megtérülése alcímnél keletkezett. A 2019. évben az ún. záró egyenleg kifizetés keretében 120,0 Mrd Ft bevételt terveztek az uniós támogatások utólagos megtérüléseként az Európai Bizottsághoz benyújtott záró beszámolók alapján. Erre tekintettel a 7. cím 4. alcímén 211,4 Mrd Ft bevétel folyt be 2019-ben, amely az éves előirányzat 176,2%-át tette ki. A nagyobb összegű teljesülés hátterében a 2018. évre tervezett, de 2018. utolsó napjaiban megérkezett európai bizottsági átutalások álltak, amelyek 79,2 Mrd Ft-tal a 2019. évi egyenleget javították.

A XLII. fejezet, **EU költségvetéséhez való hozzájárulás** címén a 2019. évben 365,4 Mrd Ft kiadás teljesült. A teljesített kifizetések a 2019. évre tervezett módosított előirányzatot 13,5 Mrd Ft-tal, 3,7%-kal haladták meg.

4.7. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások alapvetően az állami vagyonról szóló és a Nemzeti Földalapról szóló törvények hatálya alá tartozó vagyonnal való gazdálkodással összefüggő kiadásokat foglalják magukban.

Az Országgyűlés a XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos fejezet bevételi főösszegét a 2019. évi költségvetésben 57,9 Mrd Ft-ban állapította meg, amely jóval kedvezőbben – majdnem kétszer akkora összegben – 109,2 Mrd Ft-ban teljesült. A XLIII. fejezet bevételeinek jelentős növekedését elsősorban a frekvencia használati jog értékesítéséből származó bevételek és a széndioxid kvóta térítéséből származó bevételek terven felüli teljesülése eredményezte.

A XLIV. fejezet Nemzeti Földalap bevételei 2,6%-kal elmaradva a 2019. évi előirányzattól 7,5 Mrd Ft-tal teljesültek.

A XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet kiadásai a vártnál kedvezőbben alakultak, a 170,9 Mrd Ft-os tervezett kiadás 165,1 Mrd Ft értékben teljesült. A Társaságokkal kapcsolatos kiadási alcímen 56,5%-os mértékű 34,0 Mrd Ft kiadási megtakarítás keletkezett, elsősorban amiatt, hogy az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásába tartozó társaságok támogatási jogcímének kiadáscsökkenéséhez köthető, a vállalatok egy része átkerült a XXII. Miniszterelnöki Kormányiroda fejezethez.

Az Ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos kiadások alcímen belül az Ingatlan-beruházások, ingatlanvásárlások jogcímcsoport 40,0 Mrd Ft összegű előirányzata 26,0 Mrd Ft-tal nagyobb összegben teljesült a tervezettnél, a teljesítés így 66,0 Mrd Ft-ot tett ki. A Vagyongazdálkodás egyéb kiadásai alcím előirányzata a tervezettnél 12,4 Mrd Ft-tal magasabban teljesült az áfa 16,9 Mrd Ft többletkiadása miatt.

A Nemzeti Földalappal kapcsolatos kiadások teljesülése összességében 19,8 Mrd Ft-tal teljesültek, a 2019. évi előirányzattól 1,7 Mrd Ft-tal, 7,9%-kal maradtak el. Az alulteljesülés hátterében elsősorban a termőföldvételi kiadások, illetve a termőföldek után fizetett életjáradékok elmaradása állt.

Az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési kiadások az egyes költségvetési fejezetekben közel 517,1 Mrd Ft-ot tettek ki a 2019. évben. Az év során megvalósult átcsoportosítások a vagyonkiadások eredetileg 339,6 Mrd Ft összegű előirányzatát összességében 535,5 Mrd Ft-ra növelték. A tényleges kiadásoknak a módosított előirányzattól való 18,4 Mrd Ft elmaradása elsősorban a Paks II. beruházást finanszírozó tőkeemelés elmaradásának, illetve az ingatlan beruházások elhúzódásának volt a következménye.

A társaságokkal kapcsolatos kiadások 380,1 Mrd Ft jelentettek, melynek jelentős részét a tőkeemelési és részesedésszerzési célú kifizetések 2019. évi összege, együttesen 278,6 Mrd Ft-ot tette ki. A társaságokkal kapcsolatos kiadásokon belül, támogatásként közel 97,5 Mrd Ft-ot nyújtott az állam tulajdonosként társaságainak. A 2019. évben a jelentősebb akvizíciókat, fejlesztési és likviditási célú tőkeemeléseket, valamint a támogatásokat a 11. táblázat szemlélteti.

11. táblázat

Állami tulajdonú társaságok jelentősebb tőkeemelései, akvizíciói és támogatásai 2019-ben

Tőkeemelésben, akvizícióban érintett vállalatok, részesedésszerzési cél	Összeg (Mrd Ft)
Paks II. Atomerőmű Zrt. tőkeemelése az erőmű beruházás és a társaság működésének érdekében	75,4
Antenna Hungária Zrt. tőkeemelése a magyarországi Telenor cégek 25%-os részesedésének megszerzése érdekében	55,0
NHKV Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. tőkeemelése a társaság működésének érdekében	26,3
Magyar Export-Import Bank Zrt. tőkeemelése tevékenységbővülés miatt	25,2
MVM Zrt. tőkeemelése a MAVIR Zrt.-nek történő továbbadása hálózatfejlesztési célok érdekében;	15,2
Ózdi Acélművek Zrt.-ben történő 20%-os részesedés szerzés	11,0
Adria Port Zrt. tőkeemelése a trieszti kikötői terület és a használatát biztosító koncessziós lehetőség megvásárlásának fedezete érdekében	10,5
Összesen:	**218,6**
Támogatásban részesült vállalatok	
Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt.	38,8
Regionális víziközmű társaságok együttesen	10,9
Magyar Nemzeti Filmalap Közhasznú Nonprofit Zrt.	12,0
MNV Zrt.	7,8
Beruházási Ügynökség	3,9
Összesen:	**73,4**

Forrás: 2019. évi zsztv. alapján ÁSZ szerkesztés

4.8. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása

A IX. **Helyi önkormányzatok** támogatásai fejezet kiadásai a 2019. évben 778,5 Mrd Ft-ban teljesültek. Ez a 2019. évi eredeti költségvetési előirányzathoz képest (729,0 Mrd Ft) 106,8% előirányzat-túllépést jelent, amelynek az oka, hogy a fejezeten belül a 2019. év során a Kormány saját hatáskörben új címeket hozott létre. Az évközben létrehozott új támogatási jogcímek között az egyes önkormányzatok feladatainak ellátására és a települési önkormányzatok fejlesztési feladatainak támogatására szolgáló előirányzatok szerepelnek. Az új jogcímek teljesítése 76,0 Mrd Ft-tal növelte éves szinten a kiutalt önkormányzati támogatás összegét.

A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása a törvényi előirányzathoz képes 1,6 százalékponttal alacsonyabban teljesült. A 2019. év folyamán kormányzati, fejezeti hatáskörben 9,2 Mrd Ft-tal csökkentették a kapcsolódó előirányzatokat. Azért került sor 2019-ben az előirányzat összegének csökkentésére, mert az ágazati feladatok jogszabályban meghatározott mértékű támogatása nem igényelt több forrást az év folyamán. A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásainak 84,0 Mrd Ft-os felhasználása a 100 Mrd Ft-os eredeti előirányzathoz képest szintén alacsonyabban teljesült.

4.9. Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása

A 2019. évben az államháztartás központi alrendszere keretében öt elkülönített állami pénzalap (ELKA) működött: a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap (NKFIA), a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA), a Bethlen Gábor Alap (BGA), a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (KNPA), és a Nemzeti Kulturális Alap (NKA).

Az elkülönített állami pénzalapok **2019. évi bevételi előirányzatai** 39,5 Mrd Ft-tal haladták meg a kiadásokat és az egyenleg 52,2 Mrd Ft-tal javult a tervezetthez képest. A túlteljesülés okai, hogy a NFA bevételein belül a 31. Szakképzési hozzájárulás közvetlen működési bevétel címének növekedése 9,3 Mrd Ft-tal (109,7%-on) haladta meg a törvényi előirányzat mértékét, illetve a fejezet 26. Egyéb bevétel cím bevételeinél a törvényi előirányzat 2,8 Mrd Ft-ot határozott meg, amely végül 5,2 Mrd Ft-on teljesült, ezáltal 2,4 Mrd Ft-os (84,2%) bevétel növekedést eredményezett. Továbbá a szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető összege kisebb lett a törvényi módosított előirányzatnál.

A kiadások tekintetében megtakarítások keletkeztek a NFA-nál (a foglalkoztatási és képzési támogatások), az NKA-nál (az alapból nyújtott támogatások) és a NKFIA-nál (hazai innováció támogatása, a nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása) a módosított kiadási előirányzatokhoz viszonyítva.

Az ELKA 2019. évi pozitív egyenlegét legfőbbképpen az NFA jelentős volumenű változása eredményezte, melynek a hátterében a foglalkoztatottság növekedése állt.

4.10. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai bevételeinek és kiadásainak alakulása

A TB Alapok együttes bevételei 77,4 Mrd Ft-tal alacsonyabb (98,7%), míg a kiadások 157,6 Mrd Ft-tal (2,7%-kal) magasabb összegben teljesültek a törvényi előirányzathoz viszonyítva. A szociális hozzájárulási adóból három alap részesül (NFA, Ny. Alap, E. Alap) eltérő arányban. A megfizetett szociális hozzájárulási adó 70,22%-a az Ny. Alapot, 27,31%-a az E. Alapot, 2,47%-a az NFA-t illeti meg a költségvetési törvény alapján.

4.10.1. Nyugdíjbiztosítási Alap

A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásait és bevételeit a költségvetési törvény 3 451 Mrd Ft-ban állapította meg. A bevételek csekély mértékben elmaradtak a tervezettől (68,8 Mrd Ft-tal). A kiadások 58,9 Mrd Ft-tal haladták meg a tervezettet. A Ny. Alap egyenlege végül 127,7 Mrd Ft deficittel zárt.

A **szociális hozzájárulási adó** Ny. Alapot megillető hányada a 2018. évi 79,5%-ról 2019. évre 70,22%-ra csökkent. A bevételek tervezettől való elmaradását túlnyomó részben a Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része és munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék alcím alulteljesülése eredményezte, döntően az adókulcs 2 százalékpontos csökkentése következtében. Ugyan a bruttó bér- és keresettömeg 2018. évről 2019. évre növekedett, azonban ennek hatása nem volt képes ellensúlyozni az adócsökkentés hatásait.

A Ny. Alap működési kiadásainak 99,8 %-át Nyugellátások alcím kiadásaira fordítják, ez 57,5 Mrd-tal, 1,7%-kal magasabb összegben (3 502,3 Mrd Ft-ban) teljesült a tervezettnél. Ezen belül a kiadások két előirányzat esetében tértek el jelentősen a tervezettől. A Korhatár felettiek öregségi nyugdíja jogcím működési kiadása esetében, ahol a törvényi előirányzat 2 773,1 Mrd Ft volt, és a kiadások 2 813,8 Mrd Ft összegben teljesültek, illetve a Nyugdíjprémium

céltartalék jogcímcsoportnál, melynek működési kiadási előirányzata 24,7 Mrd Ft volt és 45,9 Mrd Ft-ban teljesült. Mindez a nyugdíjak összegének emeléséhez, illetve az évközi nyugdíjprémium kifizetéséhez köthető.

A költségvetési törvény 58. §-ában a tervezett fogyasztói árnövekedés alapján a nyugdíjemelések mértékét 2,7%-ban határozta meg. A nyugdíjak összege 2,7%-kal emelkedett, ezt korrigálták novemberben az infláció alapján újabb 0,7%-os emeléssel. Mivel a novemberi korrekcióval a tervezés során nem számoltak, így az hozzájárul a kiadások túlteljesüléséhez.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma évek óta csökken (2017-2020. január közt közel 3%-kal), ez idő alatt a teljes havi ellátás átlagos összege 15,6%-kal emelkedett. (10. ábra)

10. ábra

A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma és a havi ellátás átlagos összege (Ft/fő) 2017. január és 2020. január között

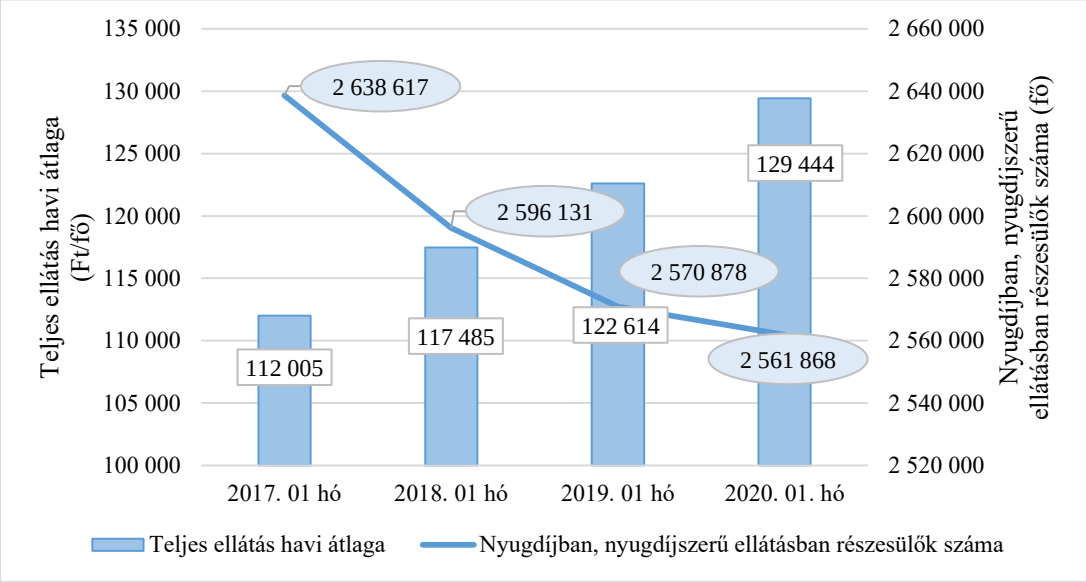

Forrás: KSH STADAT: 6.2.4.7.; és 6.2.4.8. alapján, ÁSZ szerkesztés

4.10.2. Egészségbiztosítási Alap

Az **E. Alap bevételei** 99,6%-ban (a tervezettől 8,6 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegben), kiadásai pedig 104,0%-ban (a tervezettől 98,7 Mrd Ft-tal magasabb összegben) teljesültek. A hiány mértéke 107,2 Mrd Ft volt.

Az összes bevétel 70,1%-a (1 706,1 Mrd Ft) Szociális hozzájárulási adó E. Alapot megillető részéből, munkáltatói egészségbiztosítási járulékból és biztosítotti egészségbiztosítási járulékból származott 2019-ben. A 2018. évben – az e jogcímekből származó bevétel – 1 385,2 Mrd Ft volt. Az előző évhez képest a 2019. évi bevételek növekedésének oka az E. Alapot megillető szociális hozzájárulási adó arányának növekedése, amely a korábbi 20,5%-ról 27,31%-ra módosult. A bruttó keresetek és a foglalkoztatottság növekedése is hozzájárult a bevételek előző évhez viszonyított kedvezőbb teljesítéséhez.

A biztosítottak által fizetendő egészségbiztosítási járulék törvényi előirányzata 985,0 Mrd Ft volt, ami 992,3 Mrd Ft összegben teljesült. Az Egészségügyi hozzájárulás alcímen a tervezetthez képest 18,0 Mrd Ft többletbevétel keletkezett, az előirányzat 174,7%-ra teljesült. Ennek hátterében az áll, hogy 2019-től az egészségügyi hozzájárulás adónem beolvadt a szociális hozzájárulási adóba, azonban ennek bevételcsökkentő hatása csak 2019 februárjától volt.

Az **E. Alap kiadásainak** legnagyobb részét, 71,9%-át a Természetbeni ellátások alcím kiadásai teszik ki, a működési kiadás törvényi előirányzata 1 740,4 Mrd Ft volt, ami 1 826,3 Mrd összegben teljesült.

Természetbeni ellátások alcímen belül a törvényi előirányzattól a 01. Gyógyító-megelőző ellátás jogcímcsoport kiadásai nagymértékben, 66,9 Mrd Ft-tal tértek el (1 273,8 Mrd Ft helyett 1 340,7 Mrd Ft összegben teljesültek). A Gyógyító-megelőző ellátás jogcímcsoport működési kiadásait növelte az egészségügyben előrehozott bérfejlesztés, így a 2019. november 1-jétől esedékes átlagos 8%-os bérfejlesztést 2019. július 1-jén megvalósították.

A Gyógyszertámogatás működési kiadásainál a törvényi előirányzat (280,6 Mrd Ft) 383,7 Mrd Ft összegben teljesült. A kiadási előirányzat terven felüli teljesítésére azonban fedezetet biztosított a Gyógyszertámogatási céltartalék 81,7

Mrd Ft összegű átcsoportosítása, továbbá a 1667/2019. (XI. 28.) Korm. határozat 21,7 Mrd Ft összeggel emelte meg az előirányzat mértékét.

A 2020. évi költségvetésben az E alap bevételei 2020. július végéig összességében 2,5%-kal 37,0 Mrd Ft-tal elmaradtak az időarányos előirányzattól, addig az E alap kiadásai 2020. július végéig összességében 5,2%-kal 89,1 Mrd Ft-tal meghaladták az időarányos előirányzatot.

4.11. A központi tartalékok felhasználása

A 2019. évi költségvetési törvényben a központi alrendszer tartalék-előirányzatait a XV. Pénzügyminisztérium fejezetben a 26. cím 2. alcímén tervezték meg az alábbi jogcímcsoporton:1. Rendkívüli kormányzati intézkedések, 2. Országvédelmi Alap, 3. Céltartalékok, 4. Beruházás Előkészítési Alap.

A **Rendkívüli kormányzati intézkedések** jogcímcsoport 2019. évi előirányzata 165,0 Mrd Ft volt, a 2018. évi előirányzatnál 55 Mrd Ft-tal volt magasabb. A tartalék 2019. évi felhasználása vegyes célokat szolgált. Az átcsoportosítások összegének 27,5%-a 45,7 Mrd Ft a Magyar Falu Program finanszírozását; 10,1%-a 16,7 Mrd Ft az előadóművészeti szervezetek társasági adón keresztüli támogatásának kiváltását szolgálta. A Rendkívüli kormányzati intézkedések tartalékból biztosította a Kormány az Eximbank Zrt. tőkeemelésének forrását 12,6 Mrd Ft-ot, a nyugdíjasok részére juttatott rezsiutalvány finanszírozását 12,2 Mrd Ft-ot; és a Babaváró támogatás finanszírozását 5,3 Mrd Ft-ot. A tartalékból a Kormány különféle sportlétesítményekre és rendezvényekre összesen mintegy 8,1 Mrd Ft értékben nyújtott támogatást. Ezek közül értékben kiemelkedik a Word Urban Games sport rendezvény megrendezésére fordított 3,0 Mrd Ft, valamint az UEFA 2020 labdarúgó Európa-bajnokság megrendezésére fordított 2,4 Mrd Ft. A kultúrára fordított kiadások összesen mintegy 27,4 Mrd Ft összeget tettek ki. Ezek közül értékében kiemelkedik a Szépművészeti Múzeum számára megvásárolt August Renoir Fekvő női akt (Gabrielle) című festmény 3,5 Mrd Ft és a Petőfi Irodalmi Múzeum szakmai és működési programjainak megvalósítására nyújtott 2,0 Mrd Ft összegű támogatás.

Az **Országvédelmi Alap** 2019. évi eredeti előirányzata a 2018. évihez hasonlóan 60,0 Mrd Ft volt, amelyet teljes egészében felhasznált a kormányzat. Az alapból történt átcsoportosítások összegének 52,3%-a 31,4 Mrd Ft a Magyar Falu Program részeként ütemezetten megvalósuló, kistelepüléseket érintő útfelújítások támogatását 12,4%-a 7,5 Mrd Ft a HM-et érintően a stratégiai légiszállító képesség áfafizetési kötelezettségét szolgálta. A Kormány 7,0 Mrd Ft-ot biztosított a Televíziós Film Mecenatúra 2019. évi költségvetéséhez, továbbá 4,9 Mrd Ft-ot a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését, minőségfejlesztését szolgáló Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramhoz A Kormány az alapból 2,0 Mrd Ft-ot, a Rendkívüli kormányzati intézkedések tartalékból további 4,0 Mrd Ft-ot fordított a 2021. évben megrendezésre kerülő „Egy a természettel” Nemzetközi Vadászati és Természeti Kiállításra, rendezvénysorozat előkészítésére.

A **Beruházás Előkészítési Alap** felhasználását a Beruházás Előkészítési Alap felhasználásáról szóló 233/2018. (XII. 6.) Korm. rendelet szabályozza, mely szerint a Kormány a megfelelően előkészített, kivitelezési tervvel rendelkező beruházások elindítását támogatja. A Beruházás Előkészítési Alap 2019. évi eredeti előirányzata 20,0 Mrd Ft volt. A Kormány az 1591/2019. (X. 16.) Korm. határozatban foglaltak alapján további 2,7 Mrd Ft-ot biztosított az előirányzatra, összesen 20,5 Mrd Ft összegben döntött beruházás-előkészítések támogatásáról. Az alapból történt átcsoportosításokból 4,8 Mrd Ft közúti közlekedési beruházásokra irányult, ebből 4,5 Mrd Ft-ot képviselt a fővárosi közúthálózat építésének, fejlesztésének az előkészítése. A Beruházás Előkészítési Alapból történt átcsoportosításokból 2,8 Mrd Ft oktatási-, 3,1 Mrd Ft kulturális-, 5,8 Mrd Ft sport célú beruházásokra irányult. A sportcélú beruházások közül 3,0 Mrd Ft összegben kiemelkedik a 2022. évi magyar-szlovák közös rendezésű férfi kézilabda Európa-bajnokság megrendezéséhez szükséges létesítményfejlesztés előkészítésére történt átcsoportosítás.

A három tartalék előirányzatból 2019-ben összesen 20 fejezet részesült. A legtöbb forrásban az Innovációs és Technológiai Minisztérium részesült.

A **Céltartalékok** eredeti előirányzata 2019-ben a közszférában foglalkoztatottak bérkompenzációjára 16,7 Mrd Ft-ot, a különféle kifizetésekre 1,3 Mrd Ft-ot, az ágazati életpályákra és bérintézkedésekre 78,5 Mrd Ft-ot, Közszolgáltatások fejlesztésére 40,0 Mrd Ft-ot összesen 136,5 Mrd Ft-ot tartalmazott. Összességében a Céltartalékok előirányzatból 260,7 Mrd Ft-ot csoportosítottak át a 2019. év folyamán, így a felhasználás 91,0%-kal haladta meg az eredeti előirányzatot, elsősorban Az ágazati életpályák és bérintézkedések jogcím felülről nyitott előirányzatának 123,8 Mrd Ft összegű megemelése miatt.

A közszféra bérkompenzációjára tervezett tartalék 90,9%-a, 15,2 Mrd Ft került felhasználásra. A felhasználás alakulását egyrészt befolyásolta, hogy a költségvetési törvény elfogadását követően születtek a bérrendezési döntések, másrészt a kompenzációs rendszer összetettsége is előirányzattól való eltérést eredményezett. A Különféle kifizetések

jogcímen szereplő összegek biztosították a prémiumévek program és egyéb munkáltatói kifizetések forrását. Ezen a jogcímen a teljesítés 2019-ben 3,2 Mrd Ft volt. Az előirányzat 274,4%-kal történt túllépése elsősorban a központi költségvetési szervek körében végbement, a költségvetési törvény elfogadásakor még nem tervezett létszámcsökkentés egyszeri többletköltségeiből adódott. A Közszolgáltatások fejlesztése 40,0 Mrd Ft jogcím előirányzat a LXXII. Egészségbiztosítási Alap fejezetbe került átcsoportosításra és felhasználásra, a traumatológiai szakma fix díjainak emelése érdekében szükséges forrás átcsoportosításáról szóló 1636/2019. (XI. 14.) Korm. határozatban, valamint az egyes egészségügyi kérdésekről szóló 1798/2019. (XII. 23.) Korm. határozatban foglaltak alapján.

4.12. Költségvetési maradványok

A központi költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatoknál a tárgyévi és az előző évi igénybe nem vett költségvetési maradvány 1 777,2 Mrd Ft volt 2019-ben, ami 1 435,2 Mrd Ft-tal, 44,7%-kal alacsonyabb volt a 2018. évinél. Az alaptevékenységből kötelezettségvállalással terhelt maradványként 1 478,2 Mrd Ft, kötelezettségvállalással nem terheltként 299,0 Mrd Ft keletkezett.

Jelentősebb összegű maradvány az előző évekhez hasonlóan a kiterjedt intézményhálózattal, illetve szakmai programok finanszírozásával megbízott fejezeteknél képződött. Az ITM-nél 450,3 Mrd Ft, az EMMI-nél 412,6 Mrd Ft, a BM-nél 248,1 Mrd Ft, a PM-nél 154,5 Mrd Ft, az Uniós Fejlesztéseknél 91,1 Mrd Ft, a Miniszterelnökségnél 84,3 Mrd Ft maradvány volt 2019. év végén.

5. A 2019. ÉVI KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI TÖRVÉNYJAVASLATRÓL KÉSZÍTETT ÁSZ VÉLEMÉNY KOCKÁZATOSNAK MINŐSÍTETT ELŐIRÁNYZATAI

Az ÁSZ a 2019. évi központi költségvetési törvényjavaslatról készített véleményében öt fejezet vonatkozásában állapított meg egyes kiadások felülteljesülésével kapcsolatos kockázatot, 119,7 Mrd Ft értékben. A fejezetek vonatkozásában a tervezettett meghaladó teljesülés mértéke 135,7 Mrd Ft-ot tett ki. A kockázatosnak ítélt előirányzatokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.

A X. Igazságügyi Minisztérium fejezetén belül a Magán és egyéb jogi személyek kártérítése előirányzat a 2019. évre vonatkozóan 1,0 Mrd Ft-ban került megtervezésre. Az ÁSZ véleménye szerint az előirányzat 1,0 Mrd Ft kockázatot hordozott, mert a fejezetet irányító szerv számításai szerint a benyújtott bírósági keresetek számát és időbeli lefutását figyelembe véve a 2018. évekhez hasonló, 2,0 Mrd Ft nagyságrendű teljesülés volt várható a 2019. évben. Az előirányzat 7,0 Mrd Ft összegben teljesült, amely kifizetések magánszemélyek számára történtek.

Az XII. Agrárminisztérium fejezethez tartozó Állat-, növény-és GMO kártalanítás előirányzat 2019. évi tervezett értéke 1,2 Mrd Ft volt, A 2019-et megelőző években az előirányzat minden évben felülteljesült, amely alapján az előirányzat kockázatosnak minősült. Az előirányzat 2019. évben 21,1 Mrd Ft-on teljesült. A kártalanítási előirányzat teljesülésének hátterében jellemzően a PRRS mentesítés kártalanítási kiadásai és az afrikai sertéspestis elleni védekezés járványügyi költségei álltak, valamint az azonnali járványügyi védekezés többletkiadásai, gazdálkodók kártalanítása, a hatósági védekezés költségei a megyei kormányhivataloknál és a NÉBIH-nél.

A XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium fejezet vonatkozásában a Vasúti személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése, valamint az Autóbusszal végzett személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése előirányzatok vonatkozásában merült fel kockázat. A Vasúti személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése esetében a kockázat nem igazolódott, nem történt felül teljesülés. Az Autóbusszal végzett személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése esetében a kockázat részben igazolódott. A 31,7 Mrd Ft összegű túlteljesülés nem érte el az ÁSZ által becsült 42,9 Mrd Ft-ot.

A XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezet tekintetében a Beruházás ösztönzési célelőirányzat vonatkozásában megállapított kockázat részben igazolódott. Az ÁSZ által megállapított 50,0 Mrd Ft várható előirányzat túllépés mértéke 31,5 Mrd Ft volt.

A LXXII. Egészségbiztosítási Alap összevont szakellátás előirányzata 911,3 Mrd Ft a volt. A 2018. évi várható kiadás becslése során közel 14,0 Mrd Ft-tal kisebb kiadási szint került érvényesítésre a NEAK által számított, alátámasztott értékhez képest. Ezáltal a 2019. évi költségvetés tervezése során 8,7 Mrd Ft báziskockázatot állapított meg az ÁSZ. Az előirányzat kiadásai a 2019. évben 55,3 Mrd Ft-tal magasabb értékben teljesültek.

Az ÁSZ 2019. évi központi költségvetési törvényjavaslatról készített véleményében túlteljesülés miatt kockázatosnak jelzett összesen nyolc előirányzat közül öt előirányzat esetében volt ténylegesen túllépés. Ezek közül a legmagasabb előirányzat túllépés az LXII. E Alap 3/1/18 Összevont szakellátás előirányzat esetében valósult meg, az ÁSZ által jelzett összegnél (8,7 Mrd Ft-nál) 46,6 Mrd Ft-tal több volt az előirányzat túllépés. Az előirányzat túllépés az érintett öt előirányzat esetében az ÁSZ által jelzett összegnél összességében 40,8 Mrd Ft-tal nagyobb lett (1. számú melléklet)

1. számú melléklet

Az ÁSZ által kockázatosnak minősített előirányzatok a *„Vélemény a 2019. évi központi költségvetésről – Vélemény Magyarország központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatról”* c. értékelésben

Megnevezés	2019. évi előirányzat (M Ft)	2019. évi teljesítés (M Ft)	Eltérés a törvényi előirányzattól (M Ft)	Felülteljesülés kockázata (M Ft)
X. Igazságügyi Minisztérium 20/2/28 Magán- és egyéb jogi személyek kártérítése	1 000,0	7 012,8	6 012,8	1 000,0
XII. Agrárminisztérium 20/6 Állat-, növény- és GMO kártalanítás	1 200,0	21 102,1	19 902,1	1 300,00
XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium 21/1/1/2 Vasúti személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése	168 372,1	168 372,1	0,0	11 100,00
21/1/1/3 Autóbusszal végzett személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése	65 300,30	97 167,5	31 867,2	42 900,00
XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium 7/1/1 Beruházás ösztönzési célelőirányzat	50 000,0	81 555,2	31 555,2	50 000,00
7/1/2 Kötött segélyhitelezés	15 025,2	6 143,5	-8 881,7	3 200,00
8/1/1/1 Eximbank Zrt. kamat-kiegyenlítése	20 500,0	20 353,1	-146,9	500
LXXII. Egészségbiztosítási Alap 3/1/18 Összevont szakellátás	911 329,0	966 685,5	55 356,5	8 700,00
Összesen	**1 232 726,6**	**1 368 391,8**	**135 665,2**	**119 700,0**

Forrás: ÁSZ (2019a) alapján, ÁSZ szerkesztés

2. számú melléklet

A 2019. évi költségvetési törvény fejezetei bevételi és kiadási főösszegeinek alakulása

	Fejezet	2019. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)			2019. évi teljesülés (Mrd Ft)			2019. eredeti előirányzat és tény eltérése (Mrd Ft)			2019. eredeti előirányzat és tény eltérése (%)		
		Kiadás	Bevétel	Egyenleg	Kiadás	Bevétel	Egyenleg	Kiadás	Bevétel	Egyenleg	Kiadás	Bevétel	Egyenleg
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
I.	Országgyűlés	151,7	12,5	-139,2	166,5	17,1	-149,4	14,8	4,6	-10,2	109,8%	136,8%	107,3%
II.	Köztársasági Elnökség	2,5	0,0	-2,5	2,6	0,0	-2,6	0,1	0	-0,1	104,0%	-	104,0%
III.	Alkotmánybíróság	1,9	0,0	-1,9	2,6	0,0	-2,6	0,7	0	-0,7	136,8%	-	136,8%
IV.	Alapvető Jogok Biztosának Hivatala	1,3	0,0	-1,3	1,3	0,0	-1,3	0	0	0	100,0%	-	100,0%
V.	Állami Számvevőszék	11,1	0,0	-11,1	11,3	0,0	-11,3	0,2	0	-0,2	101,8%	-	101,8%
VI.	Bíróságok	127,3	2,3	-125	143,4	5,3	-138,1	16,1	3	-13,1	112,6%	230,4%	110,5%
VIII.	Ügyészség	50,2	0,1	-50,1	50,1	0,2	-49,9	-0,1	0,1	0,2	99,8%	200,0%	99,6%
IX.	Helyi Önkormányzatok	728,9	0	-728,9	778,5	0	-778,5	49,6	0	-49,6	106,8%	-	106,8%
X.	Igazságügyi Minisztérium	14,7	0,9	-13,8	25,2	1,9	-23,3	10,5	1	-9,5	171,4%	211,1%	168,8%
XI.	Miniszterelnökség	803,1	51,6	-751,5	838,4	89,6	-748,8	35,3	38	2,7	104,4%	173,6%	99,6%
XII.	Agrárminisztérium	206,2	32,3	-173,9	276,7	55	-221,7	70,5	22,7	-47,8	134,2%	170,3%	127,5%
XIII.	Honvédelmi Minisztérium	512,8	38,2	-474,6	561,2	52,8	-508,4	48,4	14,6	-33,8	109,4%	138,2%	107,1%
XIV.	Belügyminisztérium	773,4	27,1	-746,3	1208,8	239,5	-969,3	435,4	212,4	-223	156,3%	883,8%	129,9%
XV.	Pénzügyminisztérium	793,9	59	-734,9	566,2	101,5	-464,7	-227,7	42,5	270,2	71,3%	172,0%	63,2%

XVII.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	1399,8	110,3	-1289,5	2418,6	598,1	-1820,5	1018,8	487,8	-531	172,8%	542,2%	141,2%
XVIII.	Külgazdasági és Külügyminisztérium	287,3	7	-280,3	380,5	17,4	-363,1	93,2	10,4	-82,8	132,4%	248,6%	129,5%
XIX.	Uniós Fejlesztések	1800,8	10,5	-1790,3	1683,3	123,5	-1559,8	-117,5	113	230,5	93,5%	1176,2%	87,1%
XX.	Emberi Erőforrások Minisztériuma	3495,6	1039,4	-2456,2	3613,5	965,7	-2647,8	117,9	-73,7	-191,6	103,4%	92,9%	107,8%
XXI.	Miniszterelnöki Kabinetiroda	128,4	0,0	-128,4	175,5	7,9	-167,6	47,1	7,9	-39,2	136,7%	-	130,5%
XXII.	Miniszterelnöki Kormányiroda	192,9	7,1	-185,8	379,2	25,8	-353,4	186,3	18,7	-167,6	196,6%	363,4%	190,2%
XXX.	Gazdasági Versenyhivatal	2,6	0,0	-2,6	2,8	0,2	-2,6	0,2	0,2	0	107,7%	-	100,0%
XXXI.	Központi Statisztikai Hivatal	11,1	0,8	-10,3	13,6	1,1	-12,5	2,5	0,3	-2,2	122,5%	137,5%	121,4%
XXXIII.	Magyar Tudományos Akadémia	56,1	44,1	-12,0	20,0	8,0	-12,0	-36,1	-36,1	0	35,7%	18,1%	100,0%
XXXIV.	Magyar Művészeti Akadémia	9,4	0,0	-9,4	10,0	0,0	-10,0	0,6	0	-0,6	106,4%	-	106,4%
XXXV.	Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal	12,9	2,3	-10,6	10,0	2,4	-7,6	-2,9	0,1	3	77,5%	104,3%	71,7%
XXXVI.	Eötvös Lóránd Kutatási Hálózat				62,0	41,8	-20,2	62	41,8	-20,2	-	-	-
XLI.	Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások	1019,6	37,5	-982,1	1139,2	258,4	-880,8	119,6	220,9	101,3	111,7%	689,1%	89,7%
XLII.	A költségvetés közvetlenbevételei és kiadásai	1275,7	11529,2	10253,5	1274,7	12338,5	11063,8	-1	809,3	810,3	99,9%	107,0%	107,9%

XLIII.	Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások	170,9	57,9	-113,0	165,1	109,2	-55,9	-5,8	51,3	57,1	96,6%	188,6%	49,5%
XLIV.	A nemzeti földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások	21,5	7,7	-13,8	19,8	7,5	-12,3	-1,7	-0,2	1,5	92,1%	97,4%	89,1%
LXII.	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap	78,6	83,3	4,7	71,3	79,4	8,1	-7,3	-3,9	3,4	90,7%	95,3%	172,3%
LXIII.	Nemzeti Foglalkoztatási Alap	484,8	454,0	-30,8	451,7	466,8	15,1	-33,1	12,8	45,9	93,2%	102,8%	-49,0%
LXV.	Bethlen Gábor Alap	33,8	33,8	0,0	69,9	67,1	-2,8	36,1	33,3	-2,8	206,8%	198,5%	-
LXVI.	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap	14,8	27,1	12,3	14,7	31,0	16,3	-0,1	3,9	4	99,3%	114,4%	132,5%
LXVII.	Nemzeti Kulturális Alap	10,1	11,3	1,2	11	14,0	3,0	0,9	2,7	1,8	108,9%	123,9%	250,0%
LXXI.	Nyugdíjbiztosítási Alap	3451,0	3451,0	0,0	3509,9	3382,2	-127,7	58,9	-68,8	-127,7	101,7%	98,0%	-
LXXII.	Egészségbiztosítási Alap	2442,1	2442,1	0,0	2540,8	2433,5	-107,3	98,7	-8,6	-107,3	104,0%	99,6%	-
	Összesen	**20578,8**	**19580,4**	**-998,4**	**22669,9**	**21542,4**	**-1127,5**	**2091,1**	**1962,0**	**-129,1**	**110,2%**	**110,0%**	**112,9%**

Forrás: 2019. évi zsztv. alapján ÁSZ szerkesztés

FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK

Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2019): *2019 a lakossági állampapírok éve volt. Tájékoztató a 2019. évi lakossági állampapírokról.* (https://www.akk.hu/content/path=2019-a-lakossagi-allampapirok-

Állami Számvevőszék (2018): *Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2017. II. félévi költségvetési folyamatok, T/436, ÁSZ, 2018. június*
(https://www.asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2018/kt_elemzes_20180614.pdf?ctid=1237)

(https://asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2019/E1905_elemzes_KT_2018_II_felev.pdf?ctid=1271)

Állami Számvevőszék (2019a): *Vélemény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatról*
(https://www.asz.hu/jelentesek/velemeny-magyarorszag-koltsegveteserol)

Állami Számvevőszék (2019db): Elemzés a 2018. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán, //472, ÁSZ, 2019. október (https://www.asz.hu/hu/publikaciok/tanulmanyok-2019-evl)

Állami Számvevőszék (2020): *Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2019. II. félévi költségvetési*

Európai Bizottság (2019): *2019. őszi gazdasági előrejelzés: kihívások állnak az európai gazdaság előtt*
(https://ec.europa.eu/hungary/news/20191107_economic_forecast_hu)

Európai Bizottság (2020a): *Summer 2020 Economic Forecast* (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/summer-2020-economic-forecast-deeper-recession-wider-divergences_hu)

Európai Bizottság (2020b): *2020. téli gazdasági előrejelzés: az egymást ellensúlyozó erők miatt visszafogott marad a növekedés*
(https://ec.europa.eu/hungary/news/20200213_winter_economic_forecast_hu)

Európai Központi Bank (2019): *Az euró-rendszer szakértőinek makrogazdasági prognózisa az euró-övezetről, 2019. december. Áttekintés.* (https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections201912_eurosystemstaff~c7a91336cb.hu.html#toc1)

Eurostat (2020a): *Unemployment by sex and age – annual data*
(https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en)

Eurostat (2020b): *GDP and main components* (https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do)

Központi Statisztikai Hivatal (2019a): *A háztartások életszínvonala, 2018.*
(https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2018/index.html)

Központi Statisztikai Hivatal (2019b): *Munkaerőpiaci folyamatok, 2019. I–III. negyedév*
(https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mpf/mpf193/index.html#chapter-9)

Központi Statisztikai Hivatal (2020a): *Gyorstájékoztató Bruttó hazai termék (GDP), 2019. IV. negyedév (második becslés).*
(http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/gdp/gdp1912.html)

Központi Statisztikai Hivatal (2020b): *Jelentés a kormányzati szektor egyenlegéről és adósságáról 2020.10.01.*
(https://www.ksh.hu/edp_jelentesek_24)

Központi Statisztikai Hivatal (2020c): *Helyzetkép a külkereskedelemről, 2019*
(http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/kulker/2019/index.html)

Központi Statisztikai Hivatal (2020d): *Helyzetkép a beruházásokról, 2019*
(http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jelberuh/2019/index.html)

Központi Statisztikai Hivatal (2020e): *Munkaerőpiaci folyamatok, 2019. I–IV. negyedév*
(http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mpf/mpf194/index.html)

Központi Statisztikai Hivatal (2020f): *Gyorstájékoztatók. Fogyasztói árak.*
(https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/far1912)

Magyar Államkincstár (2020): *Központi költségvetési fejezetek kiadási előirányzat-változásai, bevételi és kiadási előirányzatának és teljesítésének alakulása fejezetenkénti összesítésben, illetve központi költségvetésre kiemelt előirányzatonként,* 2019. december
(http://www.allamkincstar.gov.hu/files/M%C3%A9rlegek/2014/K%C3%B6lts%C3%A9gvet%C3%A9si%20szervek,%20fejezetek/ktgvszervek_fejezetek_1912.xls)

Magyar Nemzeti Bank (2019): *Rezidensek által kibocsátott értékpapírok állománya és tulajdonosi megoszlása 2019. december*
(https://www.mnb.hu/letoltes/sk-ep-201912-hu.pdf)

Magyar Nemzeti Bank (2020a): *Az államháztartás és a háztartások előzetes pénzügyi számlái, Háztartási adatok*
(https://www.mnb.hu/letoltes/haztadatok-hu.xlsx)

Magyar Nemzeti Bank (2020b*): Növekedési Hitelprogram, Növekedési Kötvényprogram* (https://www.mnb.hu/monetaris-politika/novekedesi-hitelprogram-nhp)

Magyar Nemzeti Bank (2020c): S*oha nem látott számok a CSOK-ról: valakik nagyon jól jártak?,* Portfolio.hu, 2020. február 7.
(https://www.portfolio.hu/bank/20200207/soha-nem-latott-szamok-a-csok-rol-valakik-nagyon-jol-jartak-415027)

Magyar Nemzeti Bank (2020d): *Fizetési Mérleg Jelentés 2020 április* (https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/fizetesi-merleg-jelentes/fizetesi-merleg-jelentes-2020-aprilis)

Magyar Nemzeti Bank (2020~~f~~e): Hitelezési folyamatok, 2020. március (https://www.mnb.hu/letoltes/hitelezesi-folyamatok-2020-marcius-hu.pdf)

Magyarország Kormánya (2018): *T/503. számú törvényjavaslat Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről* (https://www.parlament.hu/irom41/00503/00503.htm)

Magyarország Kormánya (2019): *Konvergencia program 2019-2023, 2019. április* (https://ec.európa.eu/info/sites/info/files/2019-európean-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf)

Magyarország Kormánya (2020): *Konvergencia program 2020-2024.* (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-convergence-programme-

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2020a): *Minimálbér, garantált bérminimum* (https://www.nav.gov.hu/nav/ado/jarulek/Minimalber__garantalt_berminimum.html)

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2020b): *NAV értékelő* (https://www.nav.gov.hu/data/cms21078/kaig.ppt)

Nemzeti Befektetési Ügynökség (2020): *2019-ben is rekord értékű külföldi működőtőke-beruházás érkezett Magyarországra* (https://hipa.hu/2019-ben-is-rekord-erteku-kulfoldi-mukodotoke-beruhazas-erkezett-magyarorszagra)

Nemzetközi Valutaalap (2020): *World Datasets* (https://www.imf.org/external/datamapper/profile/WEOWORLD)

Pénzügyminisztérium (2019): *Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2019-2023, 2019. december* (https://www.kormany.hu/download/b/7e/b1000/Makrogazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20k%C3%B6lts%C3%A9gvet%C3%A9si%20el%C5%91rejelz%C3%A9s%20%282019-2023%29.pdf)

KSH adattáblák

KSH STADAT 2.1.4. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása korcsoportok szerint, nemenként

KSH STADAT 2.1.34. Közfoglalkoztatás keretében alkalmazásban állók száma, teljes munkaidőben alkalmazásban álló közfoglalkoztatottak keresete

KSH STADAT 2.1.47. Üres álláshelyek száma és aránya

KSH STADAT 2.3.2. Lakásépítés, lakásmegszűnés, üdülőépítés

KSH STADAT 3.1.5. A bruttó hozzáadott érték volumenindexei nemzetgazdasági áganként

KSH STADAT 3.1.9. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználása folyó áron

KSH STADAT 3.1.12. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának volumenindexei

KSH STADAT 3.1.20. Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) növekedéséhez (felhasználási oldal), előző év azonos időszakához viszonyított indexekből számítva

KSH STADAT 3.3.3. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei az ipar nemzetgazdasági ágaiban anyagi-műszaki összetétel szerint

KSH STADAT 3.5.16. A külkereskedelmi termékforgalom forintban, árufőcsoportok szerint

KSH STADAT 3.5.21. Szolgáltatások külkereskedelmi forgalma és értékindexei szolgáltatáscsoportonként, forint alapon

KSH STADAT 3.6.5. Fogyasztóiár-indexek a kiadások részletes csoportjai szerint

KSH STADAT 3.7.5. A háztartások pénzügyi vagyona

KSH STADAT 4.5.21. Az üzleti célú egyéb szálláshelyek kapacitása és vendégforgalma

KSH STADAT 4.6.20. Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett új és használt közúti járművek száma gépjárműnemenként

KSH STADAT 6.2.1.14. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók kedvezmények nélküli nettó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése szerint

KSH STADAT 6.2.2.1. Az épített lakások száma

KSH STADAT 6.2.4.7. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők

JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

Magyarország Alaptörvénye

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról

1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról

2006. évi LIX. törvény az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról

2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről

2011. évi CXCIV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról (Gst.)

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről

2020. évi XC. törvény Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről

368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Ávr.)

17/2016. (II. 10.) Korm. Rendelet a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről

30/2019. (VII. 12.) OGY határozat a központi költségvetés címrendjének módosításáról

1497/2018. (X. 12.) Korm. határozat a közfoglalkoztatással összefüggő egyes kérdésekről

1432/2019. (VII. 26.) Korm. határozat a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból és a Központi Maradványelszámolási Alapból történő, illetve fejezeten belüli és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, a 2018. évi költségvetési maradványok egy részének felhasználásáról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról

1591/2019. (X. 16.) Korm. határozat a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból és a Központi Maradványelszámolási Alapból történő, illetve fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról

1636/2019. (XI. 14.) Korm. határozat a traumatológiai szakma fix díjainak emelése érdekében szükséges forrás átcsoportosításáról

1667/2019. (XI. 28.) Korm. határozat az Egészségbiztosítási Alap Gyógyító-megelőző ellátás, a Gyógyszertámogatás és a Gyógyászati segédeszköz támogatás jogcímcsoportok egyes előirányzatainak megemeléséről

1668/2019. (XI. 28.) Korm. határozat a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Központi Maradványelszámolási Alapból és az Országvédelmi Alapból történő, illetve fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, a Nagyvállalati beruházási támogatások előirányzat terhére kötelezettségvállalás engedélyezéséről, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról

1798/2019. (XII. 23.) Korm. határozat egyes egészségügyi kérdésekről

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

2019. évi kvtv.	2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről
2019. évi zsztv.	törvényjavaslat a 2019. évi költségvetés végrehajtásáról
áfa	Általános forgalmi adó
ÁKK Zrt.	Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
ÁSZ	Állami Számvevőszék
BGA	Bethlen Gábor Alap
Bizottság	Európai Bizottság
BM	Belügyminisztérium
CSOK	Családi Otthonteremtési Kedvezmény
E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
EDP	Európai Unió Túlzott Hiány Eljárása (Excessive Deficit Procedure)
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EGT	Európai Gazdasági Térség
EKB	Európai Központi Bank
ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
ELKH	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat
ESA	Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszere (European System of Accounts)
EU	Európai Unió
EUROSTAT	Az Európai Unió statisztikai hivatala
GDP	Gross domestic product, bruttó hazai termék. A GDP az egy területen, adott idő alatt előállított végső felhasználásra szánt javak (termékek és szolgáltatások) összességének értéke.
GINOP	Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program
GMO	Genetikailag módosított élőlények
Gst.	2011. évi CXCIV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
IM	Igazságügyi Minisztérium
IMF	Nemzetközi Valutaalap
ITM	Innovációs és Technológiai Minisztérium
KATA	Kisadózók tételes adója
KIVA	Kisvállalati adó
KKM	Külgazdasági és Külügyi Minisztérium
KNPA	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap
Korm. határozat	Kormányhatározat
Korm. rendelet	Kormányrendelet
Kormány	Magyarország Kormánya
KSH	Központi Statisztikai Hivatal

KT	Költségvetési Tanács
KTJ	Kincstári Takarékjegyeket
MÁK, Kincstár	Magyar Államkincstár
MÁP Plusz	Magyar Állampapír Plusz
MKI	Miniszterelnöki Kormányiroda
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
NAV	Nemzeti Adó és Vámhivatal
NBFÜ	Nemzeti Befektetési Ügynökség
NCSSZA	Nemzeti Család- és Szociálpolitika Alap
NEAK	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
NFA	Nemzeti Foglalkoztatási Alap
NHP	Növekedési Hitelprogram
NKA	Nemzeti Kulturális Alap
NKFIA	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
PM	Pénzügyminisztérium
PRRS	Sertés reprodukciós és légzőszervi szindróma vírus
szocho	szociális hozzájárulási adó
TB Alapok	Társadalombiztosítási Alapok (Ny. Alap és E. Alap)
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
UF	Uniós Fejlesztések

FOGALOMTÁR

adóék	Megmutatja, hogy a bruttó bér és a munkáltatói terhek hány százalékát vonja el az állam adók és járulékok formájában.
aktivitási arány	a gazdaságilag aktívak a megfelelő korcsoportba tartozó népesség százalékában.
államadósság	az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adóssága (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdés a) pontja)
államadósság-mutató	olyan százalékban kifejezett, egy tizedesig kerekített hányados, amely számlálójában az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adósságának, nevezőjében, a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló tanácsi rendeletben meghatározottak szerint számított bruttó hazai terméknek e törvény szerinti értéke szerepel (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdés a)-b) pontjai).
Brexit	Az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése, 2020 január 31-ével A Tanács (EU) 2020/135 Határozata (2020. január 30.) a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás megkötéséről alapján.
bruttó államadósság	az adósságelemet képező instrumentumokban fennálló követelések levonása nélkül számított kötelezettség.
EDP egyenleg/hiány	az államháztartási egyenleg és a kormányzati szektor uniós statisztikai egyenlegének eltérése
EDP jelentés	a KSH jelentése az EU Túlzott Hiány Eljárása keretében évente kétszer történő adatszolgáltatás az Európai Unió részére a kormányzati szektor hiányáról és adósságának alakulásáról.
előirányzat átcsoportosítás	Az átcsoportosítást végrehajtó költségvetésének – az Országgyűlés vagy a Kormány intézkedése, és a fejezetet irányító szervek megállapodása esetén a központi költségvetés, a fejezetet irányító szerv intézkedése esetén a fejezet, az államháztartás önkormányzati alrendszerében a költségvetési rendelet, határozat összesített – kiadási előirányzatai főösszegének változatlansága mellett a kiadási előirányzatok egyidejű csökkentésével és növelésével végrehajtott módosítás.
előirányzat-módosítás	A megállapított bevételi előirányzat vagy a kiadási előirányzat növelése vagy csökkentése. (Forrás: Áht. 1. § 6. pont)
Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) projektek	XIX. Uniós Fejlesztések fejezetben nem volt eredeti előirányzata, mivel azt korábban az XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium fejezet tartalmazta. Az alcím a 2019. április 12-i kormánydöntés alapján került át a XIX. Uniós Fejlesztések fejezetbe.
fejlesztési tartalék	Az eredménytartaléknak az adóévben lekötött tartalékba átvezetett és az adóév utolsó napján lekötött tartalékként kimutatott összege, de legfeljebb az adóévi adózás előtti nyereség és legfeljebb adóévenként 10 milliárd forint. A lekötés adóévét következő négy adóévben kell az adóalanynak beruházásra felhasználnia. (Forrás: Tao tv. 7. § (1) bekezdés f) pont, 7. § (15) bekezdés

felülről nyitott előirányzat	a központi alrendszer azon előirányzatai, melyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól
gazdaságilag aktívak	azok, akik megjelennek a munkaerőpiacon, azaz a foglalkoztatottak és a munkanélküliek.
harmonizált fogyasztóiár-index	A harmonizált fogyasztóiár-indexek (HICP-ek) segítségével a fogyasztói árak változása nemzetközi szinten összehasonlítható. A HICP-ek segítségével mérik az árkonvergencia-kritériumnak való megfelelést, és ezt használja az Európai Központi Bank a monetáris politika céljainak megfelelően az árstabilitás mérésére.
hatéves bérmegállapodás	a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán 2016. novemberében a Kormány, a munkáltatók és a munkavállalók képviselői által kötött 2017-2022 évekre vonatkozó adó- és bérmegállapodás, amelyben 2017-2018-ban kötelező minimálbér, garantált bérminimum emelésben, többéves adó-és járulékmérték csökkentésben, illetve a további béremelésekről évenkénti egyeztetésben állapodtak meg. (Forrás: https://www.portfolio.hu/gazdasag/20161124/a-nagy-bermegallapodas-7-pontja-240585)
háztartások fogyasztása	A fogyasztási kiadáson kívül tartalmazza a természetbeni társadalmi juttatásból származó fogyasztást is. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html)
indikatív forráskeret	a költségvetési időszakban felhasználható előzetes, jelzés értékű forráskeret
konszolidált adósság	az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított adóssága (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján)
kormányzati szektor egyenlege	az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK tanácsi rendelet alapján számított egyenleg (Forrás: Gst. 1. § c) pontja)
kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezet	az Áht. 3. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakon kívül az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK rendelet (a továbbiakban: 479/2009/EK rendelet) szerint a kormányzati szektorba sorolt szervezet. (Forrás: Gst. 1. § b) pontja, Áht. 2. § (1) bekezdés l) pontja)
kormányzati szolgáltatások	Nagykövetségek, konzulátusok, nemzetközi szervezetek, katonai egységek áru- és szolgáltatás-fogyasztása. A külföldi kormányzati szervek magyarországi fogyasztása szolgáltatásexportnak, míg a magyar kormányzati szervek külföldi fogyasztása szolgáltatásimportnak minősül.
koronavírus járvány	A SARS-CoV-2 vírus által a COVID–19 elnevezésű betegséget okozó pandémia

költségvetési szerv	A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott köz-feladat ellátására létrejött jogi személy. A költségvetési szerv tevékenysége lehet alaptevékenység, amely a létrehozásáról rendelkező jogszabályban, alapító ok-iratában a szakmai alapfeladataként meghatározott, valamint a szakmai alapfel-adatai ellátását elősegítő más, nem haszonszerzés céljából végzett tevékenység, vállalkozási tevékenység, amely haszonszerzés céljából, államháztartáson kívüli forrásból, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató-, értékesítő tevékenység. (Forrás: Áht. 7. § (1)-(2) bek.)
költségvetési támogatás	A TB Alapok kivételével az államháztartás központi alrendszeréből ellenérték nélkül, pénzben nyújtott támogatások. (Forrás: Áht. 1. § 14. pont)
maastrichti adósságmutató	a statisztikai értelemben vett kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságát névértéken fejezi ki
pénzforgalmi szemléletű költségvetési egyenleg	a beszámolási időszakban az államháztartás központi alrendszerében teljesített bevételek és kiadások különbsége

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54
TEL: +36 1 484 9100
email: szamvevoszek@asz.hu
web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu